

Tartalomjegyzék

Merre tovább, romániai magyar nyilvánosság?.....	2
Váradi Nagy Pál létrehozta a csoportot.....	2
Csoporttagok.....	3
Magyari Nándor László hozzászólása.....	6
Váradi Nagy Pál megosztása.....	7
Tihi Czika hozzászólása.....	8
Tihi Czika hozzászólása.....	12
Váradi Nagy Pál hozzászólása.....	14
Gáspárik Attila hozzászólása.....	16
Fall Sándor hozzászólása.....	22
Váradi Nagy Pál hozzászólása.....	23
Nagy István bemutatkozása.....	24
Albert Antal Orsolya.....	25
Váradi Nagy Pál hozzászólása.....	27
Nagy István hozzászólása.....	30
Nagy István hozzászólása.....	31
Albert Antal Orsolya megosztása.....	33
Borbély András.....	35
Alexander Kiossev: Jegyzetek az öngyarmatosító kultúrákról.....	36
Borbély András hozzászólása.....	44
Bence Makkai hozzászólása.....	48
Magyari Nándor László.....	51
László F. Török hozzászólása.....	57
Ivan Karamazov (Demény Péter) hozzászólása.....	59
Bence Makkai hozzászólása.....	60
Magyari Nándor László hozzászólása.....	64
Beszéljük meg.....	64
Kuti Márta.....	66
Stanik Bence megosztása.....	69
E Ferencz Judit hozzászólása.....	73
Borbély András hozzászólása.....	89
Bence Makkai hozzászólása.....	93
Stanik István megosztása.....	95
Papp Attila Zsolt megosztása.....	97

Merre tovább, romániai magyar nyilvánosság?

Váradi Nagy Pál létrehozta a csoportot.

Tartalomjegyzék

Merre tovább, romániai magyar nyilvánosság?.....	2
Váradi Nagy Pál létrehozta a csoportot.....	2
Csoporttagok.....	3
Magyari Nándor László hozzászólása.....	6
Váradi Nagy Pál megosztása.....	7
Tihi Czika hozzászólása.....	8
Tihi Czika hozzászólása.....	12
Váradi Nagy Pál hozzászólása.....	14
Gáspárik Attila hozzászólása.....	16
Fall Sándor hozzászólása.....	22
Váradi Nagy Pál hozzászólása.....	23
Nagy István bemutatkozása.....	24
Albert Antal Orsolya.....	25
Váradi Nagy Pál hozzászólása.....	27
Nagy István hozzászólása.....	30
Nagy István hozzászólása.....	31
Albert Antal Orsolya megosztása.....	33
Borbély András.....	35
Alexander Kiossev: Jegyzetek az öngyarmatosító kultúrákról.....	36
Borbély András hozzászólása.....	44
Bence Makkai hozzászólása.....	48
Magyari Nándor László.....	51
László F. Török hozzászólása.....	57
Ivan Karamazov (Demény Péter) hozzászólása.....	59
Bence Makkai hozzászólása.....	60
Magyari Nándor László hozzászólása.....	64
Beszéljük meg.....	64

*„A zászlót etetni, piszkálni, ingerelni
szigorúan tilos!”*

Örkény

[Január 11., 14:16](#)

Váradi Nagy Pál Üdvözlöm a tagokat, mint a csoport műszaki alapítója.

„A zászlót etetni, piszkálni, ingerelni
szigorúan tilos!”

Örkény

Csoporttagok

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/members/>

2017. 01. 22.

Csoporttag	Felvette	Mikor	Munkahely
Nagy István	Bakk Miklós	január 11.	
Toró T. Tibor	Váradi Nagy Pál	január 11.	Erdélyi Magyar Néppárt
Bakk Miklós	Albert Antal Orsolya	január 11.	Sapientia EMTE
Stanik István	Váradi Nagy Pál	január 11.	
Gazda Árpád	Fall Sándor	január 20.	
Székedi Ferenc	Magyari Nándor László	január 12.	
Toró Tamás	Váradi Nagy Pál	január 12.	BCE-TK
Bandi Pntk	Ernő Fancsali	január 14.	
Sipos Zoltán	Váradi Nagy Pál	január 11.	Átlátszó Erdély
Lovassy Cseh Tamás	Váradi Nagy Pál	január 18.	Magyar Színházi Intézet, BBTE
Székely Ervin	Magyari Nándor László	január 11.	Bukaresti Rádió
Szilágyi N. Sándor	Váradi Nagy Pál	január 11.	
Fall Sándor	Váradi Nagy Pál	január 11.	Bukaresti Rádió
Tímea Bakk-Dávid	Albert Antal Orsolya	január 13.	Transindex.ro
Papp Attila Zsolt	Bakk Miklós	január 11.	Fötér.ro
Kovács István Dávid	Váradi Nagy Pál	január 13.	
Szűcs László	Magyari Nándor László	január 12.	Várad folyóirat
Albert Antal Orsolya	Váradi Nagy Pál	január 11.	Szabadúszó újságíró
Ilona Guthér	Váradi Nagy Pál	január 12.	
E Ferencz Judit	Magyari Nándor László	január 11.	
Váradi Nagy Pál	Csoport létrehozó	január 11.	
Ernő Fancsali	Toró Tamás	január 13.	
Ivan Karamazov	Albert Antal Orsolya	január 11.	Látó
Kata Köllő	Albert Antal Orsolya	január 12.	Szabadság napilap
Cseke Peter	Albert Antal Orsolya	január 12.	Maszol.ro
Vig Emese	Albert Antal Orsolya	január 12.	UMF Iuliu Hatieganu Cluj-Napoca

Judit Simon	Várad Nagy Pál	január 12.	
Molnár Attila	Erő Fancsali	január 14.	
Papp Sándor Zsigmond	Albert Antal Orsolya	január 11.	
Éva Rác	Vig Emese	január 12.	Szerkesztő-műsorvezető, Kolozsvári Rádió
Szilágyi Ildi	E Ferencz Judit	január 13.	
Szántai János	Várad Nagy Pál	január 12.	Fötér.ro
Magyari Nándor László	Várad Nagy Pál	január 11.	UBB Cluj-Napoca
Stanik Bence	Stanik István	január 11.	Igen tessék
Balácsi-Pál Előd	Tímea Bakk-Dávid	január 13.	Transindex.ro
Balogh Levente	Várad Nagy Pál	január 11.	Fötér.ro
Reka Hegyi	Várad Nagy Pál	január 19.	Kolozsvár
Szilágyi Szabolcs	Marci VM	január 14.	
Herédi Zsolt	Albert Antal Orsolya	január 13.	
Csoma Botond	Várad Nagy Pál	január 20.	
Botházi Mária	Albert Antal Orsolya	január 13.	BBTE
Moldován Árpád Zsolt	Albert Antal Orsolya	január 12.	Maszol.ro
Borsi Balázs	Magyari Nándor László	január 12.	
Pákai Enikő	Albert Antal Orsolya	január 12.	TVR Cluj
Márványi Péter György	Várad Nagy Pál	január 13.	
Marcu VM	Albert Antal Orsolya	január 12.	TVR Cluj
István Csongor Isán	Magyari Nándor László	január 12.	
Ambrus István	Tímea Bakk-Dávid	január 13.	Radio Cluj
Mária Gál	Magyari Nándor László	január 14.	
Gábor Ádám	Albert Antal Orsolya	január 16.	Ethnocultural Diversity Resource Center
Pap Melinda	Várad Nagy Pál	január 17.	
Kertész Melinda	Tímea Bakk-Dávid	január 13.	Erdélyi Magyar Televízió
Soós Róbert	Magyari Nándor László	január 12.	Udvarhelyi Hírportál
Jozsef Birtók	Várad Nagy Pál	január 11.	
Vallasek Júlia	Albert Antal Orsolya	január 19.	
Tímea Mészáros	Várad Nagy Pál	január 11.	KOLOZSVÁRI MAGYAR NAPOK
Székely Kriszta	Albert Antal Orsolya	január 12.	Szabadság napilap, Kolozsvár
Erika Leopold	Várad Nagy Pál	január 12.	
András Papp-Zakor	Magyari Nándor László	január 12.	
Boros Miklós	Moldován Árpád Zsolt	január 14.	
Mihály István	Magyari Nándor László	január 13.	

Ildikó Újvári	Albert Antal Orsolya	január 12.	Főszerkesztő, Szabadság
Ernö Buzás	Magyari Nándor László	január 12.	Journalist, Átlátszó Erdély
Veres Nagy Tímea	Váli Erika	január 20.	
Váli Erika	István Csongor Isán	január 13.	Ügyvezető, Tipographic Nyomda
Bence Makkai	Albert Antal Orsolya	január 12.	Creative Partner, Vizualitas Studio
Kerekes Edit	Albert Antal Orsolya	január 14.	Újságíró, Kolozsvár, Szabadság napilap
Főcze János	Kulcsár Árpád	január 13.	
Sebők Rácz Tímea	Tímea Bakk-Dávid	január 13.	Transindex.ro
Kustán Magyari Attila	Magyari Nándor László	január 12.	
Szigeti Attila	Borbély András	január 14.	
Biro A. Zoltan	Várad Nagy Pál	január 16.	
Andrea Körössy	Ernö Fancsali	január 17.	
Réka Imola Makkai	Várad Nagy Pál	január 19.	
Péter Bányai	Magyari Nándor László	január 11.	
Pap Szilárd István	Kertész Melinda	január 14.	
Szász István Szilárd	Várad Nagy Pál	január 19.	
Boglárka-Mercedesz Kis	Várad Nagy Pál	január 19.	
Kovács Andrea	Várad Nagy Pál	január 20.	Ügyvéd
Borbély András	Kulcsár Árpád	január 13.	
Nóra Ugron	Kulcsár Árpád	január 13.	Szerkesztő
Horváth Gábor	Borbély András	január 14.	Gyindex.ro
Ivácson András Áron	Magyari Nándor László	január 11.	
Gálfalvi Ágnes	Várad Nagy Pál	január 19.	Lector Kiadó
Dobrai Zsolt Levente	Kulcsár Árpád	január 13.	
László F. Török	Albert Antal Orsolya	január 11.	
Gegő Virág	Dobrai Zsolt Levente	január 14.	
Orsolya Kész	Borbély András	január 18.	
Dávid Petruț	Kulcsár Árpád	január 14.	Maros Megyei Múzeum
Alpár Miklós	Várad Nagy Pál	január 12.	
Kicsid Attila	Tímea Bakk-Dávid	január 13.	
Melinda Judith Vincze	Várad Nagy Pál	január 14.	
Agoston Hugo	Várad Nagy Pál	január 15.	

Magyari Nándor László hozzászólása

Január 11., 14:19

Nagyon jó, hogy megvan a csoport, mostmár - sajna - meló is lesz vele, mert valakinek meg kellene fogalmaznia egy valamiféle beköszöntőt, vagy összefoglalni a létrejöttének a történetét, egyféle issue statement-et 😊:)

Péter Bányai Most én tag lettem? Tagdíjat kell befizetni? Nándinak küldjem?

Január 11., 14:21

Magyari Nándor László Rám férne, de ne siesd el, nem kell persze, ez csak egy fb-vita csoport ... 😊:)

január 11., 14:23

Péter Bányai Aha. Hajnalkát nem fogadjuk be?

január 11., 14:24

Váradi Nagy Pál megosztása

Január 11., 15:21

A csoport célja - alakulóban. Létrejöttéhez a romániai magyar nyilvánosságban egyre fokozódó, majd a 2016 végén, 2017 elején elmérgesedő helyzet vezetett.

Szükségességét indokolja, hogy az egyes személyek posztjai alatti kommenteket - amelyek egymásra nem tartalmaznak hivatkozást - már most nehéz egy bogban átlátni.

Az ikon szivárvány, mert sokfélék vagyunk.

Január 11., 17:12

Régi, de (a számoktól eltekintve) ma is álló és fontos szöveg lehet.

<http://adatbank.transindex.ro/vendeg/htmlk/pdf3664.pdf>

"Vizsgálatunk során kíváncsiak voltunk arra, hogy milyen átfedések, illetve átjárások léteznek a civil szféra, a politikum és a média között. Ezért a kérdőívben feltettünk néhány, az intézményi kötődésekre vonatkozó kérdést. Adataink szerint az újságírók 55 százaléka tagja az RMDSZ-nek, 62 százaléka tagja valamilyen civil szervezetnek (ezek között kiemelkedő helyen a MÚRE található), és több mint egyharmaduk vezető funkciót is betölt ezekben a civil szervezetekben.

Látható, hogy az újságírók intézményi aktivizmusa a civil és a politikai szférára egyaránt kiterjed. Részletesebb vizsgálat során azonban kimutatható, hogy ez az aktivizmus az életkor csökkenésével alábbhagy: a fiatal újságírók határozottan elutasítják az RMDSZ-tagságot"

Tíhi Czika hozzászólása

Január 11., 22:56

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1235024629884850/>

Talán hasznosabb lenne a csoportot Secret groupra állítani. Addig itt senki sem fog mondani semmi érdemlegeset.

Fall Sándor Eddig is nyilvánosban ment minden.

Január 11., 22:57

Váradi Nagy Pál Résen vagyok, a kialakuló konszenzust fogom alkalmazni

január 11., 22:58

Tíhi Czika Akkor fölösleges a csoport. Nyilvánosban lehet nyomni enélkül is bármelyikünk falán.

Január 11., 22:58

Tíhi Czika S mindenki visszafogja magát majd, tudván, hogy bárki olvashatja. Tényleg semmi hozzáadott értéke nincs így a létező nyilvánosságához képest.

Január 11., 23:00

Szilágyi N. Sándor Tényleg azért kérdelem, mert nem értem: milyen hozzáadott értéke lehetne ennek, ha nem lenne nyilvános?

Január 11., 23:26

Váradi Nagy Pál (műszakilag annyi, hogy egy bogban lennének a dolgok, nem szétszórva x és y falán thread-ekben, amik egymást nem hivatkozzák - illetve, lesznek biztos ott is; ez itt egy lehetőség)

január 11., 23:02

Tíhi Czika Ez igaz, de ez minimális haszon szerintem. Egy ilyen csoport titkosan sokkal többet hozna pluszba. Na de ti tudjátok.

Január 11., 23:03

Váradi Nagy Pál Szóljának még meg páran

január 11., 23:03

Fall Sándor Nem baj az, ha olvassák, nincs itt semmi összeesküvés. Sokkal többen olvassák, mint ahányan írnak.

Január 11., 23:05

Sipos Zoltán személy szerint nekem semmi veszítenivalóm nincsen már, viszont tudom azt, hogy vannak kollégák, akik szimpatizálnak, de félnek. Számukra hasznosabb lehet egy titkos csoport, noha arra semmilyen garancia nincsen, hogy a csoportból nem szivárognak majd dolgok ki

január 11., 23:07

Tíhi Czika Nekem sincs semmi, nem is vagyok újságíró. De amit Sippi mond, azt én is osztom, tudom, ezért mondom.

Január 11., 23:09

Fall Sándor De esetleg vannak olyan kollégák is, akik csatlakozni is félnek, ők nem is olvashatják, ha bezárul a csoport.

[Január 11., 23:10](#)

Sipos Zoltán oké, ez a csoport csak a haladó szintű nyusziknak van
[január 11., 23:10](#)

Tihi Czika Aki meg csatlakozni s olvasni is fél, annak talán mindegy. Szerintem.

[Január 11., 23:10](#)

Váradai Nagy Pál A kiszivárgós rész is megér egy gondolatot.

A félős >>kollégák<< anoniman, őket személyesen ismerő proxykon keresztül mégiscsak jelen lehetnének. Mint gondolat

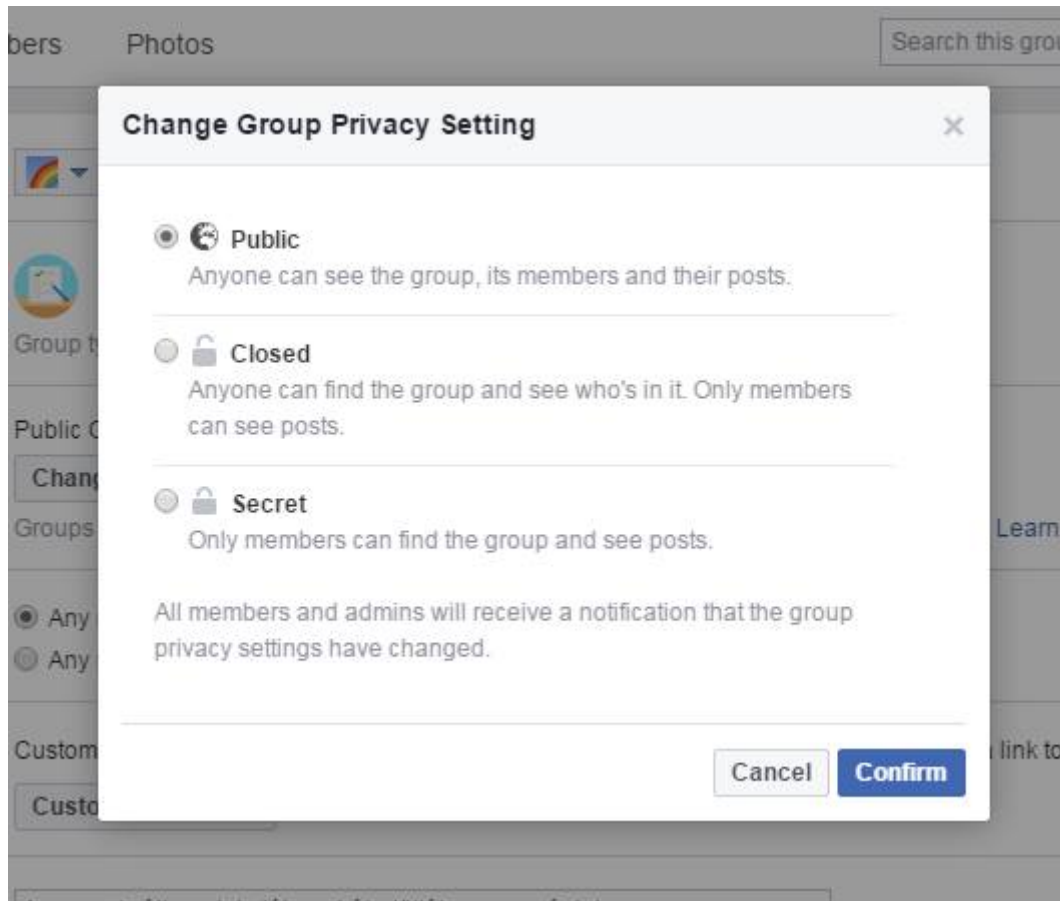
Mármint ha van mondandójuk. Például ha megosztanának egy-két közérdekű háttérsztorit... Fontos különbséget tenni a lojalitás és a cinkosság/bűnrészesség között

[január 11., 23:12](#)

Szilágyi N. Sándor Szerintem az nagyon fontos, hogy nyilvános legyen. Ha bejegyzést csak csoporttag írhat, és kommentelni se tud más, akkor nincsen semmi baj, a trollok miatt nem kell bosszankodni, és az meg nagyon jó, ha minél többen olvassák, és elkezdenek gondolkozni. Végül is arról beszélgettünk az elmúlt napokban egy darabig, hogy hogy lehet legegyszerűbben független médiát csinálni. Itt vehetjük úgy, hogy ez is annak egy formája. És nem hiszem, hogy itt olyasmikről akarnánk írni, amit bárki előtt is titkolni kellene.

[Január 11., 23:18](#)

Váradai Nagy Pál Sovány a választék

[január 11., 23:20](#)

Bakk Miklós A nyilvános mellett vagyok, egyértelműen - ilyen horderejű kérdésekről zárt, "kávéházi" csevegést folytatni nem érdemes. Hacsak barátkozni nem akarunk. De nem akarunk, mert már ismerjük egymást.

[Január 11., 23:27](#)

Ivan Karamazov Teljesen egyetértek **Miklóssal**: zárt ajtók mögött nem beszélhetünk arról, mi a baj a nyilvános beszéddel

[január 12., 8:35](#)

E Ferencz Judit Hidegzuhany ilyen korán reggel: ti komolyan gondoljátok, esetleg tudjátok, hogy vannak kollégák, akik félnek írni, sőt belépni egy nyilvános fb-csoportba? Mert ha igen, az nagyon nagy baj.

[Január 12., 7:21](#)

Váradi Nagy Pál Én tudok ilyenről

[január 12., 7:24](#)

Tihi Czika Én is.

[Január 12., 7:54](#)

E Ferencz Judit Hát ez nagyon szomorú. Nem is tudom hirtelen, mit mondjak erre.

[Január 12., 7:58](#)

András Papp-Zakor Sztem több riadozós van, mint nem félős.

[Január 12., 8:37](#)

Szilágyi N. Sándor **Tihi Czika** Azt hiszem, valami félreértés lehet itt. Mi itt jó néhányan már elkezdtünk beszélgetni olyan komoly problémákról, amelyek nagy teherterhelési nemcsak az erdélyi magyar médiának (aminek kapcsán elindult ez a közös gondolkodás), hanem a közéletünknek mindenestül. És ott csupa olyasmiről beszélgettünk, ami bizony a nyilvánosságra is tartozik, mert ha nemcsak azért akarunk beszélgetni, hogy megmutathassuk egymásnak, hogy mi milyen okosak vagyunk, hanem azt szeretnénk, ha ez el is indítana végre egy tisztulási folyamatot, akkor ahhoz fontos, hogy azt, ami itt történik, mások is követhessék, mert ahhoz, hogy tényleg változás is legyen végre, ne csak a sok üresjáratú beszéd, arra van szükség, hogy egyre többen legyenek körülöttünk olyan emberek, akik szintén úgy látják, hogy a (rendszer)változást most már nem lehet tovább halogatni, és egyre többen hangoztatni is kezdik ezt.

Akik pedig részt is vettünk az eddigi beszélgetésekben, nem azért gondoltuk úgy, hogy költözzünk át egy fb-csoportba, mert olyan mondanivalónk is lett volna, amit nem láttunk volna jónak a nyilvánosság előtt elmondani, hanem hogy legyünk egy helyen, mert több helyen már követni se lehetett igazán a beszélgetést. Tehát nem azért jöttünk át ide, hogy biztosítsuk magunknak a szólásszabadságot, de hát miféle szólásszabadság is lenne az olyan, amit a nyilvánosság kizárásával biztosítunk magunknak?

Fentebb már kérdeztem, de még nem kaptam rá választ, hogy milyen "hozzáadott értéke" lehetne ennek, ha nem lenne nyilvános? Mi az, amit nem lehet elmondani, ha nyilvános? Én nem hiszem, hogy azok közül, akik eddig részt vettünk a beszélgetésben, valaki is úgy gondolta volna, hogy egy zárt, nem nyilvános csoportot kellene létrehozni, hogy a világ elől elrejtőzve elszórakoztathassuk egymást olyan információkkal, hogy kinek a főnöke honnan mennyi pénzt sikkasztott el, vagy kinek a feleségével látták, amiknek a nyilvános foglalkozásáért esetleg félni is lehetne csakugyan, pláne ha nem is lenne igaz, ami bizony könnyebben megtörténhet, ha a nyilvánosság ki van zárva, és akkor nem kényszeríti rá semmi az embert, hogy gondolja meg háromszor, mielőtt leír valamit, és csak azt írja, amit adott esetben akár a bíróság előtt is bizonyítani tud. A félelem tényleg olyan dolog, ami nagy akadálya annak, hogy a dolgok elinduljanak jobb irányba, és ha változtatni szeretnénk, akkor meg kell tanulnunk legyőzni a félelmet is. De ebben nem segít az, ha mi magunk is annyira félünk, hogy azzal kezdjük, hogy

először is alakítsunk ki magunknak egy biztonságos búvóhelyet, hogy tudhassunk úgy beszélgetni, hogy azt más ne hallhassa.

Január 12., 8:43

Sipos Zoltán Engem Sanyi bácsi meggyőzött.

Január 12., 9:09

Albert Antal Orsolya Engem is.

Január 12., 9:13

Tihi Czika Ok, engem is meggyőztetek. Logikus érvek.

január 12., 9:22

Tihi Czika hozzászólása

Január 11., 23:18

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1235039129883400/>

Mi volna ha egyszerre, egy egyeztetett napon minden erdmagyar sajtó lehozná ugyanazt a rövid cikket a címdoldalán: többé nem fogadunk el politikai utasítást senkitől. Ha mindenki egyszerre hozná le, nyernének. Lehetetlen mindenkit kirugni. Onnan más lenne a gyerek fekvése. Tudom, utópia ez a szakmai szolidaritás, de mi volna ha mégis sikerülne? Kezdeményezze valakit s lássuk ki csatlakozik.

Sipos Zoltán Dehát épp ettől annyira ördögi a rendszer, hogy politikai utasítások csak a legkritikább esetben vannak 😊:) Van hallgatás, figyelem elterelése, kimagyarázás, maszatolás, kifogások keresése, kontraszelekció, adminisztratív döntésekbe burkolt bosszú, olyan dolgok, amelyek ellen nem lehet egy ilyen kiállással fellépni.

[Január 11., 23:22](#)

Váradi Nagy Pál Érdekes gondolat. Mi a garancia, hogy betartják?

[Január 11., 23:22](#)

Tihi Czika Ok, szerintem ez megfogalmazás kérdése. Egyenes és burkolt utasítás, nyílt cenzúra és utólagos nyomás, stb. Meg lehet írni, tudjuk jól mit kell tartalmazzon.

[Január 11., 23:24](#)

Tihi Czika A garancia a becsület szó. Megyegeyzttek. Pont. Ha mondjuk csak 6 lap/portál hozza le s felkérjük mindenki mást, hogy 2 nap múlva újra, akkor csatlakozni fognak sokkal többen. El kell hinni, hogy mind beállnak s nincs vesztenivaló. Kritikus tömeg kérdése.

[Január 11., 23:26](#)

Tihi Czika Fontos, hogy a kezdeményezők hitelesek és nagyok legyenek. Pl az Átlátszó kijelölhetne egy napot.

[Január 11., 23:27](#)

Ivan Karamazov Jónak találom az ötletet. Mit szóltok hozzá, főszerkesztők?

[Január 12., 8:34](#)

Sipos Zoltán **Ivan Karamazov** hát én természetesen benne vagyok, mint minden másban is, dehát az ÁE soha nem kapott semmiféle utasítást, és van egy olyan érzésem, hogy már csak a projekt jellegéből adódóan sem fog kapni soha. Bárcsak igazam lenne.

[Január 12., 9:11](#)

Ivan Karamazov Én az ötletre mondtam, hogy szeretem, nem arra, hogy ti jelöljétek ki egy napot. Mit szólnak a többiek?

[Január 12., 9:14](#)

Albert Antal Orsolya Hány főszerkesztő van itt?

[Január 12., 9:17](#)

Stanik István Előbb meg kellene hívni a csoportba az újságírókat, a romániai magyar nyilvánosság alakítóit. Meg kellene ismerni azok véleményét, akik még mélyen hallgatnak. Így az is kiderülne, ki az, aki meri, ki az, aki nem meri vállalni a közös gondolkodás kockázatait.

Stanik Bence **Stanik István** Ez kiderül a válaszokból. Ha megjelentetik, akkor merik vállalni.

[Január 12., 13:30](#)

Nagy István Vörösmarty: A merengőhöz

[január 12., 7:33](#)

Papp Attila Zsolt Ha már meg lettek szólítva a főszerkesztők: nekem ugyanaz a "problémám", mint Sipinek. Eddig sem fogadtam el politikai utasítást és ezután sem szándéksom. Tehát nem akarok semmi jónak elrontója lenni, de enyhén fura lenne, ha olyasmi ellen tiltakoznék, amivel nem kell szembesülnöm.

[Január 12., 12:40](#)

Stanik Bence Az Igen, tessék!-nél ugyanez a helyzet, a felelős kiadó nem szól bele a tartalomelőállítók munkájába. Nagyot kacagnék, ha épp itt derülne ki, tulajdonképpen többnyire szabad a romániai magyar sajtó.

[Január 12., 12:56](#)

Váradi Nagy Pál 😊:) Az bajosan derülhet ki, lásd egy korábban belinkelt, nem friss de nem is megkerülhető felmérést, ami szerint az RMDSZ (közpénz) és az egyház (azt az isten tudja) tabu.

[Január 12., 12:57](#)

Tihi Czika Ahogy Sipi is írja itt egy elég széles spektrum van az egyenes utasítástól a finom utalásokon át az ellehetetlenítésig. Más-más sajtó más-más szinten kaphat ilyeneket. Ha a szöveg jól meg van írva, minden benne van, akkor mindenki vállalhatja.

[Január 12., 13:06](#)

Ivan Karamazov Én is érzem egy ilyen szöveg nehézségeit, de szép gesztus lenne szerintem

[január 12., 13:07](#)

Váradi Nagy Pál S ott az öncenzúra, mint nyalánkság. Lásd még <https://en.wikipedia.org/wiki/Panopticon> **Panopticon – Wikipedia** The Panopticon is a type of institutional building designed by the English philosopher and social...

[január 12., 13:08](#)

Magyari Nándor László Érdeemes lenne egy kis jelszót és lógót (old schoolosan) létrehozni, amit, akár állandóan is használhatnának - önkéntesen - kiadványok. Az én szívem is örülne ilyesminek 😊
:)

[január 12., 13:12](#)

Váradi Nagy Pál Ez egy badge volna, mint egy tanúsítvány, hogy "ez a kiadvány eleget tesz a _____ kritériumainak" ?

[Január 12., 13:17](#)

Magyari Nándor László Igen és ezt mi is használhatnánk, itt ...

[január 12., 13:17](#)

Váradi Nagy Pál Ehhez kellene egy elismert független háttérszervezet, amely a tanúsítványt kiadja.

Interneten, a HTML szempontjából pl. a W3C ilyen, nálunk a nyilvánosságban... hát szóval az activewatch vagy a ... határozatlan névelővel mondom, egy MÚRE kéne ilyen legyen.

[Január 12., 13:56](#)

Stanik Bence Tihi Czika, jó ötlet, megírok egy draftot.

[január 12., 14:05](#)

Várad Nagy Pál hozzászólása

Január 11., 23:28

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1235044523216194/>

Gondolat: egy médiatermék függetlenségi indexe.

Egy médiafigyelő intézmény - elvben magára vállalhatná az egyetem, a MÚRE (utódja?) vagy valami független és megbízható intézmény-izé. Amely pl évente körkérésben, nevet feljegyezve de azt közzé nem téve, megkérdezi sok médium sok újságíróját, mi a percepciója függetlenség szempontjából. Faktor még a médiatermék jövedelemforrásainak eloszlása stb.

Várad Nagy Pál Éves médiajelentés, hogy itt-ott voltak afférok, amott szűkült, emitt javultak az állapotok, s összességében fokozódik-e a helyzet

január 11., 23:34

Várad Nagy Pál Azt, hogy hány politikus hányszor szerepel, az összesen megjelent cikkekhez képest hogyan arányul, internetes - és nem paywalled - sajtó esetén gépileg aránylag könnyű felmérni. Ezt pl meg tudom csinálni.

Január 11., 23:37

András Papp-Zakor Mircea Toma valszeg tudna tanácsot adni. Régen csinálják a maguk oldalán

január 12., 8:40

Gáspárik Attila azt csak akkor csinálták mikor volt pénz! Nem meggyőződésből.

január 12., 11:05

Január 12., 10:20

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1235468639840449/>

Részemről az első pont az lenne, hogy mindenki írja le ki a kenyéradó gazda! Addig semmi értelme a beszélgetésnek. Verjük hetek óta a port (mert megérdemli) a Maszol, transzindex, Erdélyi Riport lapokon akikről tudjuk, hogy kik által támogatottak. Kajánul röhögnek és be bekiabálnak mások. Őket ki tartja életben? Gondolom a piac és akkor ki kellene írni: mi a reklámokból élünk: Erdélyi napló, Krónika, Székelyhon, Nőileg, www.morfondir.ro, www.erdely.ma, Háromszék, stb.... na ha ez megvan akkor az ember már tudja kikkel beszélget! Addig teljesen értelmetlen minden mondat!

Várad Nagy Pál Itt nevek - érdekes nevek - is vannak, meg összegek is.

Forrás: <http://communitas.ro/main/eredmenyek>

	A	B	C	D	
1	JEGYZŐKÖNYV a Communitas Alapítvány Sajtó Szaktestületének döntéséről Kolozsvár, 2016. március 17.				
2	Jelen voltak: Kovács Péter – elnök, Ambrus Attila, Karácsonyi Zsigmond, Szűcs László, Csép Andrea, Magyarai Tivadar, Rácz Éva. Az ülésről hiányzott: Szász Attila.				
3	A Szaktestülethez beérkezett 93 pályázat közül 74 részesült pozitív elbírálásban. Ezen pályázatok listája a következő:				
4					
5	Ssz.	Ikt. Sz.	Sajtótermék magyarul	Megítélt összeg	
67	62	SAJ-16/1-0133	Tessék, kérem! Szatmárnémeti	10 000	
68	63	SAJ-16/1-0052	Thinkonomy	2 000	
69	64	SAJ-16/1-0107	Többlet	4 500	
70	65	SAJ-16/1-0059	Transsylvania Nostra	2 000	
71	66	SAJ-16/1-0011	Új Kelet hetilap	9 000	
72	67	SAJ-16/1-0122	Unitárius Közlöny	3 000	
73	68	SAJ-16/1-0115	Üzenet	2 000	
74	69	SAJ-16/1-0111	Várad Kulturális Folyóirat	25 000	
75	70	SAJ-16/1-0114	vasarhely.ro	6 000	
76	71	SAJ-16/1-0010	www.eirodalom.ro	2 000	
77	72	SAJ-16/1-0043	www.medgyes.ro	2 000	
78	73	SAJ-16/1-0079	www.nagybanya.ro	3 000	
79	74	SAJ-16/1-0075	www.transindex.ro, a napos oldal	23 000	
80					

január 12., 10:22

ROMÁNIAI MAGYAR
DEMOKRATA SZÖVETSÉG

I. BEVÉTELEK (1+2)		II. KIADÁSOK (1+2+3+4+5+6+7+8+9)		18,693,672
2015 Teljesítés	23,684,081	1. SZKT		145,454
1.Tagdíj és adomány	1,483,003	2. KAT		6,772
2.Kisebbségi alap	22,201,078	3. Szövetségi Elnöki Hivatal, Főtitkárság , Nőszervezet, Megyei/területi szervezetek		7,164,408
		3.1.béralap		3,309,882
		3.2.működési költségek		2,308,697
		3.3 beruházások - állóeszközök, autópark, székházfelújítások		1,545,829
		4. Kós Károly Akadémia Alapítvány		431,248
		5. www.maszol.ro		607,219
		5.1.béralap		458,372
		5.2.működési költségek		148,847
		6. Rendezvények, képzések, szakmai konferenciák		1,254,428
		7. Communitas Alapítvány		8,493,753
		8. Platformok		60,843
		9. Civil szervezetek normatív támogatása		529,547

A 2015-ös költségvetési teljesítés a 2015-ben, az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatala által az RMDSZ-nek folyósított összeg elszámolását tartalmazza, amelynek kifizetési periódusa 2015. január 1 - 2016. március 31.

[január 12., 10:23](#)

Gáspárik Attila Igen persze szét lehet ezt trollkodni és azon csámcsogni, hogy a megyesi szórvány kapott 2 ezer lejt. na ezért nincs értelme az ilyen fórumoknak.

[január 12., 10:24](#)

Stanik István Nem kell részt venni mindenben, értelmetlennek tartott dolgokban főleg nem!

[Január 12., 10:28](#)

Gáspárik Attila Bocs ha erre nem válaszolok. Olyan tanárokkal nem szívesen beszélek, akik törlik volt diákjaikat az ismerőseik közül...

[január 12., 11:29](#)

Váradi Nagy Pál Ne essék félreértés, az információk részbeni elérhetőségére próbálok rávilágítani. Mint az egyik megközelítési irány.

A másik megközelítési irány persze - amit teljesen helyénvalónak tartok én is - az, amikor a sajtóorgánum önként közli magáról, hogy kedves olvasó-néző-hallgató, mi anyagilag a következőkből élünk.

Elnézést, ha mást üzent a fennebbi két kommentem.

[Január 12., 10:28](#)

Szilágyi N. Sándor Ez egy elég fontos információ, csak nem ehhez a bejegyzéshez tartozik. Itt off topic. Az ilyeneket pedig a továbbiakban jó lenne elkerülni, mert akkor hiába van beszélgetőcsoport, ha nincs annyi önfegyelmünk, hogy az egyes bejegyzésekhez kapcsolódó beszélgetést ne terejlük el más irányba, mert akkor szétszalad az egész százalék, és nem tudunk

értelmesen beszélgetni. Az ilyet külön bejegyzésként kell inkább ide hozni, és nem is kellene mindent egyszerre, hiszen nem győzünk egyszerre tíz-tizenöt beszélgetést is követni. Hagyni kellene időt arra, hogy egy-egy témát rendszeren megbeszélhessünk. Szerintem.

Január 12., 10:40

Váradi Nagy Pál Részemről ezt a gondolatot azzal zárnám, hogy bő éven át türelmes várakozással néztem egyes - nálam talán méltóbb - személyek értelmes beszélgetését, ami alatt nem történt semmi. Semmi. Se nem szerveződött meg semmi, sem előrelépés nem történt, kibeszélés meg főleg. De milyen jó volt beszélgetni.

A tapasztalatom, ha én magam nem lépek, senki másra nem számítva, ha én magam nem megyek el a rendőrségre, akkor megy minden a szőnyeg alá. Ez gyakorlat, tapasztalat, nem hipotézis. Sokféle irányba zajlik a munka, Gáspárik úr javasolt egy irányt, vannak még más irányok is - ennyit írtam, ennél nem többet, és elnézést kértem, ha más értelemmel jött le.

A beszélgetésben részt vevőket többnyire nem ismerem, ők sem engem, és nem gondolok a személyükről semmit. Legyen ez kölcsönös, és maradjon így 😊:)

január 12., 11:01

Váradi Nagy Pál Illetve, kedves **Gáspárik Attila**, van az az út, amikor az ember a közérdekű információkhoz való hozzáférés címszó alatt lekéri az önkormányzatoktól, hogy mennyit költöttek sajtóra (reklám pl), kiássa a pályázati eredményekből az ott közölt összegeket, és ezekből meg a hasonló infókból összeáll egy kép. Nagy meló, de nem lehetetlen. Könnyebb volna, ha önként tenné mindenki, de a kutyabecsületen kívül erre más érvet még nem látok.

Január 12., 10:34

Gáspárik Attila ezt mondtam az elején! "mindenki írja le" Önként. Részemről ez is a sajtószabadság része!

Január 12., 11:03

Magyar Nándor László Én is azt ajánlanám, hogy vegyük sorra az ügyeket. Amit itt **Gáspárik Attila** fölvetett az teljesen jogos, de talán körültekintőbben kellene napirendre tűzni, mert pl. a legkülönbözőbb médiumok ugyanazokat a forrásokat használják, nem beszélve a költségvetésiekről és ezért egyfelől semmit sem mond az, hogy ki a támogatója egy-egy lapnak, melynél egy-egy riporter, szerkesztő, stb. dolgozik, akinek esetleg semmiféle kapcsolata sincs a szponzorokkal, a kiadókkal. Ez az önvallomás-szerűség csak úgy fölsorakoztatva nem sokat mondana a sajtószabadság, és a cenzúra, a megtisztítani szándékozott nyilvánosságról, és csak további 1000 kérdést vet föl. Egyelőre problémaként a rejtetten közszolgálati, azaz közpénzből az RMDSZ közvetítésével szétosztott alapból működtetett 2 kiadvány ügyeiről kezdtünk elvi vitát. Ehhez mindenki hozzászólhat (a közpénz redistribúciója okán, akár nem újságírók, vagy magánkiadványok munkatársai is!). Ajánlom ezt a témát folytatni, hiszen aktualitása is ennek van.

Január 12., 11:09

Gáspárik Attila Én a címből indultam ki, "romániai magyar nyilvánosság" ha ez azt jelenti, hogy kizárólag RMDSZ akkor lehet, hogy nem érdekel.

Január 12., 11:20

Magyar Nándor László Végül minden hozzászólásból egy ilyen általánosabb diagnózis és azután valami gyakorlati javaslatok kellene, hogy kikerekedjenek, de a cím és az éppen folyó vita 2 külön tézista, ténleg kár ezen kekeckedned, sztem.

Január 12., 11:27

Gáspárik Attila Diagnózist csak a betegség megállapítása után lehet felállítani. Az adatok felvétele nélkül, meg mit ér az egész. Lehet kiderül, hogy semmilyen független írott sajtó nem tartható el Erdélyben. Számomra az első, hogy megtudjam kivel beszélgetek: a magyar kormánnyal, vagy az RMDSZ-szel, vagy Dugd be Húzd ki kft. által fenntartott lappal...

január 12., 11:32

Magyari Nándor László Az általad fölvetett kérdés, még egyszer, nagyon durva leegyszerűsítése a dolognak. Mert, pl. a különféle szponzorok, kiadók, támogatók különböző módon viszonyulnak az általuk támogatott médiumokhoz. Van (mint kiderült) közvetlen cenzúra és beleszólás, és van sokkal körmönfontabb, illetve öncenzúra is, de ez még a szerkesztőtől és sok minden más körülménytől is függ. Úgyhogy egy ilyen önbevallásos felsorolás, önmagában, nem sok új infót hozna (én szívesen megteszem, félre ne érts). Amúgy meg bocs, emberekkel (urakkal és hölgyekkel), a nyilvánosság állapotáért aggódó, javításáért akár cselekvően is föllépő személyekkel beszélgethetsz itt.

Január 12., 11:38

Ivan Karamazov Nyilvánvaló, hogy tudtommal senki nem él a piacról, a kajánok sem. Ők abban a hitben élnek, hogy más ideológiai gazdának dolgozni már maga a szabadság. De ennek a csoportnak ilyen vallomások nélkül is van értelme szerintem, mert végre nyíltan beszélünk valamiről. Megszólalhatna az is, aki megszüntette a Riportot, és mássá tette a Maszolt, de ha nem szólal meg, ennek a csoportnak akkor is van értelme, mert arról szól szerintem, hogy elég sokan vállalhatatlannak tartjuk, ami történik, és megoldást keresünk. Tegnap egy kedves barátom azt mondta, nem biztos, hogy egy új portál a megoldás, én mégis azt hiszem, hogy az egyik megoldás az lenne, mert olyan emberek vagyunk, akik egy agorában bízunk, és egészen más, ha ez egy többek által írt lap/portál, mint ha egy egyszemélyes blog. Nem beszélve arról, hogy pénzszerzési igyekezetünkben teszteljük azt a réteget is, melynek a függetlenségünket köszönhetnénk

január 12., 11:11

Sipos Zoltán <https://erdely.atlatszo.hu/.../igy-hasitott-az-atlatszo.../> **Így hasított az Átlátszó Erdély 2016-ban: a beszámoló**

január 12., 11:41

Magyari Nándor László Nem tudom milyen formai követelményei lehetnek az önbevallásnak (gondolom **Gáspárik Attila**, ilyen modellfélének csatolta a morfondir.ro-t), én megteszem, aztán lássuk. Nem vagyok újságíró a BBTE-n tanítok, ami állami egyetem, tehát alapvetően (de nem teljes egészében, van saját bevétele, pályázatokból, szolgáltatásokból és a fizetős diákok tandíjából, stb.) költségvetési pénzből működik. Szerződésben állok a Román Rádióval, ahol hetente (jó 5 éve) egy véleményanyagot írok, illetve olvasok be, amíg lehet (cenzúrázási kísérlet volt, de a szerk. azt rendezte, csak utóbb szólt, barátilag). Az is alapvetően közszolgálati, problémás ezután lesz, mert eddig - elvben - a hallgatók által befizetett díjból működött, de ezután a kormány oszt neki pénzt. Ja, és a systemcritic.blogspot.ro, sokak számára bosszantó blog szerzője, amit senki, semmivel nem támogatott. Nem vagyok mai gyerek, úgyhogy már kaptam támogatást különféle alapítványoktól és EU-s pénzeket is költöttem, stb., ha ez fontos. Ami ettől is csúnyább meggyőződéses baloldali és liberális voltam, vagyok és maradok, és igen sok dologban elfogult, de erről nem vagyok hajlandó lemondani, sok-sok pénzért, még Soros összes pénzéért sem.

Január 12., 12:18

Gáspárik Attila Gáspárik Attila vagyok 1990 óta írok, tv-zek és rádiók. Úgy az elmúlt 15 évben nem kértem és nem kaptam pénzt a sajtó, a média, vagy a online felületeken való megnyilvánulásaimért. Önkéntesen (ingyenesen) dolgozom az Erdély tv-nél. A média, a sajtó feladata, hogy ellenőrizze a hatalmat, Felhívja a döntéshozóknak a figyelmét olyan dolgokra amiket észrevesz. Közvetítsen a hatalom és a polgárok között.

Január 12., 12:12

Ivan Karamazov Író vagyok, a Látó szerkesztője, a kolozsvári egyetem bölcsészkarának óraadója, az ICR vezetőtanácsának tagja, a Communitas könyvtámogató tanácsának tagja, a Jódemenység foka blog működtetője, az Adevarul blogszerzője, fordító. A tisztségeim jól hangzanak, ez a hangzás a fizetségem. Írtam a Maszolba, de már nem írok. Szabadelvűnek gondolom magam. Vállalom az

RMDSZ-jelöléseket a kulttanácsokba, de fenntartom magamnak a jogot, hogy bíráljam a szövetséget. Függetlennek szeretem tudni magam, de azt is tudom, hogy ez idealizmus, és ha sokat emlegetem, pöffeszkedés

január 12., 12:00

Várad Nagy Pál ha a >>mindenki<< nem sajtóorgánumokra, hanem az itt jelenlévő személyekre (is) vonatkozik:

Programozok, a hozzáértésemből élek. Vallom, hogy az embernek három portékája van: a hozzáértése, a lelke és a teste - nekem csak az első eladó. Autodidaktaként képeztem át magam, amíg a sajtóban dolgoztam, mert a közrádióban (de úgy amúgy a romániai magyar közéletben) nepotizmusilag és politikailag kiszolgáltatottnak éreztem magam - és mint kiderült, helyesen. Köösségi szempontból az openbábel.erdély szótárprojektet említem[2]. Évtizedre visszamenően levelezéssel dokumentálni tudom, hogy ami ösztöndíjat pl íróként elfogadtam, azt azzal a feltétellel tettem, hogy mutyi fel se merülhessen. Szabad ember vagyok. Amatőr csillagász és asztrofotós.

<http://csillagtura.ro>

[2] <http://csillagtura.ro/obe> **Csillagtúra – barangolások a végtelenben** – Barangolások az amatőr csillagászat, irodalom, fotózás, programozás és zene területein, no meg a végtelenben.

Január 12., 12:15

Nagy István Az anyagiakról nem szoktak kérdezni, és ha valaki mégis kérdez, akkor kibúvó válaszra számíthat.

Minden részlet amúgy sem derülhet ki.

Egyébiránt - érzésem szerint - a csoport létrehozása nem a pénzügyek szálazásának, hanem az erdélyi-bukaresti magyar nyilvánosság állapotának, minőségi javításának igénye miatt jött létre.

Január 12., 13:07

Gáspárik Attila Hogyan lehet minőségen javítani, ha nem tudja az ember, hogy Simicska, vagy Csányis Sándor tartja életbe az olvashatatlan lapjainkat, vagy felületeinket. Lehet, hogy a pénzosztó pont ezt az alul informáltságot akarja. Jaj ilyen mellébeszélőkkel nehéz lesz.

Január 12., 13:09

Nagy István Szerintem nem ugyanazt a magyar nyelvet beszéljük.

A minősítése önt minősíti.

Január 12., 19:03

Ivan Karamazov Mindkettőjüknél lehetnek jó újságírók, szóval a minőség nem a pénz forrásán múlik. Egy független újságíró is lehet rossz. Ennek a csoportnak az a célja, hogy egy újságíró ne legyen kénytelen rossz légkörben élni. Egyébként én fideszesnek neveztettem krónikásként, holott nemigen írtam FIDESZ-imádó cikkeket - szóval a pénzforrás megjelölése a stigmatizálás lehetőségét is megnyitja

január 12., 13:15

Nagy István Szerintem e csoport céljai között csak sokadrangú, hogy milyen légkörben él az újságíró. Azt ugyanis sokkal inkább meghatározza a családi környezete, és személyes kapcsolatrendszere, meg a maga elképzelései, mint a szerkesztőség, amelyben dolgozik.

Január 12., 19:06

István Csongor Isán Megtörténhet, hogy egyszer csak valamelyik topikhoz kedvem lesz hozzátenni valamit. Ezért ezt a vallomást én is megírom. Dolgoztam a sajtóban mindenféle oldalon és mindenféle szinten, mindenféle tulajdonosoktól kaptam fizetést. Voltam politikusok és magánvállalkozások tanácsadója. Saját jószántamból felhagytam mindezekkel, pénzért és

rendszeresen senkinek sem adok már tanácsot, csak baráti alapon hébe-hóba ha megkérdez valaki (kritikus fb posztjaimnak hála, politikusok közül nagyon kevesen). Most vállalkozásaim vannak, egyik sem pártvonalon keres és kap munkát, két civilszervezetben vagyok alapítótag, az egyik egy ökölvívással foglalkozó egyesület, a másik környezetvédelemben utazik.

Január 12., 13:20

Bence Makkai Nem tudom, pontosan hogyan is csöppentem ide, de maradnék. Nem vagyok újságíró. Köztisztiséget sem viselek. Magam gazdája vagyok, reklámgrafikusként keresem a kenyerem, mindezek mellett fotózom és vizuális művészként is tevékenykedem. Véleményem szokott lenni. Néha el is mondom.

Köszönöm, hogy itt lehetek.

Január 12., 13:56

Albert Antal Orsolya Én gondoltam úgy, hogy érdekel, ezért betettem 😊:)

január 12., 17:55

Bence Makkai Köszönöm, érdekel 😊:)

január 12., 18:10

E Ferencz Judit Nekem immáron, 102 taksa eltörlésének hála, a mindenkori kormány. Éljen!

Január 12., 18:26

Váradi Nagy Pál Töredelmesen bevallom, a villanyszámlás tévéadótól évek óta megszüntettem magam, nem lévén tévém itthon. De immár ismét fogom fizetni, csak más adó formájában

január 12., 18:28

E Ferencz Judit Váradi Nagy Pál Olyan adó formájában, amelyről a kormány kénye-kedve szerint dönt. És még el sem mondja, hogy mi mennyi. Éljen.

január 12., 18:29

Fall Sándor hozzászólása

Január 12., 13:45

Amíg a csoportnak van olyan tagja, akinek nem látom a bejegyzéseit, kommentjeit a privacy beállításai vagy letiltásom miatt (és a kollégák hozzá fűzött kommentjeit sem), addig sajnos nem tudok részt venni semmilyen csoporttevékenységben.

Papp Sándor Zsigmond van ilyen?

Január 12., 18:18

Fall Sándor Igen, Szőcs Leventét egyáltalán nem látom a FB-on, valszeg letiltott, nem tudom, miért. Pedig még ismerősök sem voltunk.

Január 12., 18:20

Papp Attila Zsolt Ez a szép benne: úgy unfriendelni valakit, hogy nem is vagytok barátok 😊:)

január 12., 18:31

Papp Sándor Zsigmond én is pont erre gondoltam 😊:)

január 12., 18:32

Éva Rácz Én sem látok minden bejegyzést. Csak a rájuk való utalásokat. Így elég nehézkes lesz beszélgetni.

január 13., 1:02

Várad Nagy Pál hozzászólása

Január 12., 14:07

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1235631263157520/>

A csoport kerekasztalként jött létre, amely az érvelő beszélgetésre, a szakszerű vitára épül. "Ad personam" okból egy bejegyzést töröltem, és a hasonló, övön aluli bejegyzéseket ezután is törölni fogom, adott esetben a felhasználóval együtt.

Stanik István **Várad Nagy Pál**. Kérlek, töröld a fenti bejegyzést is, mert az előzmények törlése miatt értelmezhetetlen. Különben, kénytelen leszek értelmezni 😊:)

január 12., 21:25

Nagy István bemutatkozása

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1235947029792610/>

Január 12., 20:58

A csoporttagok közül van, aki ismer, és fészbukismerősöm, de olyan is, lehet, akire az utóbbi nem igaz.

A névjegyemből kiderülnek az alapadataim. 1954-ben Gyorokon születtem, Nagyvarjason, Tornyán, Aradon és Temesváron tanultam. 1979-től vagyok fizikatanár. A kezdettől 2005-ig voltam Pécskán RMDSZ-elnök, 1992-2004 között RMDSZ-es alpolgármester, és 2008-ban léptem ki a szervezetből.

Az erdélyi magyar lapokban gyéren fordulok elő. Az aradi Jelenbe 1990. január elején írtam először, a Romániai Magyar Szóba 1992-ben, Az Erdélyi Naplóba, a Krónikába valamikor 2000 előtt.

Nem vagyok újságíró, és csak akkor írok vagy szólok hozzá, ha valamiről mindenképpen el szeretném mondani a véleményem.

Föl nem tett kérdésre nem válaszolok, de ha kérdeznek, akkor nem szoktam köntörfalazni.

Viselt dolgaimról innen lehet megtudni ezt-azt: <http://nagyistvan.pecska.ro/>

Albert Antal Orsolya

Január 12., 22:27

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1236007009786612/>

Én nem tudom milyen bejegyzés került törlésre, de az nem lesz jó, ha most bármelyikünk elkezd itt moderálni. Persze, kialakulhat olyan fejetlen helyzet, amikor többen is azt fogjuk mondani, hogy X vagy Y ne személyeskedjen, vagy ne sértegessen (ezt a többi beszélgetésben is megtettük, és egyelőre nagyon díjazom is, hogy mindannyian megtaláltuk az az alaphangot, amelyen egyébként nagyon különböző világnézetű emberek is civilizáltan vitatkoznak.) De azért legalább legyen esélyem látni azt a bejegyzést, kommentet amit abba a csoportba írt valaki, amelyet azért hoztunk létre KÖZÖSEN, hogy végre szabadon beszélhessünk a dolgainkról. Őszintén szólva nem tudom elképzelni mi lehetett a szövegben, ami ilyen drasztikus intézkedést követelt - ha hazugság volt, akkor nyilván az érintett cáfolni tud, vagy szóra sem méltatja. Ha pedig igaz, akkor hadd legyen itt szem előtt, beszéljünk róla, ha kell. Ha itt bármelyikünk hitele megkérdőjeleződne, akkor úgy vélem, azzal szembe kell nézni. Sokan vagyunk, egyeseket nem is ismerek személyesen. Mi jelenhetett meg, kiről, hogy az nem maradhatott itt??? Úgyhogy akkor ünnepélyesen javasolnám, hogy kerüljön vissza. Ha valaki még úgy gondolja, jelezze alább. Kösz.

Szilágyi N. Sándor László F. Török Stanik István Igen, ezt én is így látom, hogy ebben a csoportban arról is beszélgetnünk kell, hogy "hol rontottuk el", mert ha az a célunk, hogy közösen megtaláljuk a módját annak, hogy hogy hozzuk helyre azt, ami most azért olyan, amilyen, mert már elég régen elrontottunk valamit, akkor azt is látnunk kell, hogy mit rontottunk el. Hogy kik rontották el, az a probléma szempontjából már nem nagyon érdekes. És ezzel azért kell foglalkozni, mert legkönnyebben azt tudhatjuk helyrehozni, amit mi rontottunk el, hiszen az csakis rajtunk múlik, nem másokon, mondjuk a román törvényeken. És azt a mi dolgunk helyrehozni.

Lehet, hogy könnyebben be tudnék kapcsolódni, ha a kérdés nem arról szólna, hogy "hol rontottuk el" (hacsak nem azt kell érteni ezen, hogy mi mindnyájan, a magyarok együtt, de akkor a korcsoport már nem nagyon számít), hanem arról, hogy "hol lett elrontva". Mert vannak dolgok, amik nagyon el lettek rontva, de ha a "hol rontottuk el" a mi korosztályunk kérdése, akkor én abba nem mindig tudok beszállni (van, ahol igen), mert nem mindennek az elrontásában volt részem. Van, ami azért lett elrontva, mert én ugyan szóltam elég idejében, tanácskozásokon is, meg nyilvánosan is, hogy az úgy nem lesz jó, de nem mentem vele semmire. Az ilyenek elrontásában nem vállalom, hogy nekem is részem lenne.

Január 14., 0:38

Nagy István Lehet, hogy a hol rontottuk el nem a legjobb kérdés. De ha ragaszkodunk hozzá, akkor fel kell tenni még egyet-kettőt, és mindeniket megválaszolva kikerekedhet valami. Ilyenekre gondolok, hogy mit tettünk/tettem rosszul? Mit nem tettem meg? Mit tettem meg később a kelleténél?

Egyébiránt a válaszok nekünk már nem segítenek, de másoknak jó mankóul szolgálhatnak. Bár van az a kora az embernek, amikor úgyse hallgat senkire, hogy aztán évtizedek múltán azt mondja: én marha, inkább néztem volna szét akkor, amikorra a hol, és mit rontottam el kérdéseim visszanyúlnak.

A szóltam idejében önigazoló magabiztossága mellett nem kerülhető meg a miért csak szóltam, de nem tettem, mit tettem, az miért nem volt elég azért, hogy úgy legyen, amint mondtam?

Január 14., 7:52

Szilágyi N. Sándor Nemcsak olyan van, hogy az ember nem hallgat senkire, hanem olyan is, hogy az emberre nem hallgat senki. Illetve hallgat, de nem annyira, hogy komolyan is vegye, hogy akkor ezek szerint valamit kellene csinálni, vagy másképp kellene csinálni.

Hogy "miért csak szóltam, de nem tettem" semmit, az azért is van, mert én számos esetben (sajnos) nagyon is jó prófétának bizonyultam, de a szervezés sohasem volt az erősségem. És valahogy nem is úgy képzeltem ezt, hogy én gondolok valamit, és akkor megszervezem hozzá az azt (vagy netán engem) támogató csoportot is, hogy "vigye győzelemre" azt a gondolatot, hanem úgy, hogy ha van egy közös célért szerveződött társaság, akkor abban ki-ki a maga adottságai szerint veszi ki a részét, és ebben van egy természetes munkamegosztás. Én úgy érzem, hogy a 90-es évek első felében megtettem mindent, ami tőlem telhetett: helyzetelemzéseket készítettem, javaslatokat tettem, azokat előterjesztettem azok számára, akiknek helyzetüknél fogva inkább lehetőségük volt arra, hogy azzal kezdjenek is valamit, de én magam nem változtathattam ott meg semmit, ha a döntéshozók azt nem látták fontosnak vagy szükségesnek.

Január 14., 11:34

Nagy István Igen, ez így szokott lenni. Írtam korábban egy helyen, hogy minden elmélet annyit ér, amennyi megvalósul belőle.

A gyakorlatiasak pedig a saját elméleteiket igyekeznek fölfuttatni. Így lett az RMDSZ politikája előbb domokosi, majd markói, és most kelemen, amelynek egyik virága az Ágostonnak írott levél. 😞:(

január 14., 14:19

Váradi Nagy Pál hozzászólása

Január 13., 7:11

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1236306453090001/>

A jelzések alapján az alábbiakat jegyezném meg:

Évek óta van valami a levegőben. Ez tény. És ez a valami vezetett ide. Hogy egymást esetleg nem is ismerő emberek: gyülekezünk.

Hozunk csomagot, persze, előtörténete és zátonyra futott ismeretségei vannak mindenkinek, hisz emberek vagyunk. Lájkkal, letiltással együtt. Ez ilyen. Most sem tudjuk, ne is akarjuk megváltoztatni. Együtt lehet vele élni.

Konkrétan, itt és most, abból dolgozunk, amink van. Vagy: nem dolgozunk. Gondoljuk meg, mert mostmár nem játék. Vagy-vagy, és következményekkel.

Kommunikációban jártas embereket látok a csoportban, akik belátják jó előre, hogy mit üzennek, kinek és hogyan, annak milyen hatása van a címzettre és milyen a környezetre, a gyülekezőkre nézve. Egy ókori intő: Erisz almája.

S talán a legfontosabb, ami az itt felvetett, megvitatott témákat, megírt kommenteket illeti. Két nagyon drága és véges erőforrásból gazdálkodunk: a múlt idő és az egyénenként ráfordítható energia. Értől az óceánig, apróságoktól a nagy dolgokig. Ez az erőforrás-dolog ennyire végtelenül egyszerű. Nem "ha", hanem "amikor". Amikor kifogy, vége van.

Ami miatt gyülekezünk: a nyilvánosság helyzete, a civil és a politikum veszélyes összemodósása, a média kérdése, a közügyek. És mert van valami a levegőben.

László F. Török Bár valószínűleg sosem találkoztunk, és kicsit sem ismerjük egymást, nagyon egyetérték Makkai Bencével abban, amit ír. Attól félek, hogy ameddig ez a helyzet nincs tisztázva és ez a "paradigma" nincs kibeszélve, addig bármiről, amiért ez a csoport létrejött beszélni sem lehet fenntartások nélkül. Sem sajtószabadságról, sem szabadságról, sem szakmáról, sem általános szakmai értékekről, mert van egy "non plus ultra", ami mindent felülír. Van egy kiindulópont, ami alapvetően determinál, és egyben már a kezdetekkor el is térít. És nem csak a sajtóban, hanem az egész erdmagy társadalomban, amíg mindenki a kisebbségi lét és a "kisebbségben lenni" érzés elfogadásával indít, addig minden utána való cselekvés csak ebből indíthat ki, és onnantól kezdve a "megmaradás" már nem is paradigma, hanem a létezés alapja lesz. Holott ma már minimum megér egy vitát az, hogy az Európai Unióban, ebben az egyre szűkülő világban mit is jelent a kisebbség, létezik-e egyáltalán, értelmezhető-e egyáltalán, vagy fontos-e egyáltalán. Nem azt mondom, hogy el kell dobni, de legalább beszélni, vitatkozni kellene róla. A korábban itt is linkelt tanulmány az erdmagy sajtóról igencsak "beszélő" ebben a viszonylatban, az, hogy a 2000-es években az újságírók több, mint 60%-a RMDSZ tag is volt egyben, olyan "adottság", ami iszonyatos súllyal nyom mindent, ami erdmagy sajtó, és egyben talán meg is magyarázza azt, amit it sokan kifogásolunk. 95-ig talán még érthető lett volna, akkor még mindenki mindennek a tagja volt, na de a 2000-es években ??? Ha így nézem, és ezt figyelembe veszem akkor a mostani vitának is van egy olyan egyszerű értelmezése, hogy itt nem is a sajtó szabadságáról van szó, hanem egyszerűen arról, hogy volt az RMDSZ és a sajtó között egy íratlan "meg nem támadási" szerződés, amit most az RMDSZ egyoldalúan felmondott. Mi adunk nektek pénzt, abból, amit azért kapunk, mert politizálunk, ti figyelembe veszitek, hogy a mi politikai létünknek az egyetlen záloga és tabuja az,

hogy a megmaradásért küzdünk, és békén hagyjuk egymást, ti nem támadtok minket, mi meg hagyjuk, hogy azt csináljatok, amit akartok. És ezt az RMDSZ most szimplán felmondta (vagy szép lassan felmondta az elmúlt években), vagy azért, mert már elég erősnek érzi magát egyedül is, vagy azért, mert tényleg volt nyomás az anyaországból (ahol ezt a megállapodást a politika és sajtó között már 93 után elején teljesen felmondták, illetve pártszintre vitték és ott él tovább a "csak a mieink" jelszó alatt), vagy azért, mert Hunorék is szimplán tanulnak. Ismétlem, én nem mondom, hogy ezt a paradigmát biztosan el kell dobní, még ha személy szerint így is gondolom, nem mondhatom, mert már nagyon régen nem élek otthon, és nem várhatom, hogy mindenki hozzám hasonlóan ott érezze magát otthon, ahol a családja van (bárhon a világban) és azt tekintse hazának, amit a lelkiismerete sugall, mindegy, hol hol van. De beszélni KELL róla. És ha az a valóság, hogy még mindig létezik, és még mindig a kisebbségi létet kell elfogadni, akkor rendben, de akkor ebből kiindulva kell cselekedni és beszélni, és úgy mind a sajtószabadság, mind más egyéni szabadságok is kicsit más értelmet nyernek.

[Január 13., 11:38](#)

András Papp-Zakor Teljesen egyetértek. Az etnikai hovatartozás nem übereli az emberi minőséget és nem ad felmentést mindenre akkor sem ha a pálya nekünk rossz irányba lejt. Egyszerűen nem legfőbb érték

[január 13., 18:07](#)

Albert Antal Orsolya Nagyon érdekes gondolat a meg nem támadási szerződés. De én továbbmennék: a közösség és a képvislet között alakult ki egy olyan hallgatóságos megegyezés, hogy ő képvisel, és mi feltétlenül megbízunk a döntéseiben, nem kérdőjelezünk meg semmit. Ilyen kontextusban a kritikus hang nyilván szentségtörésnek tűnik. Az igazság az, hogy minimális volt az érdemi kritika az utóbbi években, mert gyakorlatilag fogalmunk sincs, hogyan zajlik a munka a parlamentben pld, vagy milyen háttere van egy egy alkuszövetségnek, stb. Egyetlen példa ennek demonstrálására: amióta az USA szenátorai, képviselői szinte naponta "jelentenek" a parlamenti munkáról itt a FB-n, a pórnép is tudhatja, hányféle módon lehet sabotálni egy törvénytervezetet, vagy éppen ellenkezőleg, végigvinni azt, lehetőleg feltűnés nélkül. A mi képviselőink miért nem számoltak be soha ezekről a dolgokról? Miért csak olyankor nyilatkoznak, amikor valamilyen "magyar ügy" van terítéken? Itt élünk ebben az országban, ugyanúgy ránk tartozik az is, ha gazdasági vagy másjellegű kérésekben vannak fejlemények. Ez is egy problémája a mi nyilvánosságunknak, hogy csak a "magyarügyekre" koncentrálunk. Sokkal jobban informáltabbak vagyunk arról, hogy mi történik Magyarországon, mint a saját városunkban, Közben meg zajlik az élet körülöttünk, és mi mindegyre kimaradunk belőle.

[Január 13., 12:36](#)

E Ferencz Judit Hát ez nem pont így van. Ha csak úgy hirtelen megfuttatom, mert közben ugye munka, a TVR magyar adásában elég átfogó anyagok voltak a CETA-ról, a CFR ügyéről, a Postáról, a biztosítási rendszerről, támogatási rendszerről, a parlamenti tevékenységről, arról is, hogy minek mi az ára, tanügyi (nem csak magyar) kérdésekről stb. Az Erdélyi Riportban is volt szó mindeféléről. Tehát nem igaz, hogy a romániai magyar sajtó csak köldöknézéssel foglalkozna.

[Január 13., 12:38](#)

Albert Antal Orsolya Én ilyen jellegű beszámolókra gondolok: <http://www.romaniacurata.ro/votarea-guvernului-dragnea.../> [Votarea Guvernului Dragnea. Sau cum am redus democrația în...](#)

[január 13., 12:40](#)

Albert Antal Orsolya Vagy ilyen posztok: by Mihai Gotiu: "Ar trebui să pun pe fotografia de mai jos bulina roșie cu mesajul "interzis pesoanelor sub 18" la gât de gol e sertarul meu de corespondență de la Senat, cel în care ar trebui să primesc și ordinea de zi. E ora 09.18 AM și până la ședința de Birou Permanent a rămas mai puțin de o oră și jumătate. Am sunat și la secretariat pentru a mi se confirma că nu există propusă nicio ordine de zi. Ce să mai vorbim de

programul și lista cu miniștri a Guvernului Grindeanu, pe care o aștept, cu nerăbdare, în mod oficial. Citesc prin presă că lista va fi definitivă undeva pe la ora 16.00, iar domnul Liviu Dragnea ar vrea ca mâine să fie audiați și miniștrii, și Guvernul votat în plen. Da, vorbim de același Guvern pe care cică Dragnea l-ar fi vrut investit până pe 31 decembrie, chit că nici la ora asta n-are lista de miniștri și un program oficial."

január 13., 12:42

E Ferencz Judit **Albert Antal Orsolya** Gotiu most került oda, mindez még új neki. Másrészt pedig ellenzéki politikusként persze, hogy a kormányt szidja feszt. Ez a dolga. Ezek azért nem a mindennapjainkat befolyásoló dolgok, na.

Január 13., 12:45

Albert Antal Orsolya Boccs, nekem is új, hogy órákkal a szavazás előtt a szenátor nem tudja, hogy miről szavaz, mi lesz a napirend. Lehet, hogy ez bevett szokás arra, de nekem erről, választóként, állampolgárként tudnom kell. Eddig senki nem vette a fáradságot, hogy felvilágosítson. Most van egy új társaság, amely ezt is fontosnak tartja. Én díjazom.

Január 13., 12:49

Albert Antal Orsolya Hogyne befolyásolná a mindennapjainkat az, hogy a szenátorok, képviselők, hogyan, mikor jutnak megfelelő infóhoz? Hogy mennyire előkészített egy-egy döntés?

Január 13., 12:50

László F. Török Igen, és pont ez a szempont szintén szorosán kapcsolódik ahhoz is, amit fentebb mondtam. Az erdmagy sajtó akkor lesz igazán sajtó (szakma), ha a magyar ügyek mellett legalább olyan részletességgel foglalkozik az ország és a többi politikus ügyeivel is (direkt nem írok "román" ügyeket), mint az erdmagy vagy összmagyar ügyekkel. És nem annak a szintjén, hogy néhány cikkben tudósít arról, hogy épp mi van (az mindig volt), hanem mélyreható elemzésekkel, oknyomozással, stb., azzal ami meg vagyok győződve, hogy legalább annyira (ha nem jobban) érdekli az erdmagyar olvasót is, mint a "színmagyar" ügyek. Ennek ma már hálstennek egyre több nyomát látom, aminek marhára örülök, de ez 2010 előtt szinte teljességgel hiányzott.

Január 13., 13:40

László F. Török Alapvetően téves szerintem az a felfogás, hogy a magyar olvasót a magyar ügyek érdeklik elsősorban, és ezért kell erdmagyar sajtó. Sőt, ha a megvizsgáljuk, szerintem az alacsony olvasottság/nézettség mögött is pont ez a téves felfogás áll.

Január 13., 13:43

Váradai Nagy Pál **Albert Antal Orsolya**, zárójelben, adjuk meg, ami az övék, a Krónika számolt be a háromszéki Benkő Erika parlamenti tapasztalatairól, miszerint az a hely kaotikus.

Január 13., 14:17

E Ferencz Judit **László F. Török** A nagypolitikát "lefedni" nem tudja a hazai magyar sajtó. Egyszerűen nem vagyunk annyian. Ami meg az elemzéseket illeti, hát az a csoport is annak "köszönheti" megszületését, hogy ezeket az elemzéseket vagy miket egyszerűen letiltották.

Január 13., 14:22

Albert Antal Orsolya Pontatlanul fogalmaztam: a meg nem támadási szerződés keretében nem tartottunk igényt arra, hogy belelássunk sok dologba. ezért nincs úgymond "kultúrája" annak, amit az USA művel ma. Mármost azt, hogy kampányon kívül is folyamatosan tartja a kapcsolatot, informál, kérdez, kerekasztalozik, fórumozik, stb. és kimondottan provokál arra, hogy reagálj, együttgondolkozz velük. Így is lehet közösséget építeni. Az igényes állampolgárokat - azt hiszem.

január 13., 14:23

Nagy István hozzászólása

Január 13., 7:41

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1236322543088392/>

Jól jött ez az Erdélyi Riport történet. Alkalmat adott egy közéleti tünetegyüttes átrágásához, ami ezt a mostanra 62 tagot számláló csoportot szülte.

Ismerek egy hazai sajtómecénást, [Boszormenyi](#) Zoltánt, a régiós napilapjának, a Nyugati Jelennek a főszerkesztőjét [Bege](#) Bagdolnát, a temesvári Heti Új Szó főszerkesztőjét [Graur](#) Jánost, az aradi Szövétnek kéthavi kulturális szemlének főszerkesztőjét Juhász Bélát, az Erdélyi Napló főszerkesztőjét, [Makkay](#) Józsefet, az Erdély Pont Ma tulajdonos-főszerkesztőjét [Kovács](#) Csabát. Lehet, hogy érdekli őket ez a hely.

Nagy István hozzászólása

Január 13., 7:43

Most zárult le a romániai iskolaigazgatók cseréje. Ez is legalább annyira fontos erdélyi magyar közéleti történéssor volt, mint az Erdélyi Riport felfüggesztése.

Megérne egy alapos körüljárást.

E Ferencz Judit Már elnézést, nem zárult le semmi. Minden lóg a levegőben, egy újabb országos versenyvizsga kiírásának a zseniális öltete is felmerül.

Január 13., 7:45

Nagy István Ez a kör lezárult.

9000-nyi igazgatói állásból csak 6000-et sikerült versenyvizsgálattal betölteni. A maradék 3000-re írják ki újabb versenyvizsgát. Az egy újabb kör lesz.

A versenyvizsgák kiírásával végre megjelent a normalitás.

Január 13., 7:47

Albert Antal Orsolya A normalitás akkor jelenne meg, ha ott és akkor rendeznék versenyvizsgát, ahol és amikor arra szükség van. Az egyik legidegesítőbb jellegzetessége a hazai létnek, hogy a szabályok nem a valóságra alapoznak. Mi az, hogy kampányszerűen rendeznek országosan versenyvizsgát? Minden igazgató egyszerre megy nyugdíjba, hal meg, vonul vissza?

Január 13., 13:15

Nagy István Igen, az lenne a normális, ha betartották volna, betartanák a törvényt. De nem ez történt. Öt évvel korábban betették a törvénybe mindazokat az elvárásokat, amelyek alapján most megszervezték azt a vizsgát, amit már 2011-ben kellett volna azok az álláshelyeken, amelyeken éppen lejárt a négy éves kinevezés, majd sorban a többin is, amikor időszerű lett volna. De nem ez történt. Az eddigi miniszter lépett. A mostani visszalép. Nagy bajok vannak a rendszerben. Az oktatási rendszer természeténél fogva rendkívül igényes, de itt épp a rendetlenséget díjazták, és fogják díjazni.

Az előzményekről ezt írtam tavaly:

<http://www.erdelyinaplo.ro/aktualis/osszeallitasok/megmerettetett-iskolaigazgatok> **Megmérettetett iskolaigazgatók** Országos vitát váltott ki, hogy az iskolaigazgatók között szeretne rendet vágni a kormány. Noha azonnal...

január 13., 12:41

E Ferencz Judit Én terepen teljesen mást láttam. Nevezetesen azt, hogy sok helyre egyáltalán nem jelentkezett senki, meg azt, hogy a volt tanügyminiszter által kiírt versenyvizsga mindenféle hülyeséget mért, legkevésbé azt, hogy a leendő igazgatók mennyire tudnak pl. konfliktusokat kezelni, ami szerintem mégis a legfontosabb lenne. S ugye az sem mellékes, hogy a kollégák mennyire fogadják el. Egy ilyen technokrata-menedzser igazgató alaposan el tudja mérgecsíteni a helyzetet egy munkaközösségen belül. Szívesen ilyenek is vannak.

Január 13., 12:50

Nagy István A legfontosabb az lenne, ha az iskolaigazgató akarna valamit kezdeni azzal az iskolával, amelynek az élére szeretne kerülni.

Ha rátermett egy ilyen feladatra - és ezt próbálta mérni az írásbeli lottó -, akkor konfliktuskezelésben is megfelelően teljesíteni fog.

Az iskola munkahely, és nem szerelmi fészek, ahol elfogadjuk-e a vezetőt vagy sem. Munkahelyen pedig a megfogalmazott elvárásoknak kell megfeleljenek a beosztottak. Ha a munkaközösség tagjai a dolgukra koncentrálnak, akkor nem marad idejük munkahelyi hangulatteremtésre.

[Január 13., 17:47](#)

E Ferencz Judit Nagy István Ez nem épp így van. És, ami ennél azért fontosabb, ott vannak a gyerekek. Egy csomó, mindeféle konfliktus, amelyeket igen bölcsen, nagy hozzáértéssel és, igen, pszichológiai tudással és érzéssel kell kezelni. De jövök én akkor, mert már csak ilyen kákán is csomót kereső vagyok, egy nagy dilemmámmal: bukresti vagyok, ott jár a gyermekem iskolába. A magyar iskolába. Minden RMDSZ-es politikus és kormányzati tisztségviselő elvitte onnan a gyermekét. Német vagy másnyelvű, esetenként román iskolákba írátták. Mert az ottani magyar iskola rettenetesen gyenge. Én ennek ellenére ragaszkodom ahhoz, hogy a gyermekem magyarul tanuljon. Mondjuk, itteni magánulira nincs is pénzem, de ez nem erről szól. Hanem arról, hogy ilyen példával ne jöjjenek már, hogy minden magyar gyerek magyar iskolába. Itt tehettek volna érte. Alapítványi pénzből hozhattak volna tanárokat (ne legyenek igazságtalan, pár tanítónőnek tényleg rendeztek szolgálati lakást). Itt mehettek volna a minőségre. Nem tették. Hogy szólítson meg valaki egy bukakresti magyart, hogy írassa már a gyerekét a magyar iskolába, mikor ő, aki megszólít, már rég kimenekítette onnan?!!!!

[január 13., 18:02](#)

Nagy István E Ferencz Judit Lehet, hogy nem épp így van. Én így látom. Igaz, hogy 1992-2004 között nem tanítottam, de előtte és utána gyakorló tanár voltam, vagyok.

Nem hiszek a konfliktuskezelés istenítésében. Szerintem sokkal egyszerűbb a történet. A konfliktust a lehetőleg a létrejöttékor azonnal, a lehető legrövidebb időn belül kell kezelni. Tanulható.

Ma például mentem az osztályom fele és az egyik fiú arról panaszkodott, hogy X fiú osztálytársa megfogta az ő nemi szervét. Beléptem az osztályba, és a delikvens pont egy másik fiúval tette ugyanazt. Erre a nagykönyvben bizonyára az van leírva, hogy hívjuk a segítő szakembert, a pszichológust, a nevelési tanácsadót, a... Ilyen nincs. És akkor? Van kolléga, aki hátat fordít. Olyan is, aki beírja a naplóba, hogy X-nek vonják le a magaviseletét. Megoldottam.

Igen, sajnós mindennapos tapasztalat, hogy a gyerekükből valakit faragni akarók úgynevezett jó iskolába viszik gyereküket. A napi tapasztalat azt mutatja, hogy ezekből semmivel se lesz érdemdúsabb felnőtt, mint azokból, akik a "gyenge" magyar iskolába írátták gyereküket. De mire ez elvállik már akár bánhatja is a szülő, hogy a gyereke kárára döntött. És ebből a politikusok, magas székeken ülők sem kivételek. Sajnos-e vagy szerencsére, de a saját korlátoltságától senkit se lehet megmenteni.

Ilyen kimenekítő felénk is volt, van. Ilyen az élet. Sajnos elég baj van az úgynevezett erdélyi/romániai magyar elittel.

[Január 13., 18:26](#)

E Ferencz Judit Nagy István Igen, ez egy kényes ügy. Van, aki tudja, kezelni van, aki nem. A kommentem második része viszont nem erről szólt, hanem egy, a csoport kihirdetett céljaihoz inkább kapcsolódó problémáról.

[január 13., 18:37](#)

Albert Antal Orsolya megosztása

Január 13., 12:08

Túl vagyok néhány hosszú és érdekes privát beszélgetésen a csoportunk "megalakulása" nyomán. És hát az a kép rólunk, így kint a "civileknél", hogy a FIDESZ firkászai ekézik a RMDSZ firkászait. És ez nagyon ellenszenves nekik, mert, hogy egyik tábor sem ismeri el, hogy ő maga szemellenzős, de mindkettő nagyon szépen megfogalmazza a másik hibáit - amivel nem is lenne baj, ha hiteles lenne. Csakhogy nem az, mert magára a kritikusra is ugyanúgy érvényes, csak éppen nem ugyanazon témák, ügyek tálalásának kapcsán. Persze, hogy mindenki saját világképén, szemléletén átszűrve látja a valóságot, de azért nagyon sok el nem kötelezett civilnek meglehetősen fura, hogy egyre gyakrabban párhuzamos valóságokban élnek és alkotnak a különböző táborok. [Ivan Karamazov](#) cikkét olvasva ez jutott eszembe: a körülöttünk levő valóságot meglátni, merjük-e? [Mertünk-e szabadok lenni? http://erport.blog.hu/2017/01/13/mertunk-e_szabadok_lenni#more12122347](http://erport.blog.hu/2017/01/13/mertunk-e_szabadok_lenni#more12122347) DEMÉNY PÉTER írása. Végül is ez a kérdés., „És akkor mi lesz, ha kiderül?”, „Ez már senkit nem érdekel” – a mai napig a fülemben vannak ezek a mondatok, a szememben ezek a legyintések. A...

Papp Sándor Zsigmond engem már a firkász szótól is kiráz a hideg. oké, hogy semmire sem tartják már az újságírókat, és elképzelni sem tudják, hogy leginkább értékszembéletük alapján választanak maguknak fórumot, ahova írnak, és nem kiábrólag a pénz, a hála vagy párthűség miatt. csakhogy ilyen környezetben eleve érdektelen minden vita, hiszen már akkor kész az értelmezés, besorolás, mielőtt kinyitottuk volna a szánkat. pesszimista vagyok, na. csúnyán elkürtük azt (a magyar társadalom többsége), amit most meg szeretnénk gyógyítani.

Január 13., 12:13

Albert Antal Orsolya Én sem szeretem a firkászt. Sem a bértollnokot. De azt hiszem nem véletlen ez. Azt a bizalmatlanságot jelzi, amely egyre nagyobb az irányunkba, jöllehet én a magam részéről nagyon igyekeztem nem rászolgálni.

Január 13., 13:30

Judit Simon én a sajtómunkástól, a sajtónapszámostól kapok hidegrázást :))))))

január 13., 15:58

Nagy István A napilapgyártás hajszájában robotoló újságírónak alig van ideje, érkezése kilépni a sajtómunkás és/vagy sajtónapszamos lehetőségből.

Január 13., 17:35

Papp Sándor Zsigmond mindegy, akkor is egy kalap alá vesznek. azzal, hogy megszűnt a valódi tájékozódás iránti igény (a legtöbben csak a saját véleményüket akarják viszontlátni), a gyanú is feléledt, hogy minden más igazság, csak manipuláció, bértollnokság, hála vagy hazugság lehet. mintha a felnőtté válás elől visszamenekültünk volna az óvodába.

Január 13., 13:32

Magyarai Nándor László Kedves tagtársak (nemtom, ha ez a legjobb, vagy elegánsabb megszólítás), az az érzésem, hogy aránytalanul sokat foglalkozunk magunkkal, és mintha már nem is lenne fontos az "ügy", amiért ide ilyen szépen összegyűltünk és tenni akarunk. Rossz felütésnek tartom azt is, amit Gáspárik Attila fölvetett, pontosabban rossz irányba indítja a beszélgetést, azt hiszem, és nem is fontos, hogy magán vagy nyilvános beszélgetésben mások mit mondanak "rólunk". A Demény Péter szövegét én mindenképpen reflexióra érdemesnek gondolom, tartalmát, témáját fontosnak, és nem személyes érintettségeket firtatva, hanem a dolog lényegét tekintve. A magam során megpróbálok - mondjuk holnapi határidővel - egy apró összefoglalót és vitaindítót megfogalmazni, arról, amit itt mainstream problémának gondolok. És kérlek kezdjük el

azt is vitatni, ehhez, és majd ahhoz kapcsolódni, és nem személyeken, szponzorokon és jobb-bal értelmezéseken rágódni. Ez így csak személyeskedéshez, régebbi sérelmek felemlegetéséhez, stb., vezet, s közben a Kelemen Hunor válasszövegét követően, valóban elülhet a dolog. Apropos, arra a nyílt levélre érdemes lenne itt, és a transindex.ro-n is reflektálni, na, az közvetlenül érint bennünket, és másokat is, akik figyelnek a történésekre.

Január 13., 14:38

Bence Makkai Kedves **Nándor**. Ezt ki kéne posztolni a csoport eljére, hogy irányt adjon.

Ugyanakkor meg nem biztos, hogy vitaindítóra van szükségünk, hanem arra, hogy mi az, amiket: 1. megkérdőjelezünk (egyenként, kisebb csoportban, nagyobb csoportokban), 2. mi az, ami nem működik? 3. Milyen közpolitikák működhetnek nálunk a jelenlegi működésképtelen közpolitikák helyett 4. Milyen megoldásokat tudunk a felvetődött problémákra és 5. Hogyan fogjunk hozzá a megoldáshoz ("magyarul": implementálni).

Nota bene: a trindex rmdsz-szöcső (legfrissebb elrettentő példák.: NDH-interjú, Ármin észosztása, KH level és még sorolhatnám), szerintem nem fogunk ott sokra menni, szerintem. Itt a facebookon lehet több embert érünk el, másrészt meg akár hitelesebbnek tűnhet, mintha oda íránk.

Január 13., 18:22

Magyarai Nándor László Ok, en vitaindítónak egy Keret vazolasat gondolom Abhishek, h az itt altalad is említett problemak hatekonyan, praktikusan megtargyalhatok legyenek

Azert, akartam irni

január 13., 18:36

Bence Makkai (Y)

január 13., 18:54

Nagy István Albert Antal Orsolya, a valóságlátás képessége nem csupán merészség, hanem nyitottság, bölcsesség, tájékozottság, feladatmegoldó készség és felkészültség kérdése is.

Január 13., 17:32

Albert Antal Orsolya Szerintem legtöbbször az is megteszi, ha az ember leveszi a szemellenzöt 😊;))

január 13., 17:51

Nagy István No, ez nem könnyű, ám. 😊;))

január 13., 18:27

Borbély András

2017. 01. 13. 19:32

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1236710309716282/>

Kedves Mindannyian!

Nem lévén hivatásos sajtós, nem mindent értek abból, amiről ebben a csoportban szó van. De ha már bekerültem a csoportba, elmondom, amit érteni vélek: a nyilvánosság és a politika közti (gazdasági? elvi? politikai?) viszony újratárgyalása került terítékre.

Az én álláspontom ezzel kapcsolatban ez: a nyilvánosság alapvetően és eredetében politikai fogalom, rejtett vagy nyílt, tudatos vagy öntudatlan politikai szándékot testesít meg. Ezért a „független újságíró” fogalma szerintem nem egészen pontos. A kérdés inkább az, hogy függése, illetve elköteleződése elvi, anyagi, vagy intézményi stb. jellegű-e, tudatos-e vagy nem. Ha folyóiratokat pártvonalon szerzett pénzekből tartanak fenn, akkor a szabadságuk a politikától függ, bármikor visszavonható, legyen szó az rmdsz-ről, a fideszről vagy hasonlókról. (Itt persze tisztázni kellene, hogy a „párt pénz” mennyiben állami pénz, amit az adófizetők pénzéből kap a párt, és mennyiben nem az, stb.).

Ebből kifolyólag úgy gondolom, hogy a jelenlegi vita szintén egy alapvető politikai problémából fakad, és az alapkérdés, ami itt újra fölmerül, az az, hogy az erdélyi magyar kisebbség milyen politikai elvek mentén szervezi meg magát a nyilvánosság szintjén. Milyen függési mechanizmusokat fogad el: a magyar kormányzó párt holdudvarától vagy a román kormányzó párt holdudvarától? Épp ezért szerintem alapvető kérdés az is, hogy tisztázódjon, mi az rmdsz politikai pozíciója. Számomra nyilvánvalónak tűnik, hogy egyre inkább a fidesz-képlet szerint szerveződő pártról és politikáról van szó, mely utóbbi éppen az rmdsz-en keresztül „gyarmatosítja” az erdélyi közéletet és politikát, s így fölszámolja viszonylagos és esetleges autonómiáját is. Nem feltétlenül direkt kézivezérlésre gondolok a fidesz és az rmdsz között, hanem azonos gondolkodásmódra, logikára. Miközben ez a pártstruktúra és politika látja el a kisebbség romániai képviselőit is. A kérdés az, hogy mit jelent ez számunkra? Milyen lehetőségeket zár el, nyit meg?

Milyen más alternatívák vannak a kétfajta „állampárti” függést leszámítva? Valóban megoldás-e a tisztán piaci alapon működő sajtó, tekintve, hogy a piaci logika korántsem zárja ki a politikai érdekekkel való egybeesést (l. pártok vállalkozó „holdudvara”, pl. az Udvarhelyi Híradó Kft stb.).

Ha ezekről vagy hasonló, szerintem valóban életbevágó kérdésekről akartok/akarnak beszélgetni, akkor szívesen maradok a csoportban. De amennyiben nem sikerül az egyéni sérelmeken, vádaskodáson, személyes leszámolásokon túllépni, amelyeknek nem szeretnék „virtuális tanúja” lenni, akkor szomorúan kilépek innen.

S közben ajánlom ezt az írást, oldalvizen, de azt hiszem, segíthet az önértelmezésünkben, lehiggadásban:

Alexander Kiossev: Jegyzetek az öngyarmatosító kultúrákról¹

Borbély András és Hegyi Otti | 2017-01-11

<http://aszem.info/2017/01/alexander-kiossev-jegyzetek-az-ongyarmatosito-kulturakroll/>

Alexander Kiossev bolgár szerző szerint az ún. öngyarmatosító kultúrák azok, amelyek mindig a normatívnak tekintett Nyugathoz képest határozzák meg magukat, de eltérően a nagy nyugati nemzetek által gyarmatosított kultúráktól (pl. afrikai országok), a Nyugatot nem ellenfélnek, hanem követendő mintának tekintik. A Közép-Kelet európai nemzetek többségére, melyek e tudathasadás folytán egyszerre hajlamosak a túlzott önszeretetre (“Jézus is magyar/román stb. volt”) és az öngyűlöletre (“itt soha nem változik meg semmi”), találónak tűnik ez a jellemzés. A Nyugathoz képest “kvázi-gyarmati” vagy “félperifériás” helyzetben lévő nemzetek azonosulnak ezzel az alsóbbrendű pozícióval, közösségi identitásukat és politikájukat ezért nagymértékben befolyásolja, hogy milyen hamis racionalizációkkal próbálják elfedni ezt a kisebbségi traumát.

1842-ben Konstantin Fotinov, az első bolgár folyóirat, a *Lyuboslovie* alapítója² figyelemre méltó felhívást tett közzé, melyben hevesen és fájdalmasan beszél mindarról, amiben a bolgár civilizáció hiányt szenved:

„Hol vannak napilapjaik és folyóirataik, a heti vagy havi lapok? Hol vannak művészeti lapjaik, retorikájuk, logikájuk, fizikájuk, filozófiájuk stb., stb., melyekre az embernek a kenyérenél is nagyobb szüksége van? Hol van részletesen megírt és széles körben elterjedt történelmük, amellyel más nemzetek is rendelkeznek, és amely segítene nekünk, hogy mások mellett álljunk és mások tudomására hozzuk a tényt, hogy ugyanúgy jelen vagyunk, mint Isten többi teremtménye?”

A bolgár sajtó a Nemzeti Újjászületés ideje alatt bővelkedett a hasonló civilizációs hiányosságokkal foglalkozó felhívásokban. Ezek mind hazafias panaszok a különféle hiányokról: a kulturális intézmények, az irodalmi vagy tudományos teljesítmények, a jó modor és a nagy bolgár költők hiányáról. Ezek változatossága és sokfélesége ellenére egyesek úgy gondolják, hogy e panaszok inkább egy egészes civilizációs modell hiányának morbid tudomásul vételét fejezték ki, mintsem konkrét civilizációs eredményeket. Fotinov hazafias felhívása értelmetlen lenne, ha például csak a bolgár fizika hiányosságairól panaszkodna. Világos, hogy felsorolása szinekdochikus: csak egy részét foglalja magába a szisztematikus hiányosságoknak. A felsorolás mögötti valódi kérdés ez: *Hol van ... minden Bulgáriában? Hol van az európai modellnek megfelelően felépített, kiteljesedett bolgár kultúra?*

A bolgár nemzeti kultúra genealógiai csomójában ezért ott van a hiány morbid tudatossága, a totális, strukturális, nem-empirikus hiányé. **A többiek – a szomszédok, Európa, a civilizált világ stb. – rendelkezik mindennel, amit mi nélkülözünk; ők mindazok, akik mi nem. E kultúra identitása főként a fájdalom, a szégyen, vagy hogy általánosabban ragadjuk meg, a globális hiány traumájával van alapvetően megjelölve, sőt ez által jön létre. E kultúra eredete a hiányok fájdalmas jelenlétéből fakad, s történelme úgy beszélhető röviden el, mint évszázados erőfeszítések a traumatikus hiányosságok kiegészítésére vagy kiküszöbölésére.**

Vajon nem lenne lehetséges, hogy az ilyen kultúrákat öngyarmatosítóknak nevezzük? Egy ilyen furcsa megnevezés oka egyszerű: az ilyen kultúrákban a modernitás szociális és szimbolikus rendjét

1 Forrás: *Art and Culture in post-Communist Europe*, ed. Bojana Pejic, David Elliott, Stockholm, Modern Museum, 1999. Fordította Hegyi Otti és Borbély András

2 Konstantin Fotinov (1790-1858) bolgár író, fordító, a bolgár sajtó megalapítója a Bolgár Nemzeti Újjászületés időszakában. A *Lyuboslovie* jelentése „filológia” v. „bölcészet”. A Nemzeti Újjászületés időszakának kezdetét Paiszij atya (Paiszij Hilendarszki /1722–1773/), Athosz hegyi szerzetes 1762-ben megjelent, a bolgárok történetéről szóló könyvétől számolják. A Nemzeti Újjászületés időszakát az 1877-78-as orosz-török háború zárja, melyben Bulgária kivívja függetlenségét az Oszmán Birodalom alól. (A fordítók jegyzete)

nem az erőszakos gyarmatosítás eszközeivel hajtották végre, melynek során az európai konkvisztádorok az őshonos kultúrát totálisan meghódították és elpusztították, az őshonos lakosságot kiirtották és szolgaságba vetették, mint az amerikai indiánok és egyes afrikai kultúrák esetén. Bárhogy is, ez a rend aligha a szokásos gazdasági vagy társadalmi okok következménye. A modern nemzetek fölemelkedése gazdasági magyarázatainak sok hiányossága van, ezek mindegyikének részletes kritikája tévútra vinne. Elegendő itt annyit mondani, hogy nincs elégséges magyarázat arra, hogy a folyamat, amely meghatározta a gazdasági racionalitás elterjedését, elszigetelt maradt egy irracionálisan³ tagolt területi kultúrán belül és nem terjedt el (vagy más arányokban és sajátosságokkal terjedt el) a saját határain túl.⁴ A semlegesség, a racionalitás, az egyetemesség, a pénzgazdálkodás, a piacok nem eredményezhetik saját határaik megvonását, ezek önmagukban nem formálódnak nemzeti gazdasággá. Szükséges, hogy mindez kapcsolatba lépjen egy másik dologgal is: a szimbólumok gazdaságával, az identitásmintákkal, melyek szabályozzák a nemzetek és csoportok önmagukhoz való viszonyát csakúgy, mint a Másikkal való kapcsolatukat.⁵ Az öngyarmatosító kultúrákban az említett szimbólumok és minták a hiány szimbólumai. Bár szokatlanul hangzik, **az ilyen kultúrákban a kérdéses nemzeti terület is úgy mutatkozik, mint puszta ábránd, mint földrajzi látomás, mint a hiány okozta sóvárgás, és nem mint valóságos intézményes hatalom.**⁶

- 3 Álláspontom szerint ezek a folyamatok irracionálisnak tűnnek a gazdasági racionalitás szemszögéből. A nemzetállam területi tagolása és határainak meghatározásában két ilyen formaalkotó irracionalitás működik. Az első az úgynevezett „politikai nemzet” identitásában mutatkozik meg, mely bizonyos állampolgárok azon a közös politikai akaratán alapszik, hogy egy egységes nemzeti társadalmat alkotva együtt éljenek. A második az úgynevezett „kultúrnemzet” (Kulturnation) identifikációjában fejeződik ki és a közös nyelv, kulturális hagyomány, vallás „egységén” stb. alapszik. Ernest Renan írja 1882-ben: „A nemzet lélek, spirituális alapelv. Két dolog alkotja ezt a lelket és spirituális elvet, s ez a kettő valójában valójában egy. Egyik a múltban, a másikban jelenben lakozik. Egyik az emlékezet gazdag örökségének birtoklása, a másik a jelenidejű konszenzus, a vágy, hogy együtt éljünk, az akarat, hogy állandósítsuk az örökség értékét... Hogy közös dicsőségünk legyen a múltban, és hogy közös akaratunk legyen a jelenben; tudni, hogy együtt nagy dolgokat vittünk véghez, és azt kívánni, hogy még többet vigyünk véghez – ezek a népként létezés lényegi feltételei.” (Ernest Renan, *What is a nation?*, in: Homi K. Bhabha szerk., *Nation and Narration*, London és New York, Routledge, 1990, 19.) A hiánykultúrák tapasztalata ellentmondani látszik Renan állításának, hogy a két dolog valójában ugyanaz. A közös múlt, főként ha szégyenletes hiányokkal, traumákkal és vereségekkel teli múlt, nem feltétlenül vezet annak közös akaratához, hogy a jelenben is együtt éljünk. Nincs szükségszerű kapcsolat a politikai akarat elve és a kulturális tradíció elve között.
- 4 Az állam területi egysége és a politikai emancipáció késői jellemzői a nemzetnek, ezek eredete aligha vezethető le gazdasági meghatározottságokból. Olyan szociológusok és történészek, mint Eric Hobsbawm, azt állítják, hogy a „nemzetállam” és a „nemzeti gazdaság” nem váltak alapvető gazdasági mechanizmusokká a 19. század előtt. Korábban, a 16-18. század során a kapitalizmus fejlődése olyan állami területeken alapult, melyeknek ugyanaz az egységes merkantilista stratégiája volt. Hobsbawm arra a tényre mutatott rá, hogy ennek a periódusnak a közgazdaszai (pl. Adam Smith) tévesen értelmezték az állami elvet a gazdaságban, mivel az ellentmondott Smithnek a „szabad piacról” alkotott képével, mely az individuumok szabad kezdeményezésén, a tőke és a javak szabad áramlásán stb. alapult. Az ilyen gazdasági modellek hajlamosak az egész világot, nem pedig csak egyetlen nemzetállamot és annak nemzeti piacát tekintetbe venni. (Eric Hobsbawm, *Nationen und Nationalismen*, Frankfurt és New York, Campus Verlag, é. n., 38.)
- 5 Bulgáriában például a modernitás megjelenése nem kapcsolódott az Oszmán piacok nyugati inváziójához. Szintén nem elégséges a hagyományos marxista magyarázat a Bolgár Újjászületés periódusára vonatkozóan: a valódi hajtóerőt a hazai polgárság gazdasági folyamatai képezték az ország egyes régióiban. A későbbi értelmezési minták nem tudták megmagyarázni, hogy az új típusú termelés és az új tőke néhány bolgár nagyvárosban (Koprivshitzta, Panagyurishte, Kalofer stb., melyek üzleti kapcsolatokkal rendelkeztek Béccsel, Isztambulal, Lipcsével, Budapesttel) miért nem tudott szabadon elterjedni a nemzeti határokon túl, hanem korlátozott *nemzeti* gazdaságot alakított ki. A pénz és a javak működése önmagában terjeszkedő és univerzális, nincs immanens ok, ami terjedésüket megállítaná. De léteznek más, nem-gazdasági tényezők, amelyek ennek határt szabnak. Az említett régiók gazdasági felemelkedésével együtt különféle etnikai csoportok konszolidációja zajlott. Ők egészen új módon használták a régi szimbólumokat és emblémákat, vagy újakat alkottak saját önazonosságuk megteremtése vagy a Másokkal (görögökkel, törökökkel stb.) való konfrontáció céljából. Ezeknek az új narratíváknak, önképeknek és a másokról alkotott képeknek az elterjedése, az új oktatási intézmények és a nyelv ezt követő kodifikációja által egy egészen új szimbolikus ökonómia jött létre.
- 6 Az úgynevezett „normális esetben” a terület a legerőteljesebb intézmény, mivel a meghódított és felügyelt terület képviseli minden más nemzeti intézmény összehangoltságának és egyesítésének elvét. Bulgáriában az Újjászületés idején nem ez volt a helyzet: már létezett egy Birodalom (melyet idegennek érzéltek) a tágas keleti térben,

Egyszerűen fogalmazva, a gazdasági magyarázat nem képes válaszolni arra, hogy az új gazdasági, mediális, ipari stb. kapcsolatok miért igénylik pontosan ezt a nemzeti és területi formát. Ezek a magyarázatok mindig előfeltételezik, amit magyarázni próbálnak: egy már létező, tiszta határokkal területileg tagolt nemzeti identitást.

Ennek a szövegnek a hipotézise ezért a következő: ezeknek a nemzeteknek a születése a szimbólumok egy nagyon specifikus ökonómiájával van kapcsolatban. Úgy tűnik, az öngyarmatosító kultúrák idegen értékeket és civilizációs modelleket hoznak magukkal és kedvtelve gyarmatosítják saját autenticitásukat ilyen idegen minták által.

Mármost ténylegesen melyek azok a kultúrák, amelyeket egy különös metaforával „öngyarmatosító kultúráknak” nevezünk?

A globalizáció modern világának nézőpontjából vannak kultúrák, melyek nem eléggé középpontiak, nem elég korszerűek és nagyok a „nagy nemzetekkel” összehasonlítva. Ugyanakkor nem eléggé idegenek, távoliak, elmaradottak, szemben például az afrikai törzsekkel. Mint egy frusztrált embrió, valahonnan a civilizáció pereméről, az alkotó bizonytalanság teréből származnak: „Európaiak vagyunk, bár lehet, hogy nem teljes mértékben”. Ez az előfeltétele egy egészen szokatlan identitásnak és egy nem-típusos modernizációnak, melyek abból a konstitutív traumából adódnak, hogy „mi nem vagyunk Mások” (a Másokon az egyetemesség képviselőit értve), és ez a trauma kapcsolatban áll annak tudatával, hogy túl későn jelentek meg, s hogy életük a civilizációs hiányosságok gyűjtőmedencéje.

Teljesen különböző típusú kultúrák közti vázlatos strukturális analógiák lehetségesek itt. Tudjuk az etnológiából, hogy minden emberi társadalom szimbolikus ökonómiája bizonyos értelemben hasonló módon, vagyis egy bizonyos *nagy hiány* traumája körül alakul ki. A Teremtő/Isten (az izlandi Poluga, az ausztrál Bungjil, az afrikai Olorun) megalkotta a világot, aztán magára hagyta. A bibliai Jehova megalkotta az embert, majd elűzte őt magától és a Paradicsomból.⁷ A Szent, melyet Rudolf Otto, a nagy vallásfilozófus és vallástörténész *az egészen másnak* (das ganz andere) nevez, mindig külön van választva a kozmosz egy másik, hiányzó modalitásába, mely teljesen különbözik a profán élettől. Ez utóbbi pusztán addig létezik, amíg átérzi az előbbi fájó hiányát és a honvágyat annak végső realitása után.

Az öngyarmatosító kultúra egy nagy helyettesítés kihordója: egy idegen civilizációs modellt tesz arra a strukturális helyre, ahol *az egészen más* (das ganz andere), a hiányzó transzcendencia, az egyetemes kellene legyen. Az idegen civilizáció szimbólumrendszerét keletkezése pillanatában egyetemes teremtő sémaként veszi át. Saját öntudatában, önlegitimációjában és propagandájában ez az idegen (mely egyenértékű a terjeszkedő, racionális, kiábrándult modern világgal) úgy jelenik meg, mint az általánosan elfogadott, mainstream történelmi norma és az egyetemes emberi sors megtestesülése. A Nyugat narcisztikus ideológiájával ellentétben az öngyarmatosító nemzetek egy tragikus paradoxont szenvednek el: **számukra az idegen az egyetemes, de ennek ellenkezője is ugyanúgy igaz: az egyetemes mindig idegen marad. Ez a végzetes egybeesés a nagy másik és az idegen között az, ami az öngyarmatosító nemzeteket arra az érzésre ítéli, hogy az egyetemes értékek sosem az ők értékeik, hanem az egészen más (das ganz andere), vagyis a civilizált világ értékei.** Ellentétben a premodern társadalommal, itt az idegen mássága és az idegenek nem a démonival társíthatóak, hanem normatívvá válnak.

melyben a bolgárok képzeletbeli területét állandóan a meghatározottság elvesztése és a szétbomlás fenyegette. Ezért volt folyamatos igény ennek a nem létező területnek egy szimbólumára, mely képes az egész nemzeti „testet” egyben tartani. Az Újjászületés bolgár költészete tele van ilyen földrajzi és politikai látomásokkal, melyek összekötik és elragadtatottan megszentelik a feltételezett határokat a nagy bolgár folyók, hegyek, síkságok stb. neveivel. Az ilyen költői „térképek” címei tünetértékűek: *Hol van Bulgária, Hol születtem* stb.

7 Mircea Eliade, *The sacred and the Profane*, New York, Harvest Books, 1959, 122-125.

Úgy is mondhatjuk, hogy az idegen egyetemes modellek átvételével az öngyarmatosító kultúrák saját magukat traumatizálják: saját alsóbbrendűségüket, saját egyetemességük és autenticitásuk hiányát teszik magukévá. Saját világi értékeik ökonómiájában a hiányzó Isten archetípusának strukturális helyére az istenített Nyugat kerül. Így a Nyugat önmagáról alkotott képe hasadtá válik. Egyrészt az empirikus Nyugatot, a nagyhatalmakat és a nagy nemzeteket jelenti, melyek ugyanakkor ellenségesek is lehetnek mint a szüntelen háborúk, folyamatos diplomáciai és gazdasági konfliktusok igazolói. Másrészt azt is jelenti, ami elvesztette empirikus jellemzőit, egybeesik az autentikussal és az egyetemessel, miközben – a modernitás szekuláris ideológiája ellenére – rejtett transzcendens aurára tesz szert.

Mármost hogyan magyarázhatjuk a tényt, hogy ezekben a szokatlan kultúrákban nemcsak a nyugati szimbolikus sémákon keresztüli gyarmatosítással, hanem az idegen szimbólumainak inváziójával szembeni ellenállás is hiányzik, sőt szeretettel, lelkesen, vágyakozva veszik át az idegen modelleket? Miért hiányzik itt egy olyan ellenállás, mely elkerülhetetlen minden erőszakos gyarmatosítás esetén, hiszen még a dél-amerikai indiánok is ellenálltak bizonyos mértékben a spanyol konkvisztádoroknak?

Hogyan magyarázhatnánk ezt a mérhetetlen naivitást részükről: nemcsak szívesen fogadják az idegenek univerzalisztikus ideológiáját, mely marginalizálja és fejletlenségben hagyja őket, hanem még bele is szeretnek? Hogy magyarázhatnánk a tényt, hogy ezek a kultúrák szenvednek az idegen/egyetemes hiányától, mely nincsen jelen a maga civilizációs totalitásában, fizikájában, matematikájában, retorikájában, logikájában, napilapjaiban, művészeti folyóirataiban stb.? Hogyan lehetséges ez a megmagyarázhatatlanul gyerekes tévedés: Isten összetévesztése a Nyugattal?

Ennek a naivitásának az oka valójában nagyon egyszerű: ezek a kultúrák egyszerűen nem léteztek ez előtt a zűrzavar előtt, hanem ennek eredményeként jelentek meg. Az ettől a hiánytól való szenvedés és az idegen minták megszerzésére irányuló vágy konstitutív a saját identitásukra nézve. Ez a kín és ezek az égető vágyak arra ösztönző erők voltak, hogy felépüljenek a modernitás valóban domináns képzési intézményei és közintézményei ezekben a régiókban. Iskolák, különböző típusú nevelési intézmények és végül az egyetemek termelték és terjesztették a nyugati szimbólumokat és mintákat, hogy ezek minél inkább keresetté váljanak Európa perifériáján, mint például az angol ruha, a francia borok, a német gépek.

Mindezek miatt, kissé pontatlanul és metaforikusan, ezeket a kultúrákat hívhatjuk öngyarmatosító kultúráknak. És vélhetően legfőbb ideje annak, hogy felhagyjunk ezzel a metaforával, melynek heurisztikus értéke kimerült. Ezek után már abban a helyzetben vagyunk, hogy átlátjuk ennek a metaforának a fő előfeltevését, ami egy logikai ellentmondás. Általuk és értük van, saját szociális tényezőikben született és jelent meg, nem pedig idegen megszállók vagy misszionáriusok által. Ezek a kultúrák meghódítják és idegen értékekkel ruházzák fel saját magukat. **Az „öngyarmatosítás” metaforája előfeltételezi, hogy valamely történelmi időben, amikor nem voltak traumák és szenvedések, már létezett egy stabil identitással rendelkező szociális tényező. Olyan előfeltevés ez, mely ellentmond annak az empirikusan bizonyítható ténynek, hogy a szimbolikus „öngyarmatosítás” előtt egy ilyen „ön” mint önazonos szociális tényező egyáltalán nem létezett.** Továbbá ez a metafora azt is feltételezi, hogy ez a szociális tényező valamilyen módon megőrült, felfedezte önnön kisebbségi komplexusát, elhagyta saját értékeit és elkezdte „meghódítani”, „gyarmatosítani” magát, előszeretettel használva idegen értékeket. Ily módon ez a tényező korrumpálta saját autenticitását, és nem létező dolgok utáni lehetetlen vágyakra ítélte magát a költészetben, a matematikában, a színházművészetben, a logikában stb. Akárhogy is, ez az eltévelyedés és ez a trauma mégis konstitutív: általa valójában nem meghódították, hanem létrehozták ezeket a kultúrákat. A művelt és emancipált nemzet idegen európai modellje nélkül, melyet egy olyan nemzeti ideológus, mint Fotinov önzetlenül átvehetett és propagálhatott, továbbá az általában vett

oktatási rendszer és a nyugati intézmények átvétele nélkül (iskola, egyetem, sajtó, közsféra, igazgatás, jogszolgáltatás, infrastruktúra stb.) a helyi paraszti patriarchális balkáni közösségek soha nem jutottak volna el a nemzeti öntudatig.

Az úgynevezett „nemzeti öntudat” a maga szerkezeti totalitásában egy Nyugattól átvett minta. Az a gondolat, hogy egy bizonyos „mi” beleszeretett és magára vonatkoztatta egy bizonyos „ők” értékeit, szimbolikus és intézményes rendjét (így öngyarmatosította magát), persze téves. Valójában egy empirikus adatok szerinti közelebbi vizsgálatban a modern nemzetek keletkezése a periférián nem a saját „mi” képzetével kezdődik, hanem a leértékelő, gúnyos „te”-vel: azon értelmiségiek traumáival, akiket gyakorlati kapcsolataikban a „jobban civilizáltakkal” nagyon sokszor megaláztak, gyakran és dühödten ordítottak rájuk úgy, hogy „Hé, te bolgár!”. Könnyen bizonyítható, hogy ez történt mindegyik bolgár értelmiségivel az Újjászületés időszakában, akik ugyanilyen megaláztatást éltek át a fejlettebb idegen nemzetekkel való kulturális kapcsolataikban. Vonatkozik ez Paiszjire, Peter Beronra, Fotinovra, Ivan Vazovra és a nemzeti identitás termelésének egész szimbolikus gépezetére. A megaláztatásnak ebben a *de profundis*ában, amelyben alsóbbrendűként és másodrangúként születtek meg, ezek az értelmiségiek a negatív ekstázis látomásaiként, szégyenként, fájdalomként tapasztalták meg saját tökéletlenségüket, hiányosságaikat: „*Hol van a mi retorikánk, matematikánk, logikánk, fizikánk, filozófiánk stb., stb., amire az embernek nagyobb szüksége van, mint a kenyérre? Hol a mi... 'saját'-unk? (Where is our own... 'us'?)*”

Az ilyen traumatizált kultúrák elkerülhetetlenül létrehozta néhány félrevezetően fennkölt racionalizációt oly módon, hogy eltitkolták saját születési traumájuk emlékét. Az ilyen racionalizációk nem véletlenszerűek, hanem alapvetőek, mivel ennek a kultúra-típusnak a strukturális és generatív szükségszerűségéhez tartoznak.

Ezek közül az első azt a tényt tartalmazza, hogy **ezekben a kultúrákban a nemzet születése mindig nemzeti újjászületésként mutatkozik meg. Az új, modern típusú kultúra és közösség keletkezésének szükségszerűségéből következően saját történelmi narratívája abból áll, hogy kitalál magának egy messzire visszanyúló múltat, mely megengedi, hogy saját magát egy olyan jelenséggel azonosítsa, ami szerkezeti sajátosságaiban teljesen különbözik tőle: középkori birodalmakkal és ősi filozófusokkal, paraszti mágiával és rituálékkal, királyokkal, dinasztiaikkal és szentekkel, patriarchális szexuális etikával, sőt néha a nemzet mitologikus leszármazottaival vagy transzcendens ősökkel.** Ez mind azt látszik szolgálni, hogy ez a kultúra meggyőzze magát, történelmi ideje nem a traumatikus időpontban kezdődött, hanem folytonossági viszonyban van egy tiszteletre méltó múlttal, mely egy dicsőséges nemzeti jövő felé tart. Ebből a nézőpontból az ilyen kultúrák megalázó születési traumája pusztán átmeneti kellemetlenség vagy incidens, mely legyőzhető és teljesen elfelejthető a történelem folyamán, a civilizáció átmeneti és véletlenszerű hiánya így helyettesíthető lesz a boldog jelennel.

A második téves racionalizáció azt a tényt tartalmazza, hogy ezek a társadalmak szükségszerűen kitermelnek **két szimmetrikus, versengő, konfliktusban álló téveszmét. Az első nyugatiasodásnak vagy európaizálódásnak nevezhető,** mely a történelmi ideiglenesség képzetének egy leegyszerűsítő változatát képviseli, egy „atlétikai” versenyt, egyfajta távfutást, melynek során a civilizációs elmaradottság kompenzálható a „felvilágosult” sprinttel. Ez az ál-egyetemes doktrína egyike azon „pogresszivisták” dogmáknak, melyek az élet értékét a civilizációs teljesítmények mennyiségében mérik. **A második az őshonosság doktrínájának nevezhető,** mely keresi és gyakran meg is találja (esetenként feltalálja) a nemzet elveszett „autentikus szubsztanciáját”, melyet még nem rontottak meg az idegenek, és ezt idillisztikusan idealizálja. Ez a doktrína természetesen küzd minden új és romlott befolyás ellen, s a legvehemensebb nacionalista ideológiákat, az őshonosság legveszélyesebb szakralizációit hívja életre.

A születésstrauma harmadik fennkölt racionalizációja, mely talán a legfontosabb és a leginkább meghatározó a többihez képest, mélyebb szemantikai szinten avatkozik be. Annak kísérlete ez, hogy **megfordítsa az Európától (= a Nyugattól, a civilizált világtól, az igazi humanizmustól) átvett szimbolikus rend hierarchiáit. Arra tesz kísérletet, hogy megfordítsa a viszonyt a bináris oppozíció jelöletlen és jelölt tagjai között, melyek ezt a rendet alkotják, s melyek kifejezik a „saját” és az „idegen” közti nem-szimmetrikus viszonyt.** Közismert, hogy minden nem-traumatikus közösségben a „saját” a tagjai számára mindig ideális jelentésében és elragadtatottan a *jelenlét*, a *jó*, a *szép*, az *igaz*, a *tisztaság* és a *harmónia* képzeteiben fejeződik ki, míg az idegen a *hiánnyal*, a *káosszal*, a *tisztátalansággal*, a *hazugsággal*, a *csúnyával* és a *formátlannal* van kapcsolatban. Keletkezésük pillanatában, amikor saját normájuként interiorizálják és formálják át az idegen pillantását, a traumatikus közösségek ezt a bináris oppozíciót a sötét oldaláról élik meg – önmagukat tisztátalanként, nem-igazként, hiányként stb. tapasztalják –, ami egyszerűen a lényeg hiánya, olyan virtualitás, mely nélkülözi a civilizáció formáját, s ami kizárólag szégyenként tapasztalható meg. Az ilyen kultúrák további fejlődésében, ahogyan a fennkölt és racionalizált nemzeti ideológia teljes hatókörében kiterjeszkedik, megtörténik a már említett kísérlet az oppozíciók megfordítására: a jelölt tagok jelöletlenként kerülnek felmutatásra. **Így a tisztátalan tisztává válik, a lényeg hiányát átalakítják az „őshonosság” esszenciálisan organikus magjának hitévé.** De a szublimáció ugyanezen mechanizmusa működik a nem-nemzeti közösségek esetében is. Ekképpen az „utolsókból lesznek az elsők” elve úgy jelenik meg, mint a minden elnyomottnak és megalázottnak szóló bibliai csodaszer: a szenvedés fölemeli a megalázottakat és megszorítottakat lelkét. Például az afro-amerikai mozgalom híres szlogenje, „a fekete szép” (*black is beautiful*) elveszítheti vélt eredetiségét azáltal, hogy a traumatikus közösségek általános tipológiájának és ideológiáinak kontextusába helyeződik át.

A bolgár kultúra keletkezésének története bővelkedik az ilyen példákban. Itt a szégyennek büszkeséggé, a „nincs”-nek „van”-ná, a hiánynak jelenlétté stb. kell válnia. A tudattalan megfordításnak ez a paradox művelete működik Paiszjij atyának, az Athosz hegyi szerzetesnek legendás felkiáltásában, mellyel a *Szláv-bolgár történelem* című, 1762-es művét nyitja, s melyet a bolgár Újjászületés legelső, csaknem mítikus szövegeként tartanak számon:

„Ó ti oktalanok, ó ti nagyon bolondok! Miért szégyellitek bolgárnak nevezni magatokat? Hát nem igaz, hogy a bolgároknak saját királyságuk és államuk volt? A szláv népek között épp a bolgárok voltak a legdicsőbb nemzet, ők koronáztak először királyokat, nekik volt először ortodox pátriárkájuk, ők keresztelkedtek meg legelőször és hódították meg a legnagyobb területeket.”

Nagyon sokáig azt gondoltuk, hogy ennek a szövegnek a retorikai stratégiája, akárcsak az egész *Szláv-bolgár történelemé* teljesen világos. Vagyis arra tesz kísérletet, hogy véghez vigye a bináris oppozíciók már említett megfordítását, hogy a negatívát pozitívvá, a szégyent és a formátlanságot büszkeséggé és identitássá, a tudatlanságot dicső történelemmé, a teljesítmények hiányát tiszteletreméltó alakokká és jelentős eseményekké alakítsa át a történelmi emlékezetben. Amit ritkábban említenek, az a tény, hogy a tudatos retorikai réteg alatt ez a szöveg valami egészen mást is kifejez: **reprodukálja azt a traumát, amelyen úrrá akar lenni, és amit szublimálni akar.** Nemcsak arra gondolok, hogy a másokkal („a bölcs görögökkel, a hatalmas rómaiakkal és a szláv népekkel”) való kapcsolat egy bizonyos értelemben konstitutív és teljesen nyilvánvaló. Hanem arra, hogy a felhívás a büszkeségre minden iránt, ami bolgár, átokká növekedett.

Az álom, hogy egy dicső közösségnek legyünk tagjai, a saját magunktól való távolságtartás etikai és érzelmi gesztusába csap át, sőt ugyanattól a közösségtől való irtózásba, amely így egyszerre lesz „testvérek és tudatlan bolgárok”, „oktalanok és nagyon bolondok” tömege. Azzal, hogy Paiszjij honfitársait „nagyon bolondoknak” nevezi, nem csak meghaladja, hanem megismétli a megalázást és a támadást, amit ő maga is elszenvedett az Athosz hegyen. A belső elidegenedés az „őshonostól” nem csak a „bölcs” és a „nagy” iránti elkerülhetetlen tiszteletben van, aki

szükségszerűen mint *más* jelenik meg, hanem sokkal mélyebb szinten zajlik. **A traumatikus kultúrák semmilyen hiányt nem tudnak nyugodtan elfogadni, hanem patetikus érveket vagy egyoldalú, megalapozatlan, paradox megfordításokat találnak ki, melyeknek célja annak megmutatása, hogy ami hiányzik, az valójában jelen van.** De a megfordítás mégis érvényes: minden jelenlévő ki van téve annak a fenyegetésnek, hogy hiányzóvá válik, minden szublimáció instabil és azt kockáztatja, hogy nem több, mint a trauma újra érvénybe léptetése, ennek minden következményével együtt.

Így tehát arra vagyunk kényszerítve, hogy ezeknek a traumatikus és öngyarmatosító kultúráknak a történelmi ritmusát állandó ismétlésként és visszatérésként írjuk le? Lehet, hogy a konstitutív traumákon nem lehetséges úrrá lenni, az elfojtott újra és újra vissza fog térni különféle történelmi szimptomák formájában mint a kiűzöttek visszatérése (Wiederkehr des Verdrankten)?

Vagy talán mindez csak egy emlékeztető arra, hogy a modernitás története nem írható le egységes történelemként, mely tartalmazza a sok különféle nemzet történetét (vagyis mint az őshonos és az idegen története), hanem inkább globálisan ragadható meg (írható le, elemezhető, kritizálható stb.), mint **az aszimmetrikus modernizáció folyamatának története, mely átlépi az államok, kultúrák és ideológiák bevett történetírási narratíváinak határait.**⁸

E Ferencz Judit Aszemre illett volna már korábban is intézményesen odafigyelnünk. Megtette, de csak privátban. Fontos, értelmes fórum. Olvassuk hát, és figyeljünk rá!

[január 13., 19:46](#)

Fall Sándor "az alapkérdés, ami itt újra fölmerül, az az, hogy az erdélyi magyar kisebbség milyen politikai elvek mentén szervezi meg magát a nyilvánosság szintjén"

Ez egy nagyon problémás kérdés, de tényleg ez az alap. Szerintem az "erdélyi magyar kisebbség" az utóbbi évtizedekben egy alapvetően legitimációs jellegű pártpolitikai konstrukció. Ráadásul nem "szervezte önmagát" 1989-ben, kapott egy kész struktúrát, azóta is az van. Nem volt alkalma és lehetősége "önmagát megszervezni" (lásd: válság, forradalom, radikális változás és minden, ami ebből származik), "politikai elvek alapján" aztán végképp nem. Másrészt úgy gondolom, eléggé tévút a fideszes szál bevonása, az RMDSZ, mint elv, régebbi, mint a Fidesz, eszközeiben lehet fideszes, de lényegében nem.

[január 13., 20:04](#)

Bence Makkai Megint ugyanazt kérdezem, ha jól értem a kommentedet, **Sándor**: tényleg leragadt a közösségünk ezen a szinten, hogy "alapvetően legitimációs"? És ha igen, akkor ebből hogy tudnánk továbblépni? Egyáltalán tovább tudunk-e lépni, tudunk-e valami mással foglalkozni míg legitimációs problémáink vannak? Vagy rosszul értem a felvetésedet?

[Január 13., 20:48](#)

E Ferencz Judit Fenntartom a jogot a politikai elvek, illetve - egyesek szerint- törésvonalak menti gondolkodáshoz. Románai magyar vagyok és baloldali. Nem, nem MSZP, nem Dragnea, nem vagyok párttag. Csak hiszek abban, hogy az egyenlőtlenségek megszüntetése fontosabb a történelemleckénél. Sarkítva, egyszerűsítve persze. Hiszek továbbá abban, hogy nem vagyok tévedhetetlen. És abban, hogy mások sem azok.

[Január 13., 21:28](#)

⁸ A következő személyeknek tartozom köszönettel: tanulmányom Benedict Anderson, Ernest Gelner és Eric Hobsbawm egyes gondolataiból bontakozott ki, melyeket megpróbáltam lefordítani egyfajta neo-lacaniánus nyelvre. Hatással volt rám a szlovén pszichoanalitikus és filozófus, Slavoj Žižek könyve, *The Sublime Object of the Ideology*, Verso, London, New York, 1989.)

Fall Sándor Bence Makkai Azt értem a legitimációs duma alatt, hogy az RMDSZ az "erdélyi magyar kisebbség" fogalmának a közösségen belüli morális(!) univerzalizálásával alapozza meg önmaga létét. Ez egy nagyon sunyi fogalom, mert benne vagy egy perverz hatalmi konstrukció: azért van szükség az RMDSZ-re, mert az erdélyi magyar kisebbség nélküle nem tudna létezni. Ez a problémás dolog. A továbblépés értelemszerűen úgy lehetséges, hogy a közösség túllép az RMDSZ-fázison. Ehhez azonban válság, katasztrófa, kataklizma szükséges, mert az évtizedes berögződéseken csak így lehet túllépni (eltelt 27 év, ki várna még többet?). A jóindulatú, fájdalommentes belső reformok szerintem nem lehetségesek és eleve kudarcra vannak ítélve. A december 11-i 6+ százalékos RMDSZ-eredmény egyelőre nem a változás irányába mutat. Konkrétan: én abban látom a továbblépés lehetőségét, ha az RMDSZ egyszer csak nem jut be a parlamentbe, ez pedig beindít egy közösségi pánikhangulatot, amely kitermeli a következő megoldási kísérletet, a poszt-RMDSZ-eset. Arra persze nincs garancia, hogy jobb lesz, mint a mostani, de mindenképpen elmozdulás a jelenlegi status quo-ból (még egyszer: 27 év, Ceaușescu csak 24 évig volt hatalmon).

[január 13., 22:57](#)

Nagy István Az erdélyi magyarok szervezetlenek.

Van három párt - RMDSZ, MPP, EMNP -, van egy politikai zsánerű egyesület - EMNP -, és egy ugyanolyan jellegű köztestület - SZNT -, van sok civilszervezet mikróközösségekkel, de nincs nemzetközösségi szervezettség.

Ami erdélyi, magyar, és politikai, az sem fideszes sem más Magyarországos.

[január 13., 21:25](#)

Váradai Nagy Pál Tanulságos, köszönjük 😊:)

[január 13., 21:14](#)

Magyar Nándor László Rágom, és nagyon örvendek, hogy itt vagy és ezt leírtad. Lényegében egyetértünk, igen, erről akarunk emberi nyelven beszélni!

[január 13., 23:20](#)

Borbély András hozzászólása

Január 14., 4:15

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1237031596350820/>

Kedves Mindenki!

Újra nekifutok. Úgy látom, hogy ennyi ember között lehetetlen az összefüggő és eredményes párbeszéd, az egyes témák szétszalazódnak és tétnélküli kommentáradattá válik ez az egész.

A következő gondolat merült föl bennem: vajon volna-e lehetőség egy kizárólag szakmai alapon szerveződő testület? szervezet? kuratórium? szakszervezet? felállítására, amely reprezentatívan képviselhetné az erdélyi magyar sajtót, kidolgozna szakmai, etikai, politikai minimumokat, az újságírók, szerkesztők érdekvédelmi feladatait látná el, szakmai díjakat osztana, figyelne az erdélyi sajtóban lefedetlen területekre, kapcsolatokat építene más hazai, külföldi, nemzetközi sajtószervezetekkel, állást foglalna a zűrös ügyekben (hogyan az olvasó ne a számára átláthatatlan és méltatlan cikksorozatból próbálja megérteni, amit úgysem érthet meg, s talán nem is tartozik rá, s ez rá nézve bizony megalázó)?

Egy ilyen szakszervezet talán az első lépés lehetne afelé, hogy a szakma kiléphessen a pártpolitikai huzavonából és kiszolgáltatottságból, önszerveződésbe fogjon, s koncentráltan a társadalom érdekeit figyelembe véve láthassa el a feladatát.

(Mint előbb említettem, nem vagyok hivatásos sajtós, így nem tudom, mennyire releváns vagy épp illuzórikus ötlet ez, viszont szívesen meghallgatnám erről a véleményüket/véleményeteket.)

Zsolt G. Gálfalvi Én sem vagyok sajtós, de ha jól tudom, akkor van egy MÚRE nevű gittegyelet, csak éppen nagyon halvány a működése.

Január 14., 4:52

Nagy István Egy ilyen mindenkit átfogó sajtós köztestület aligha fog létrejönni, ugyanis mostanra az erdélyi magyar sajtó is táborosodott.

A másik kérdés, hogy honnan lenne pénze áldásos tevékenységének végzésére?

A MÚRE sem élvez osztatlan támogatást, bár huszonéve az lenne a hivatása és dolga, **Borbély András** felsorolt.

Január 14., 8:26

Borbély András Arra gondolok, hogy egy ilyen "szaktestület" támogatottsága éppen azon alapulna, hogy a szakma megembereli magát és a táborosodás ellenére megpróbál megegyezni bizonyos minimális együttműködési elvekben, etikai kódexben, szakmai elvekben, megegyezésre jut bizonyos társadalmi folyamatok értelmezésében, szóval valamilyen irányvonalat, vagy irányvonalakat próbál meghatározni. Végző soron semmi baj nincs szerintem azzal, hogy vannak különféle politikai táborok, ezeknek vannak bizonyos elveik, miért ne lehetnének, miért kellene ezt szégyellni. Csak különbséget kellene tenni politikai elvek és pártpolitikai érdekek között, ami nem ugyanaz. A politika nem szitokszó, ha nem szűkítjük le jelentéskörébe pártpolitikára.

Talán inkább az a probléma, hogy a táborok egymáshoz végtelenül cinikusan viszonyulnak, mindenfajta bizalmat megvonnak egymástól, s el sem tudják képzelni, hogy a másiktól tanulhatnának is, már elve tudni és érteni vélik, hogy mit gondol vagy tud a másik, és legyintenek.

Kicsit meg lehetne erőltetni magunkat, hogy ezen a kényelmes cinizmuson túllendüljünk. A Facebookon pingpongozás szerintem végső soron háritás: leülni egymással személyesen és közös tervezésbe fogni, ez sokkal nehezebb, de nagyobb eséllyel vezet eredményre.

A másik dolog: a szaktestületbe be lehetne vonni olyan embereket, akik közvetlenül nem kötődnek a sajtóhoz, viszont számíthat a tudásuk, véleményük: elsősorban különféle társadalomtudományi szakterületek képviselőire gondolok, kutatókra, egyetemi oktatókra.

Hogy miből tartaná fenn magát, azt én nem tudom. De ez a kérdés szerintem csak akkor válik relevánssá, ha először is megvan a szándék arra, hogy leüljünk egymással konstruktívan beszélgetni - többek között épp erről a részkérdésről is.

[Január 14., 10:27](#)

Bence Makkai Bizonyos szempontból illuzórikusnak tartom a kezdeményezést, és bár nem vagyok sajtós, én ezt az ötletet támogatom. Ez egy próbakó lenne, hogy a politikai elvek és politikai érdekeken túllépve, tudunk-e egy olyan szakmai működési elv-csomagot megfogalmazni, ami független lenne az elvtől és az érdektől, és tényleg szakmai testületként, cinizmust és fikázást mellőzve tudnak működni és működtetni egy fórumot

[január 14., 10:36](#)

Éva Rácz A cinizmust és a fikázást általában azoktól kapja a létező és fentebb említett szervezet, akik soha nem vettek részt rendezvényein, nem is érdeklődtek felőle. Egyébként egyetértek: a testület létrehozása illúzió, mert mindig lesznek/vannak olyanok az újságírók között (is), akiknek egyetlen szerveződési forma, egyetlen cselekvési terv sem jó. Etikai elvek is vannak, több szervezettel egyetértésben állt össze a szabályzat. De van, aki kijelenti: nem tekinti magára érvényesnek. S az a helyzet, hogy ez is lehetséges - pontosabban: önmagában nem törvénybe ütköző.

[Január 14., 16:57](#)

Borbély András Kedves Éva!

Megnéztem a Műre honlapját, ez egy igen kiterjedt, nagylétszámú és fontos egyesületnek tűnik. Beleolvasva a honlapon található dokumentumokba viszont azt érzékeltem, hogy működési területe valahogy túlságosan általánosságokban van meghatározva. Nem mondom, hogy ez baj lenne, hiszen bizonyára szükség van egy ilyen reprezentatív egyesületre.

Őszintén szólva én egy kicsit, ha tetszik, avantgárdabb szellemű szervezetre gondoltam. Úgy érzékelem, hogy a szakmai reprezentáció mellett valamilyen új társadalmi programra is szükség lenne.

Viszont az Etikai kódexben szerepel ez a paragrafus: " 5. Nem korlátozható az újságíró joga a tájékozódásban, a szabad véleménynyilvánításban. Sajtóetikai vétségnek tekinthető, ha az újságírót meggyőződésével ellentétes írás vagy műsor készítésére kötelezik. Nem sérti a sajtóetikát, ha valamely sajtóorgánum a jellegének nem megfelelő munka közlését nem vállalja."

Nem tudom, jól értem-e, de a vitás ügyekre vonatkozóan elvárni? kérni? lehetne, lehetett volna a paragrafus nyomán egy állásfoglalást a MÚRE-től, nem?

[Január 14., 18:31](#)

László F. Török De bizony, lehetett volna, sőt, lehetne 😊). Lehet ez is megmagyarázza, hogy miért nem tartják MÚRE-t viszonylag sokan, nem sokra.

[Január 14., 19:29](#)

Borbély András Talán, én ezt nem tudom. Azt látom kívülről inkább, hogy van egy régi, a rendszerváltás idejéből örökölt intézményrendszer és elképzelés itt is (mint sok más területen, a

pedagógiában, a politikában is), amely sokáig ellátta a feladatát. Apróbb módosítások történtek, de radikális koncepcionális újragondolás nem történt talán, ezért közben mindez valahogy lassan erodálódott, megváltozott a társadalmi, politikai, mediális környezet, ami részben természetes folyamat. De most ideje lenne újragondolni néhány dolgot, vannak új generációk, új kérdésekkel, másfajta szakmai és politikai habitussal. Talán ez a helyzet itt is. És nem jó, ha földbe döngöljük egymást.

Január 14., 19:53

László F. Török Amit egyébként **Borbély András** fentebb megfogalmazott (illetve rajta kívül **Magyar Nándor László** is, én az egyik legkonkrétabb és legkézenfoghatóbb javaslatnak tartom ebben a csoportban. Tényleg szakszervezetre volna szükség, de nem MÚRE-re, hanem valódi, szakszervezetként, érdekvédelmi szervezetként működő intézményre. Bár a szakszervezet fogalma főleg a kelet-európai országokban nem kicsit devalválódott, de jobb helyeken a mai napig ezek a legmegbízhatóbb szakmai érdekvédelmi szervezetek. A sajtóban is, sőt ott főleg. Egyedül egy ténylegesen működő szakszervezet tud hatékonyan fellépni pl. az ellen, ha a média tulajdonosa arra akarja utasítani/késztetni/zsarolással rávenni az újságíróit, hogy az újságíró etika ellen és saját meggyőződésül ellen dolgozzanak, egy erős szakszervezet meg tud akadályozni kirúgásokat, számon tudja kérni a közpénz elköltését, és ezer más dolgot. Eséllyel, nem csak szájkaratéval. És nem csak a "rosszalkodó" magán médiatulajdonosok ellen, akik azt gondolják, ha ők fizetnek, mindent megtehetnek. A konkrét erdélyi helyzetben pl. csak egy erős jogi alapokon működő szakszervezet tudna hatékonyan fellépni az RMDSZ ellen is, mindegy, hogy az párt, ha egyszer bárki média fenntartásra szánt közpénzeket bíz rá, akkor számonkérhető. De ehhez nem MÚRE, nem egyesület, nem civil szervezet, kell, hanem a szakszervezeti jog alapján működő szakszervezet, amit nem támogatnak, nem tartanak fel közpénzből, hanem a tagjai tartják el a tényleges tagdíjakból. Már csak azért is, mert ha valaki látható tagdíjat fizet az érdekvédelemért, akkor el is fogja várni az érdekvédelmet, és tényleg a szakszervezethez fordul, ha sérelem éri, míg a szimbolikus tagdíj a sóhivatalok fenntartására jó. És ha tényleges védelmet tud adni, munkajogit, akkor nem hiszem, hogy aki belép, sajnálna tényleges tagdíjat fizetni, és félne bárki is belépni. És ehhez persze nem reprezentáció, nem rendezvények, értéktelen konferenciák, kiváló státusú de súlytalan elnökök és tisztviselők kellene, hanem néhány jól fizetett jogász, szakemberek, akik értik a munkajogot, a média-jogot és a dolgukat. És nem ártana megfelelően szabályzott jogi környezet, nem tudom, hogy Románia hogy áll ezen a téren.

Január 14., 20:20

Éva Rác Igyekszem nem magamra venni a jelzőket, egyik hozzászólótól sem. Az "avangárdabb szellemű szervezet" vajon mit jelent ebben az esetben? Amúgy 2 dolog jut eszembe: egyfelől, szerintem senki nem akadályozza (-ta) az elmúlt években a szakszervezetek létrejöttét, ezek vannak is, nagy, országos tömbökben is, mégis a MURE-n hajlamosak számonkérni ezt a működést. Másfelől, nem tartom életképesnek azt a víziót, amit nem írtak le, valószínűleg csupán én kiérzek, hogy nagy magyar szakszervezet működjön. Ahogyan nagy magyar patronátus sincs.
január 14., 23:27

Nagy István Nem vagyok sajtós, Sosem voltam.

Ismerek jó néhány újságírót.

Azt látom, hogy egyik-másik újságíró egyetlen lapnál sajtómunkás, és robotol látástól mikulásig, hogy a lap minden nap, vagy minden héten megteljen szövegekkel, betűkkel, képekkel, és ki se lát a leterheltségéből.

Aztán van a másik fajta újságíró, akinek lehet, hogy egyetlen munkakönyves állása sincs, de cikkdíjas szerződése van napi- és hetilapokkal, rádiókkal és tévékkel. Pénzkergetési leterheltsége olyan mint az előbbié.

No, nekik sem idejük, sem energiájuk, sem igényük sem érdekvédelmi-, sem szakszervezeti képviselőre.

A harmadik típusú sajtós az előbbi kettő elegye.

És a fentiek közül nem kevés az, akinek évek óta hazaviszi a postás a nyugdíját. Ezek havi 100 euróért hajlandók naponta írni, szerkeszteni.

[Január 14., 20:03](#)

László F. Török Hát pont ezen tudna segíteni egy megfelelő jogi környezetben működő jó szakszervezet. Hogy a naphosszat robotló újságírónak legyen rendes munkaszerződése, hogy ne neki kelljen a jogvédelmével foglalkoznia, hanem szakembereknek, hogy a féláron dolgozó cikkdíjas és a nyugdíjas se (elnézést a nyugdíjasoktól) ne vehesse el a munkát attól, aki azt hivatásszerűen műveli, legfeljebb kiegészítő legyen. Biztos drágább lenne sajtót fenntartani, és kevesebb orgánus lenne, de szerintem az se biztos, hogy baj. És ismétlem: a szakszervezetnek pont az a lényege, hogy ezt az érdekvédelmet nem az újságírónak kell végeznie, hisz azért fizet érte, a saját béréből.

[január 14., 20:09](#)

Bence Makkai hozzászólása

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1237161999671113/>

január 14., 8:40

Kedves csoporttársak!

Nagyon úgy látom, hogy a csoportot és aktív tagjainak a zömét lefoglal egy vagy több olyan konfliktus, ami lehet, hogy súlyos, lehet, hogy releváns, de mindenképp úgy tartom, hogy nem vezet előre, és rengeteg energiánkat elszívja. És ha releváns is, akkor kizárólag a csoport működésének szempontjából lehet az, az erdélyi közösség szempontjából meg egyenesen bosszantó és nevetséges.

Van/volt a csoportban már egy-két felvetés, amivel érdemes lenne foglalkozni, de arra érdemi válasz csak annyi érkezett, hogy jó meglátás, és ezzel a topik, per pillanat, ki is merült.

Én személy szerint szeretném, ha le lehetne tisztázni egy pár dolgot az elején:

1. A Csoport létrejötte az erdélyi magyar nyilvánosság útkeresése?
2. Mi az, ami ebbe az útkeresésbe belefér, mi az, amit nem piszkálgatunk (tabu, pidesztál, közpolitika) bármilyen okból kifolyólag is. A csoport jelen pillanatban folyik szét, és teljesen lehasználja egy régi munkakonfliktus. Nem útkeresés folyik, hanem lehetetlennek tűnő konfliktusok feloldása. Ez pedig rengeteg energiánkat leszívja.
3. A csoport valaki érdekében vagy valaki ellen jött létre? Mert itt nagyon úgy látom, hogy a személyes konfliktusokon túl nagyon erős az RMDSZ-ellenes vonal. Ami nem lenne feltétlenül baj, csak akkor kérdezzük meg magunktól: valakit le akarunk győzni? Le akarjuk győzni az RMDSZ-t? És ha igen, hogyan? El akarjuk venni tőle a bizniszt? Vagy meg akarjuk reformálni, hogy nem így biznisszeljen? Mert azt igen, le lehet, nem tudom hogy hogyan, de nekünk még a fegyelmünk sincs meg ehhez, a többi erőforrásról nem is beszélve. És ha az a cél, hogy az RDMSZ-t győzzük le, akkor én nem szeretnék ennek a csoportnak a tagja lenni. Nem az RMDSZ miatt, hanem amiatt, hogy nem alternatívát keresünk, amit a közösségnek adjunk, hanem háborúzni megyünk, egy olyan háborúba, ahol nemcsak mi, hanem a közösség is vesztesen jön ki.

Amúgy az RMDSZ-szel kapcsolatban: Lehet, hogy most nagyon nem jó az, amit csinál, és ahogy csinálja, nem tudni mi okból, de nem lehet elvitatni azt, ami a császáré, függetlenül attól, hogy most ki vezeti a kisebbségi bizniszt. Amúgy ha rosszul csinálja, lehet, hogy ha magasról tojunk rá, hamarabb végzi ki magát, mint ahogyan mi azt elképzelnénk...

4. A személyes felelősség-tudat: tudjuk-e azt vállalni, hogy egy cél érdekében — vigyázat, hosszú zárójel következik: és meg is nevezem ezt a célt: mint nyilvánosságról szóló csoport ne tévesszük szem előtt a közösséget, akikre hivatkozva épp lejáratjuk magunkat előttük ezzel a szájkaratával — összedolgozzunk? Mert ha nem, akkor az, amit ez a csoport létre fog hozni, az egy RMDSZ 1.1 vagy jobb esetben 2.0 lesz, egy biznisz, amiből egy páran profitálnak.

5. Kell-e, érdemes-e szembesíteni magunkat a múltunkkal? Tanulunk-e valamit ebből? Vagy mint a dedóban: te voltál a hibás, míg az óvónéni a cívódó feleket a sarokba nem küldi? Tudunk-e tiszta fejjel, józanul és érzelemmentesen feltérképezni erősségeinket, gyengeségeinket, szemenezni a veszélyekkel és kiaknázni a lehetőségeinket?

6. Be tudunk-e tenni/vonazni erőforrásokat? A személyes energiánkon és időnkön túl? Meg tudunk-e szólítani és aktiválni egy bázist, akikre valóban hivatkozhatunk, és ez nem napi 50 kattintásról szól. Tudunk-e tőkét bevonzani, úgy, hogy nem köteleződünk el politikailag?

Lássuk-e: tudunk-e operatívak, pragmatikusak és felelősségteljesek lenni? Ha igen, akkor innen vegyük fel a fonalat. Ha meg nem, akkor szerintem be lehet zárni a boltot.

Szilágyi N. Sándor Ebben a bejegyzésben sok minden benne van, amit én is éppen mondani akartam. Szerintem nem olyan nagy baj, ha most egy itt kialakult konfliktussal is foglalkoztunk (azért mondom múlt időben, mert azt hiszem, amennyire szükséges volt, megbeszéltük), ez is hozzátartozik az egyelőre még mindig alakulásában levő csoport építéséhez, a tanulságai a továbbiakban sok baj elkerüléséhez nagyon is hasznosak lehetnek.

"3. A csoport valaki érdekében vagy valaki ellen jött létre? Mert itt nagyon úgy látom, hogy a személyes konfliktusokon túl nagyon erős az RMDSZ-ellenes vonal. Ami nem lenne feltétlenül baj, csak akkor kérdezzük meg magunktól: valakit le akarunk győzni?" - Ahogy én értettem (és jó lenne, ha mások is elmondanák, hogyan értették), mi nem VALAKI(K), hanem VALAMI érdekében/ellen vagyunk itt: egy olyan gyakorlat ellen, ami az idők során ilyenre alakult (nem okvetlenül szükséges firtatnunk, miért, és ha igen, akkor sem az a fontosabb, hogy kik rontották el, hanem hogy mitől romolhatott el), de mára világosan látszik, hogy azzal nem mehetünk tovább. És olyan megoldások és erre irányuló javaslatok keresése és találása érdekében vagyunk itt, amelyek a gyakorlatban is alkalmasak lehetnek a mostani helyzet megváltoztatására, és garanciái lehetnek annak, hogy a továbbiakban ez a rendszer nem így fog működni, hanem ennél sokkal normálisabban.

Valamilyen "RMDSZ-ellenesség" biztosan jelen van, ez elkerülhetetlen, hiszen annak a problémának, amit meg szeretnénk oldani, az RMDSZ (is) ott van a közepében. Itt azonban disztingválni kell, mert sok mindent lehet RMDSZ-ellenességnek hívni, kezdve a legbunkóbb primitív udemerájozástól a sajtókommentekben (gőzük sincs, miért kell mocskolni az RMDSZ-t, csak nem akarnak kimaradni ebből a jó heccből) el egészen addig, mikor a politikai konkurencia (nem az, de annak hiszi magát) a saját érdekében és a maga reklámozására köt bele mindenbe, ami az RMDSZ-től jön, mert támogatókat akar toborozni ahhoz, hogy legyőzhesse az RMDSZ-t, nem mintha ő eredményesebb lehetne bármiben is, sőt, de mekkora elégtétel lenne az, hogy sikerült átvenni az RMDSZ helyét, hogy onnan kezdve mindenki őket szidhassa, ne az RMDSZ-t!

És lehet esetleg RMDSZ-ellenességnek nevezni azt is (sőt sokan annak is nézik, pedig nem is biztos, hogy az), amikor valaki megállapítja és nyilvánosan be is mutatja, hogy az RMDSZ-nek strukturális hibái vannak, amelyek rengeteg problémát generálnak, és ezeket most már muszáj lesz megszüntetni ahhoz, hogy a dolgok jobban mehessenek. Ilyen értelemben én is RMDSZ-ellenes lennék, de nem szívesen vállalnám ezt, mert nálam inkább az "Érted haragszom, nem ellened" esete áll fenn. Nem tudom, mások, akik itt vannak, hogyan és milyen értelemben RMDSZ-ellenesek, ha azok. Akik úgy viszonyulunk hozzá, mint én is, azok nem LEgyőzni szeretnénk az RMDSZ-t, hanem MEGgyőzni arról, hogy a szükséges strukturális változtatásokat nem halogathatja tovább, még akkor sem, ha a felső vezetés számára a mostani teljesen elfogadható, sőt akár előnyös is lehet, mert nekünk viszont most már nem az.

A többi ponthoz most nem mondok semmit, pedig ott is jó dolgok vannak.

Január 14.

Bence Makkai Köszönöm a hozzászólást. A "valaki" természetesen bármikor beváltható egy "valamire" a szövegemben.

Amúgy a többi jó dologgal kapcsolatos véleményére is kíváncsi vagyok. Ha jó dolgokat hozunk a csoportba, és energiáinkat ezek mentén is kanalizáljuk, úgy a tagok elégtételszintje is megemelkedik, és eredményesebben fogunk dolgozni 😊:)

január 14., 10:14

Szilágyi N. Sándor Bence Makkai A többivel kapcsolatos véleményemet azért nem mondom most, mert nem beszélgethetünk mindenről egyszerre. Egyelőre ehhez láttam a legsürgősebbnek hozzászólni.

január 14., 11:37

Váradi Nagy Pál Egyetértek a tanár úr RMDSZ-ellenes spektrumával. Valahol oda pozícionálnám magam, hogy a gyakorlatot vélem tarthatatlannak, ami persze az RMDSZ-hez is vezet, de nem csak oda, hanem ide is, a közszereplőkhöz. Ezt se feledjük.

Az a gyakorlat, hogy egy politikus dönthet, közvetve vagy közvetlenül, sajtótermékekről, egyes sajtóban dolgozókról, szerintem nagyon veszélyes a közösségre nézve. Az is, ha erre nincs válasza a közösségnek.

Az elszámoltathatóság, a média watchdog szerepe az, ami a tét, a tájékozottság (lehetősége) és az ez alapján való döntés: a demokrácia maga.

Ha valaki a demokrácia ellen lép fel - egyén, magáncég vagy politikai szereplő - és nem fékezik meg, az a vég kezdete lehet.

dönthet: közösségi, közpénzből működő médium stb - a tagdíjból fenntartott párt- és/vagy magánsajtó persze más

Január 14., 10:41

László F. Török Ennek én nagyon örülök, és csak ismételni tudom a **Szilágyi N. Sándor** által mondottakat, a számból vetted ki a szót 😊:D (biztos sokan vannak még így). Ez egy gyönyörű első lépése a csoport öndefiníciójának, ami valóban az első lépés arra, hogy tényleg komolyak vehetők legyünk. Van néhány gyakorlati javaslatom. 1. Az általad felvetett pontokat külön külön posztként egyenként tegyük fel, és ott szóljon hozzá mindenki, úgy könnyebben követhető. És mindegyikre hagyjunk mondjuk egy napot, addig hadd forrjon (már ha forr). 2. Legyen valamiféle mérce arra, hogy a felvetett pontok a továbbiakban tárgyalandók-e, vagy komolyan vesszük-e őket a további munka során, mert nem biztos, hogy mindegyik jogos vagy érdekes. A Facebook-nak van sok eszköze erre, meg is lehet szavaztatni dolgokat, de sokkal egyszerűbben is le lehet vonni következtetéseket. Pl. úgy, hogy az a pont (poszt), ami minimum számú hozzászólást hoz, a komolyan veendő, tárgyalandó, sokakat érdekel (pl. min 30 hozzászólás). Ugyanúgy, ha valamelyik posztal vagy hozzászólással vagy ötlettel sokan egyetértenek, azt lehet egy szimpla lájkkal is jelezni, és így kvázi azok is hozzá szólnak tudni, akiknek nincs idejük hozzászólni, ha elolvastad, az a lájk nem annyira sok idő. Pl. amelyik hozzászólás vagy poszt min. 20 lájkot kap, akkor azt onnan közös ügynek tekintjük. És aki itt van, vegye tényleg komolyan, hogy vagy hozzászól, vagy lájkol, és akkor tényleg nem a levegőbe beszélünk. Ami sem hozzászólást, sem lájkot kap, egyszerűen elvetésre kerül. 3. Mindenki, aki bármilyen javaslatot tesz, miután úgy ítéli meg, hogy a téma, poszt, pont kifutotta magát, a fentiek alapján egy külön posztban csináljon egy kiértékelést, amiből látszik, hogy a felvetettek mennyire érték el a közösségünk ingerküszöbét.

Január 14., 11:36

László F. Török Lehet a fenti javaslatokat is külön vitatni vagy kiegészíteni, de szerintem előbbre jutnánk, ha lenne valamilyen szabályzatféle vagy folyamat tervezés.

január 14., 11:35

Magyari Nándor László

Január 14. 13:15

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1237351152985531/>

Nem ismételném meg azokat a dolgokat, amik már elhangzottak, de ha valaki mégis saját gondolatait, szavait ismerné föl ebben a rövid vázlatban, akkor kérem legyen elnéző, vállaltan tőle vettem át azokat.

Mit akar(hat)unk?

1. Azt hiszem, amit a csoport (én mindenképpen, de figyeltem a többi hozzászólót is, még a csoport létrejötte előttről) akar(hat), és amiért kritikánk és javaslataink hitelesek lehetnek, az (egyáltalán nem az RMDSz-ellenesség, vagy egyáltalán senki ellen nem vagyunk, hanem) az a kérdéskör (és amit mi részben körüljártunk, de ki nem mondtunk), a romániai magyar közszolgálati médiák helyzete, és megjavításának/átalakításának az esélyei és/vagy lehetőségei, stb. A dolog lényege, megítélésem szerint, hogy

a. egyfelől a magyarul (is) működő közszolgálati médiák etikai szabályait szeretnénk megerősíteni, a politikai nyomást és befolyásolást csökkenteni a kiegyensúlyozott, és főként átlátható és elszámoltathatóság irányába elmozdítani. A román közszolgálati médiák minden nyavalyája mellett a magyar szerkesztőségekre egy további rejtett, csak néha fölsejlő, politikai nyomás is nehezedik, mégpedig a politikai alapon kinevezetteken keresztül gyakorolt befolyás, sőt cenzúra.

Természetesen az egész rendszer radikális reformja közérdek, az átláthatóság és a versenyvizsgára alapozott HR-politika, a támogatási rendszer nyilvános vitája, és a kiegyensúlyozottság, stb. a közérdek hordozói (a tv rádió-díj eltörlésével a kormányzati beleszólás sajna éppen az ellenkező irányban befolyásolja a dolgokat). Ezen is belül pedig a rommagyar politikai sajtó-kinevezések és visszahívások kérdéskörét kellene – személyektől és intézményektől függetlenül – leszabályozni és civil kontroll alatt tartani, hogy ne lehessen korrupciós hálózatokon keresztül, színekúraként fölfogni szerkesztői/vezetőtanácsi állásokat, hogy hozzá nem értő és tapasztalattal nem rendelkező személyek ne vezethessenek médiát, vagy szerkesztőségeket, ne „uralkodjanak” olyanok fölött, akik szakmai hitelessége minden kétséget kizár, hogy politikusi odatelefonálással ne lehessen megmásítani szerkesztőségi politikákat, levenni és elfektetni műsorokat, kicenzúrázni írásokat, hogy – a fizetett politikai reklámoktól eltekintve – ne lehessen pártpropaganda-eszközként használni a közmédiát, stb., stb. Ismétlem, ezt tekintem én közérdeknek, vagy a közjó szolgálatának (a közjó/közérdek fogalmának meghatározásakor Walter Lipmannra szoktam hivatkozni: ”a közérdek feltehetően az, amit az emberek választanak, ha világosan látnánk, józanul gondolkodnának, érdek nélkül és jóindulatúan cselekednének”), aminek a közszolgálati médiák a természetes hordozói, megjenítői, közegei kell(ene), hogy legyenek.

b. Másfelől – és azt hiszem ez a vitaindító egyik sarkalatos tézise, amit ha elfogadunk, akkor a beszélgetést struktúrálja és célt is adhat neki – közszolgálatinak kell tekinteni az RMDSz-en keresztül elosztott közpénzekből támogatott médiákat (nyomtatott és on-line újságok, folyóiratok, tévé, rádió), és megengedhetetlen, hogy a közpénzeket magánalapítványok segítségével újraelosztó politikai szervezet, mint privát-mecénás és „tulajdonos” cenzúrázzon, kinevezzon, leváltson, előléptessen és, mint kiváltságos „megrendelő” lépejen föl, akár a főszerkesztők, rovatvezetők, stb.,

feje fölött, befolyásolja és irányítson szetkesztőségeket, kiadványokat, stb. Magyarán, mindazok az általános és speciális szabályozások, melyek az átláthatóságra, elszámoltathatóságra, kiegyensúlyozottságra, vélemény- és sajtószabadságra, stb. vonatkoznak, melyeket a közszolgálati médiával kapcsolatban jogosan fölvetünk és elvárunk (lásd közjő) az RMDSz-es médiával kapcsolatban is érvényesnek kell, hogy legyenek. (Az RMDSz-ellenesség ebben a kontextusban föl sem merül(het), hiszen a közjő és nem egy politikai formáció van a vita és a jobbítási szándék homlokterében, mégha nem is tetszenek majd az ajánlataink a hatalomnak, na meg aztán egyáltalán nem érdemes ezt pártpolitikai alapon vizionálni, hiszen a jelenleginél –megalapozott véleményem szerint – már csak egy EMNx-ek által működtetett média-politika lehetne rosszabb). Ha ebben a sarkaltos kérdésben egyetértünk, akkor 2 alternatíva adódik, ami a „hogyan tovább?” kérdést illeti. Vagy teljesen kivenni a politikai szervezet hatásköréből és valódi NGO-k kezébe adni a román állami költségvetési támogatások elosztásának kérdéskörét (volt erre kísérlet, amikor még az EMKE kezelte a kulturális támogatásra szánt pénzeket és azok testületei kvázi-nyilvánosan és ismerhető kritériumok szerint, pályázati alapon osztották szét az elérhető forrásokat), vagy erős újságíró szervezetet létrehozva (kifejtem alább) „rákényszeríteni” az átláthatóságra, az elszámoltathatóságra a szövetséget és az általa létrehozott (Progress, Communitas, Eurotrans, stb.) G-NGO-kat (mert ezek valójában nem igazi nemkormányzati, civil társadalmi szerveződések, hanem közpénzek redistribúcióját végző testületek). Az előbbi esetben a politikai kinevezések kérdésköre, sőt a potenciális politikai befolyás és cenzúra kérdésköre problematikus marad, mégha a szponzorizálást, mint erős eszközt ki is venné(n)k az RMDSz és mindenkori vezetőinek a kezéből, és külön kellene szabályozni. A második esetben pedig, a teljes médiapolitizálás fölött egy erős és hatékony, ugyanakkor pragmatikus, hiteles és erős mandátumokkal bíró újságírói testületre lenne még nagyobb szükség, ami felügyel és ugyankor szakszervezeti, újságíró-érdekvédelmi szervezetként is működne.

c. Nem tudom, hogy van-e rá energia és szakértelem, no meg elégséges információ, de a harmadik lényeges probléma a magyarországi kormány – azaz közpénzekből – közvetlenül, vagy rejtetten, áttételeken keresztül, támogatott média helyzete, ezt is át kellene tekinteni. Meglátásom szerint ők sem működ(het)nek csupán privát, piaci alapon, t.i. saját, független forrásból származó, bevételeik alig(ha) vannak. Ezért ők sem lehetnének a mostani és a mindenkori magyar kormány szócsövei, rájuk is a közszolgálati szabályai kellene, hogy vonatkozzanak, de ez problematikus dolog, az érvényesítéshez, valódi befolyás és hatalom kellene.

2. Amennyiben a közszolgálati ságot (és nem definiálom, mert különféle modellek vannak és vita tárgyát képezhetik, akár a BBC-által alkalmazottat, akár más szabályozásokat tekintünk mérvadónak és igyekszünk adekvát módon alkalmazni sajátos körülményeinkre) fontosnak tartjuk, és létrehozását/megőrzését, közérdeknek, akkor egy olyan intézmény létrehozását kell(ene) támogatnunk, ami ennek a letéteményese lehet(ne). Azt hiszem itt ismét 2 alternatíva látszik, megreformálni, gyökeresen átalakítani, megnyitni és átlátszóvá tenni, ugyanakkor intézményes támogatásban (alanyi jogon visszaosztott pénzügyi keretet biztosítani számára, amihez az úgynevezett privát, és magyarországi támogatással működtetett sajtónk is hozzá kell járulnia, az esetleges tagdíjak mellett!) részesíteni (hogy ne kelljen anyagi támogatás fejében elkötelezze magát, stb.), a MÚRE-t. Vagy pedig egy egészen új, független, és szakmai szempontból is hiteles, kellő autoritással rendelkező, stb., intézményt kellene létrehozni.

Tudom, hogy mindenik esetben szinte végeláthatatlan vitába, sőt hatalmi harcba torkollik/na a fölvetés, de nem hiszem, hogy a jelenlegi állapotok fönmaradásának, sőt azok tovább romlásának a kockázata nélkül, megspórolható lenne egy ilyen vita.

Meggyőződésem az is, hogy amennyiben komolyan vesszük sajátmagunkat és valóban tisztázni, illetve segíteni szeretnénk, a közérdeket szolgálni, akkor egy ilyen keretben érdemes fölvetni és kibeszélni, nyilvánosan megvitatni és következtetéseket levonni, stb., az „ügyet”, amelyért ide összegyűltünk. Ez nem jelent(het) tematikus lehatárolást, sem személyes konfliktusok menedzselésének mellőzését, sem a múltbéli dolgok értékelésének kizárását, stb., viszont én csakis egy ilyen perspektivikus strukturális reform, átalakítás, sőt innováció szolgálatába állítanám, a melléktémákat, és akár a személyes megfontolásokat is. Másként nem is érdemes!

Magyari Nándor László Na, én szóltam ... 😊)

[január 14., 13:16](#)

András Papp-Zakor Na, szerintem jól összefoglaltad 😊)

[január 14., 18:26](#)

Sipos Zoltán hosszú távú cél(ok)ként ez rendben is lenne. A nagy kérdés számomra az, hogy mi lesz a következő, konkrét lépés? Mert itt a Facebook-on nagyon sok jó felvetés elhangzott, de nem világos, hogy ezt az egészet ki fogja cselekvésre lefordítani? Pl. hogyan lehet beavatkozni egy civil szervezet, vagy akár alapítvány, magáncég által kiadott médiaorgánium szerkesztőséggel kapcsolatos mindenféléjébe, azon túl, hogy így a FB-n elmeséljük, hogy így meg úgy cenzúráz az illető orgánium?

[Január 15.](#)

András Papp-Zakor Nem nagyon látok más utat, mint egy periodikus listázás, a következtetések listázott nyilvánosságra hozatala az érintetteknek szóló reagálási felhívással, majd ha ez nem jár eredménnyel, bojkottfelhívással. Ami persze tökéletesen eredménytelen/vices maradhat amennyiben nincs hozzá valódi, széleskörű civil támogatás. Ergo eléggé általánosan elfogadott szempontrendszer kellene rögzíteni arról, amit a civilek elfogadhatatlannak tartanak sajtóetikai, függetlenségi szempontból. Ez persze nem válasz az általad felvetett kérdésre, hogy ti. "ki fogja ezt az egészet cselekvésre fordítani?" Legfeljebb a beavatkozás módjára válaszkísérlet.

[Január 15.](#)

Magyari Nándor László Jogos a kérdés, de én egyelőre nem gondolkodnék egy átfogó, minden problémára kiterjedő, és esetleg testületekhez, személyekhez rendelt hosszútávú stratégiában, hanem azt kérdezném: mi az amit "mi" (a fb-csoport ami, remélem, újabb nevekkel bővül) megtehetünk? És azt hiszem, ha a vita, a "kibeszélés" eredményét jól megfogalmazzuk és azután egy kis kampány keretében, a lehető legtöbb helyen nyilvánosságra hozzuk, rákényszerítjük a hatalmat és az értő közvéleményt, hogy viszonyuljon a szöveghez, akkor már elindultunk. Az "interpretáció", a "szó" hatalma, amivel rendelkezünk, ha nem is csodákat, de minden esetre a médiahatással, fontos dolgokat tud elindítani, sőt, akár megoldani is, ezzel kellene éljünk.

[Január 16.](#)

Molnár Attila Erdélyi kibeszélő - én valami ilyesmi (rövidebb, megjegyezhetőbb) nevet adnék a csoportnak. A **Sipos Zoltán** kérdésére reagálva pedig: akar-e ez a közösség, kell-e neki egyáltalán többet tenni, mint maga a kibeszélés, értelmezés, szóvá tevés. Legtöbb esetben már önmagában is lehet konkrét cselekvés, persze ha eléggé nyilvánosan történik, nem egy zárt szakmai csoportban.

[Január 15.](#)

László F. Török A Magyarai Nándor László által megfogalmazottak (illetve sokan mások által megfogalmazottak is) felfoghatók egyfajta kibeszélésként vagy hosszú távú célként, de szerintem ha a kibeszélésnél is többet akarunk, egy ilyen Facebook csoport igenis alkalmas egy olyan csoportmunkára, aminek valami kézzelfogható eredménye is van, ha megfogalmazunk célokat és egy konkrét cselekvéstervet. Nem kell más, mint aktivitás (van 😊)) illetve egy vagy két ember, aki szépen rendezve külön dokumentumokban megfogalmazza azt, amit it közösen kiötlünk, megbeszélünk, de szigorúan nem a saját véleményét, hanem az itteni posztokból, hozzászólásokból azt, ami nagyobb tetszést aratott (sokan lájkolták, hozzászóltak sokan). Aztán már csak cselekvési terv kell. Erre nekem a következő javaslatom volna: 1. Csoport öndefiníciója, konkrétabb leírása, kik vagyunk, mit akarunk stb. (ennek kapcsán külön javasoltam lépéseket [Bence Makkai](#) posztjánál) 2. Problémák feltárása, pontokban való megfogalmazása. Ez a két cselekvés amúgy már szerintem javában zajlik. Ha valamennyire összeszedtük, ami elhangzott, és egyszerűen meg tudjuk fogalmazni, ez után már lehet egy konkrét dokumentumot, nyilatkozatot leadni a sajtónak, hogy ezek vagyunk, ezt csináljuk, aki akar csatlakozzon.

[Január 15., 21:40](#)

László F. Török Utána mehetünk tovább: 3. Problémák megtárgyalása, javaslatok, ötletek a felvetett problémára, megoldási utak. 4. A megtárgyaltak megfogalmazása egy konkrét dokumentumban - lehet ajánlás, koncepció, útmutató, bármi. Az elkészült dokumentum eljuttatása a sajtóhoz, nyílt levél vagy más formában, petícióként való megfogalmazása, amit akarunk. Ennek népszerűsítése a Facebook-on. Lehet közvetlenül az RMDSZ-nek címezni. Ha ez megvan, sztem az RMDSZ nem teheti meg, hogy ne foglalkozzon vele. És ez is már egy kézzelfogható eredmény.

[Január 15., 21:43](#)

László F. Török Mindez egy-két hónap alatt lezajlik, fontos, hogy időt hagyjunk mindenkinek, hogy megnézze, értse, hozzászóljon ha akar. És ha megvan, akkor az RMDSZ reakciójának függvényében lehet továbblépni, egyesületet, szakszervezetet, pártot, kormányt gründolni, vagy csak simán abba hagyni 😊)

[január 15., 21:42](#)

István Csongor Isán A média kérdéséhez annyit fűznék hozzá, hogy a magyarságnak kiutalt pénzeket, amelyeknek az RMDSZ alapítványai az aktuális kezelői, nem saját mediájára kellene fordítsa, hanem médiaprojekteknek kellene támogasson. Ezért azt mondom, hogy az RMDSZ portáljai nem közszolgálatiak és nem szabadna a pénzosztó alapítványok működtessék őket. Egyszerűen részt kellene vegyenek az erőforrások versenyében (nem úgy mint a közszolgálati média, amelynek úgymond tulajdonosi feladatát az állam látja el). Ez a baj az Erdélyi riporttal is, éveken keresztül verseny nélkül jutott azokhoz a pénzekhez, nem tudjuk, hogy más alkotói műhelyek mit domborítottak volna, hiszen nem is volt esélyük pályázni azokra a pénzekre. Azt azonban meg kellene tegyük akár mint lazán szervezkedő csoport is, hogy kérjük ki az Állami számvevőszék véleményét arról, hogy milyen kritériumok szerint kell elkölteni azt a közpénzt, illetve teljesültek-e ezek a kritériumok. Ugyanakkor mi magunk is javasolhatunk kritériumokat. Ugyanakkor az is kérdéses itt (annak ellenére, hogy nem a média kérdésköréhez kapcsolódik), hogy milyen hatékonysággal kellene a pénzosztás működjön (újabb kérdés a számvevőszékhez). Mennyit tarthat meg az elosztó szervezet magának? Lehet, hogy ez egy leszabályozatlan kérdés. Próbáljuk meg leszabályoztatni, kezdeményezzünk jogszabályt erre vonatkozóan. Szerintem a jogi csatározásnak nincs alternatívája

[január 17.](#)

Magyarai Nándor László Tudtommal az erdelyi.atlatszo.hu kikérte az elérhető adatokat az RMDSZ által használt/visszaosztott költségvetési támogatással kapcsolatban, ezt [Sipos Zoltán](#), el tudja mondani. De ez nem részletes. Én a "közszolgálativá nyilvánítást, mint egyféle kompromisszumot

javasoltam, mert meggyőződésem, hogy a szövetség nem fog lemondani redisztributív szerepéről, és sajtójáról sm ...

január 17.

István Csongor Isán Nem is kell lemondjon, csak meg kell rendszabályozni. A közhivatalok, ahol a számvevőszék igen aktív, igen gyorsan változtattak az ügyintézési stíluson, például

január 17.

Magyari Nándor László De hát ezt ajánlom én is, hogy olyanszerűen működjenek, mint a közszolgálati médiák, ott ahol jól vannak szabályozva és kizárják a cenzúrát ...

január 17.

E Ferencz Judit Na, ne.

január 17.

László F. Török Amennyiben így van, ahogy **István Csongor Isán** mondja, akkor ez most egy jogilag igenis támadható helyzet. Azt kellene pontosan tudni, hogy az RMDSZ és a Progress Alapítvány között mi a pontos jogi státusz. Ha a Progress Alapítvány magánalapítvány, és az RMDSZ csak az alapító, akkor jog szerint az RMDSZ konkrétan nem avatkozhat bele az alapítvány munkájába, még ha ő is az alapító. Azon túl, hogy az alapításkor kinevez elnököt, kuratóriumot, és elfogad egy alapszabályt amit esetleg kiegészít egy SZMSZ-el, onnantól legfeljebb megszüntetheti, de a munkájába nem szólhat bele, az elnök és kuratórium dolga. Sőt, ha nem változott sokat az Alapítványi törvény 95 óta, akkor elvileg az elnöknek és a kuratóriumi tagoknak a tisztség elvállalásakor még arról is nyilatkozni kell, hogy nincsenek függési viszonyban az alapítóval. Más kérdés, ha mégis az ő általa odaültetett emberek vannak a kuratóriumban, és ezek mindegyike végig hűséges is marad hozzá. De akkor is max. azt kellene elérni, hogy független, vagy nem közvetlenül az RMDSZ-hez kapcsolódó embereket válasszanak meg a kuratóriumba, és akkor már nem az RMDSZ "adja ki" a lapokat, ahogy azt épp tévesen Hunor is kimondja a válaszlevelében. Ez igenis járható út, mert amit most az RMDSZ a törvény betűje és szelleme szerint csinál, az jogilag biztos támadható, csak egy jó ügyvéd kell hozzá.

január 17.

István Csongor Isán Ami a közszolgálati ságot illeti, az csak az RMDSZ-nek lenne jó. Mert közszolgálati ságot mondhatnának ott, ahol csak politikai kontroll lenne, és ennek kivédésére nem is lenne annyi lehetősége az ott dolgozóknak, mint egy igazi közszolgálati médiában. A közszolgálati média függetlenségének a kérdése pedig napirendre kerül nemsokára, ha Kovács Péter rohamot intéz majd ellene Kolozsváron

január 17.

Magyari Nándor László Én meg azt mondom a közszolgálati ság a kiegyensúlyozott tájékoztatás, sőt a véleménykülönbségeket is tiszteletben kell, hogy tartsa és nem seperhetné ki a nemtetsző újságírókat KH és cenzora, sőt nem is cenzúrázhatna kedvére, mint továbbra is teszi.

január 17.

István Csongor Isán Az RMDSZ magánvállalkozásának tekinti ezeket a szerkesztőségeket. Ha nem romboljuk szét ezt a viszonyt, akkor nincs az a belső szerkesztőségi szabályrendszer, amelyik megvédné a médiamunkásokat a befolyásolástól. Ugyanis lehet játszani a pénzzel. Ezért meg kell támadni az alapját, a jogi kapcsolatot és a pénz jelegéből eredő kötelezettségeket kell számonkérni. Ennek ellenőrzésére vannak hivatalok. Persze ezt meglépni nem lenne népszerű 😊)

január 17.

Magyari Nándor László Ezt csak nagyon erős politikai felhatalmazással és intézményi háttérrel lehetne megtenni, ami nincs.

január 17.

István Csongor Isán Nem kell hozzá felhatalmazás. De kell pénz, ügyvéd és kitartás 😊)

január 17.

László F. Török Egyetértek, a nagyobb változások mindig úgy indulnak ki, hogy nincs felhatalmazás. Megpróbálni mindenképp meg kéne, mert a lottón is csak akkor lehet nyerni, ha veszel egy lottószelvényt, hiába közel lehetetlen az minden ésszerű valószínűség-számítás szerint is.

január 17.

Magyari Nándor László Én ezt a felhatalmazást éppen úgy értem, mint, ahogy itt **István Csongor Isán**, írta, h. nem lenne népszerű a föllépés, és ezért könnyen lejáratnák/leárusítanák, aki radikálisan föllép...

január 17.

László F. Török Amúgy ha mondjuk 80 erdmagy sajtóban, vagy társiparágakban tevékenykedő jónevű echte magyar emberke (vagy áruló, esetleg gyáva féreg, hogy hagyjuk az ideológiai bélyegeket 😊:D) egyetért vele, és a nevét adja hozzá, akkor sincs felhatalmazás? Merthogy ennyien elvileg vannak ebben a csoportban is 😊:)

január 17.

Bence Makkai Pénzt is lehetne ehhez szerezni. Ki lenne az az ügyvéd és mennyi pénz kellene ehhez? 😊:)

január 17.

László F. Török hozzászólása

Január 15., 21:56

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1238494539537859/>

Van néhány javaslatom más posztokra írt kommentekben, amiket talán nem nagyképűség itt egy külön posztba is bemásolnom, mert egyszerűbb vitatkozni rólunk. Márha vitatkozni akarunk, mert lehet, hogy nem akarunk ilyet, az se baj. De ha mégis:

A [Magyari Nándor László](#) által megfogalmazottak

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1237351152985531/> (illetve sokan mások által megfogalmazottak is) felfoghatók egyfajta kibeszélésként vagy hosszú távú célként, de szerintem ha a kibeszélésnél is többet akarunk, egy ilyen Facebook csoport igenis alkalmas egy olyan csoportmunkára, aminek valami kézzelfogható eredménye is van, ha megfogalmazunk célokat és egy konkrét cselekvéstervet. Nem kell más, mint aktivitás (van 😊)) illetve egy vagy két ember, aki szépen rendezve külön dokumentumokban megfogalmazza azt, amit it közösen kiötlöttünk, megbeszéltünk, de szigorúan nem a saját véleményét, hanem az itteni posztokból, hozzászólásokból azt, ami nagyobb tetszést aratott (sokan lájkolták, hozzászóltak sokan). Aztán már csak cselekvési terv kell. Erre nekem a következő javaslatom volna:

1. Csoport öndefiníciója, konkrétabb leírása, kik vagyunk, mit akarunk stb. (ennek kapcsán külön javasoltam lépéseket Bence Makkai posztjánál)
2. Problémák feltárása, pontokban való megfogalmazása.

Ez a két cselekvés amúgy már szerintem javában zajlik. Ha valamennyire összeszedtük, ami elhangzott, és egyszerűen meg tudjuk fogalmazni, ez után már lehet egy konkrét dokumentumot, nyilatkozatot leadni a sajtónak, hogy ezek vagyunk, ezt csináljuk, aki akar csatlakozzon.

Utána mehetünk tovább:

3. Problémák megtárgyalása, javaslatok, ötletek a felvetett problémára, megoldási utak.
4. A megtárgyaltak megfogalmazása egy konkrét dokumentumban - lehet ajánlás, koncepció, útmutató, bármi. Az elkészült dokumentum eljuttatása a sajtóhoz, nyílt levél vagy más formában, petícióként való megfogalmazása, amit akarunk. Ennek népszerűsítése a Facebook-on. Lehet közvetlenül az RMDSZ-nek címezni. Ha ez megvan, sztem az RMDSZ nem teheti meg, hogy ne foglalkozzon vele. És ez is már egy kézzelfogható eredmény.

Mindez egy-két hónap alatt lezajlik, fontos, hogy időt hagyjunk mindenkinek, hogy megnézzze, értse, hozzászóljon ha akar. És ha megvan, akkor az RMDSZ reakciójának függvényében lehet továbblépni, egyesületet, szakszervezetet, pártot, kormányt gründolni, vagy csak simán abbahagyni 😊)

Az öndefinícióval és módszerekkel kapcsolatban, [Bence Makkai](#) posztjához

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1237161999671113/> írottak:

Ennek én nagyon örülök, és csak ismételni tudom a Szilágyi N. Sándor által mondottakat, a számból vetted ki a szót 😊:D (biztos sokan vannak még így). Ez egy gyönyörű első lépése a csoport

öndefiníciójának, ami valóban az első lépés arra, hogy tényleg komolyak vehetők legyünk. Van néhány gyakorlati javaslatom.

1. Az általam felvetett pontokat külön-külön posztként egyenként tegyük fel, és ott szóljon hozzá mindenki, úgy könnyebben követhető. És mindegyikre hagyjunk mondjuk egy napot, addig hadd forrjon (már ha forr).

2. Legyen valamiféle mérce arra, hogy a felvetett pontok a továbbiakban tárgyalandók-e, vagy komolyan vesszük-e őket a további munka során, mert nem biztos, hogy mindegyik jogos vagy érdekes. A Facebook-nak van sok eszköze erre, meg is lehet szavaztatni dolgokat, de sokkal egyszerűbben is le lehet vonni következtetéseket. Pl. úgy, hogy az a pont (poszt), ami minimum számú hozzászólást hoz, a komolyan veendő, tárgyalandó, sokakat érdekel (pl. min 30 hozzászólás). Ugyanúgy, ha valamelyik poszttal vagy hozzászólással vagy ötlettel sokan egyetértenek, azt lehet egy szimpla lájkkal is jelezni, és így kvázi azok is hozzá szólnak tudni, akiknek nincs idejük hozzászólni, ha elolvastad, az a lájk nem annyira sok idő. Pl. amelyik hozzászólás vagy poszt min. 20 lájkot kap, akkor azt onnan közös ügynek tekintjük. És aki itt van, vegye tényleg komolyan, hogy vagy hozzászól, vagy lájkol, és akkor tényleg nem a levegőbe beszélünk. Ami sem hozzászólást, sem lájkot kap, egyszerűen elvetésre kerül.

3. Mindenki, aki bármilyen javaslatot tesz, miután úgy ítéli meg, hogy a téma, poszt, pont kifutotta magát, a fentiek alapján egy külön posztban csináljon egy kiértékelést, amiből látszik, hogy a felvetettek mennyire érték el a közösségünk ingerküszöbét.

Lehet a fenti javaslatokat is külön vitatni vagy kiegészíteni, de szerintem előbbre jutnánk, ha lenne valamilyen szabályzatféle vagy folyamat tervezés.

[Borbély András](#) A kérdésem (mivel nem vagyok tisztában ezzel): MNL posztjának 1.b pontjában ajánlott két alternatíva kapcsán merült föl bennem, hogy az rmksz által létrehozott közpénzelosztó alapítványokat ki/mi hatalmazza föl arra, hogy ők osszák el a közpénzeket? (Bocs, ha hülye kérdés).

Az ugyanebben a pontban foglalt sarkalatos kérdéssel, miszerint a közszolgálatosság elvének megvédésére, érvényesítésére, kiterjesztésére kellene törekedni, egyetértek - ennek definíciója, megvitatása, érvényesítése látszik most számomra az egész ellenmozgás kulcsának.

[január 15., 22:47](#)

A törvény szerint azt a pénzt a nemzeti kisebbségeket képviselő szervezetek kapják. Kovács Péter többször is enerváltan elmondta, hogy örüljön mindenki, hogy az RMDSZ egyáltalán kiosztja valamennyi részét annak a 4+ millió eurónak, mivel a törvény alapján megtehetné, hogy az egészet megtartja magának. Vagyis: a pénzt az RMDSZ kapja és gyakorlatilag azt csinál vele, amit akar, a pénzosztó alapítványait is ő hatalmazza fel. Az a pénz addig közpénz, amíg eljut az RMDSZ-hez, tehát az RMDSZ nem közpénzt oszt, hanem a sajátját.

[január 17.](#)

Ivan Karamazov (Demény Péter) hozzászólása

Január 16. 9:41

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1238950882825558/>

Szerintem: Ne személyeskedjünk, érveljünk! Aki valakiről le akarja rántani a leplet, az ne itt tegye!
Ez a csoport szerintem azért jött létre, hogy a romániai magyar sajtó lehetőségeiről, szerepéről, (olyan-amilyen) függetlenségének esélyeiről töprengjünk. Ne szúrjuk el!

Bence Makkai hozzászólása

Január 17. 8:51

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1239782996075680/>

Csoporttársaim!

Gondolkodtam egy kicsit itt azon, hogy hogyan állunk ehhez az egészhez, és a következtetésem az, hogy nagyon nyuszik vagyunk. Vagy tök kényelmes ez itt sokunknak.

Van itt egy szitu, ami sokunknál kiverte a biztosítékot. Nekiugrunk, hogy akkor hopp, most fejek kéne hulljanak. És akkor: vitát indítunk és megbeszélünk, posztolunk és ríposztolunk, okosakat írunk, és olyan szavakat meg hivatkozásokat másolunk be, amiket a nyilvánosságnak igencsak nehéz követni. És akkor beszélünk, meg vitatkozunk, és ahelyett hogy fejek hullanának, egyszerűen csak nevetségessé tesszük magunkat.

De mi okból és mi célból is vitatkozunk? És mit beszélünk meg? És főleg miért? És kinek az érdekében? És egyáltalán: mit remélünk, hogy mi így és ezzel meg fogunk változtatni?

Van egy rossz hírem: semmit.

Míg mi itt egy jó ideje beszélünk, vagy pontosabban: elbeszélünk egymás mellett, addig a magyar etnikum egyedüli letéteményese a román politikában (pl: a magyar etnikumnak miért lennének más egészségügyi igényei, mint mondjuk a románnak), a mi kedves földijeink teljes mellszélességgel támogatják a restaurációt az egészségügyben.

Vannak elszigetelt hangok, hogy számonkérjük, számonkérjük. De túl kevés. Aszott hangon felolvassuk a rádióban a híreket, megjelenik egy szarkasztikus hangvételi cikk, és már kapcsolunk is át egy másik csatornára.

Ezek vagyunk mi: nem emeljük fel a hangunkat, mert nem entellektüel. Mert az értelmes emberek meg tudják beszélni a dolgokat. Nem háborgunk, nem megyünk neki nyíltan annak, aki szarul csinálja, és -- magyarán -- faszra vesz bennünket. Mert hiszünk abban, hogy meg tudjuk reformálni azt, ami szarul meg. Mert mi értelmesebbek vagyunk annál, hogy lebasszunk valakit és kiabáljunk vele. Nem kérünk ki határozottan magunkan semmit, nem háborodunk fel, hanem modoros hangon véleménynyilvánításra emelkedünk, és az asztalnál ülő faszacsávók bennfentes röhéncsélése közben elmondjuk szerény véleményünket, miközben a terem többi része épp receptet cserél.

Nagyon nincs jól ez így, kedves romániai magya entellektüel, könyves elit.

Kell hang, kell erős hang, kell erős, és kíméletlen kritika. És legfőképp kell tenni. Mert a rinyálásból és dumálásból rengeteg volt már, és kibaszottul nem segített eddig semmit.

Lehet a posztot obszcén szavak használata miatt jelenteni.

Addig is maradok tisztelettel,

...

Ivan Karamazov Úgy érzem, türelmetlen vagy. A sajtó (vagy egy része) megszólalt, erre kapott egy semmilyen választ az RMDSZ elnökétől. Még lehet levelezni, de teljesen hiába szerintem. Az erport.blog.hu-n folyamatosan jelennek meg az elbocsátottak és a velük szolidarizálók írásai. Nem

válthatunk le senkit, mert nincs meg a hatalmunk hozzá. Ahhoz van, amit már eddig is megtettünk, és ez után is meg fogunk. Én ebben a folyamatos bírálatban-véleményben látom az erőnket. Abban viszont egyetértetek, hogy a vita gyakran másról szól, mint amiről kellene szólnia, és egyes hozzászólások végeérhetetlenek

Január 17.

Bence Makkai A kimért hangon való kritika egy herélt forradalom, Péter, te is tudod. Nagyon sok minden jó dolgot írsz, és a legtöbb esetben a fején találod a szöveget.

És akkor begyűl egy pár lájk és egy pár megosztás. Ami önmagában véve nem rossz. De - figyelem, ismét obszcén szó következik - kibaszottul kevés. Főleg abban a helyzetben, amibe most jutottunk el, összromániai szinten, valamivel több mint egy évvel a Colectiv után...

Amúgy nálam akkor is kiborult a bili, amikor az RMDSZ egy semmitmondó lapos sajtónyilatkozattal lerendezte az egész tragédiát, ami akkor történt...

Január 17.

Bence Makkai Most lenne valami, amibe megkapaszkodhatnánk, amibe be lehetne fogni a hátszelet. Erre mit csinál a romániai magyar enthellekhtüell, kéchem, szépen? Kimagyarázza a vitorlából a szelet...

Január 17.

Nagy István Beült december 11-e szelébe. 😊;)

Január 17.

Ivan Karamazov Kibírom a kibaszottat, de mit kellene tenni szerinted? Én jobban írok, mint ahogy rohanok a barikádokra, ezért vagyok enthellekhtüell. A tiedbe is 😊;)

Január 17.

Bence Makkai Nagyon hangosnak kell lenni, és modorosan nem lehet hangosnak lenni. Mert az sem jó, hogy Budapestről ilyen iszonyúan keményen beletenyereznek a mi életünkbe a nemzetpolitikával, ld Balogh Zoltán legutóbbi erdélyi kirohanását... Ez jó nekünk? Nem. Akkor meg tegyünk valamit ellene: ne adjuk oda a szavazatunkat, ne fogadjuk el a támogatásukat, ne hagyjuk magunkat megtörni, és mindeközben meg nagyon hangosan zörögni, kiabálni, lábast és fedőt csapkodni

Január 17.

Bence Makkai Mert épp szisztematikusan megtörnek minket

Január 17.

Magyari Nándor László Én megértem a türelmetlenséged, csak. Egyfelől éppen a nagyotmondás, a hatalmi kinyilatkoztatás ellen nem lehet saját eszközével föllépni, másfelől meg, ha ezzel kísérletezünk, menthetetlenül alúlmaradunk (és figyeld csak meg, formai hibákkal fogják elmeszelni, amit hangosan mondunk, és nem a mainstream politikai hatalom, hanem pl. a MÜRE), hatalom nélküliek vagyunk. Egyébként pedig, 11 után fogok posztolni egy jegyzetet, melyet éppen a saját kis csoportunknak ajánlok követendő "ideológiaként" is, a "kommunikatív cselekvés" erejéről. Kis türelem és ajánlom vitassuk meg ... 😊;)

Január 17.

Bence Makkai Türelem. Vitassuk 😊;) Amúgy pont erre bázíroznak, mondjam úgy, hogy a barikád túloldalán.

Január 17.

Bence Makkai De persze, én benne vagyok

Január 17.

Magyari Nándor László Kedves Bence Makkai, biztosan bázíroznak erre (is), de csak, hogy saját és aktuális példát mondjak, én szokok kritizálni, mint észrevehetted, és mit érek vele? Azt,

hogy gyáva de vagyonnal és befolyással minden bizonynal rendelkező, kiszivárogtató leszélhámosoz? Ugye, belátod, hogy kiálthatnék naphosszat a sivatagba, még a személyét sem tudom, nemhogy valamiféle módon meggyőzzem, neki jobb ügyvédje lesz, mint amit én bármikor megfizethetek, övé a hatalom, én meg csak kibic vagyok, elhanyagolható, kisémmizhető, megalázható, nem? Éppen a kommunikatív cselekvés, a diskurzus hatalma, a tudás, és a türelem, ad némi esélyt a hatalmi helyzet kiegyensúlyozására, és nem a hatalmi szóval való próbálkozás, sztem. Ez macerás, időkölséges (meg még unalmas is), ha 5-en kiáltunk, 5-en leszünk leszélhámosozva, kárej problémá? fogja kérdezni a kajánul vigyorgó hatalmas, sőt más retorziókkal is számolhatunk, sztem.

Bence Makkai Ebben is van ráció, nem mondom... De szerintem akkor, amikor a körmünkre ég a szó szoros értelmében a gyertya, akkor hamarabb káromkodunk, mint lábjegyzetet fűzünk hozzá...

Én csak azt mondom: nem hebehurgyán, nem megfontolatlanul, hanem hangosan.

Nem óvatoskodóan, hanem határozottan. És nem finomkodva, főleg. Mert hajlamosak vagyunk mind erre. Mert félünk. Mert van pénzük, mert jobb az ügyvédjük, és mégha igazat is mondunk, akkor is megszívhatjuk, mert nekik több a pénzük, és jobb az ügyvédjük.

És ha óvatoskodunk, és félünk, akkor ők nyertek. És itt most nevesíték is: félünk az RMDSZ-től, félünk attól, hogy kritizáljuk a szervezetet, őket, név szerint bárkit, mert bedarálnak. És félünk a PSD-től is, és sorolhatnám...

Ha nem az ő szelüket fűjük, akkor nekünk jobb ha hallgatunk, vagy ha kritizálunk, akkor csak csinájával, mert megüthetjük a bokánkat. És jujj, az nem jó...

Magyari Nándor László Nézd, én igazán nem félek - hogy is mondjam, csak a láncaimat veszíthetem - de azt hiszem racionálisabb, ha átgondoltan és a megfelelő időben leszünk "hangosak", a parrhesia, a bölcsesség művészete, és nem a hangerejével, hanem a bölcsességével győz, ha győz ... 😊)

Szilágyi N. Sándor Bence Makkai Kedves Bence, teljesen támogatom, hogy nem elég csak beszélni. Csak ennek alternatívájaként nem a hangerőváltást látom eredményesnek: attól, hogy valamit hangosan mondunk, még nem jelenti azt, hogy valami megváltozott. Egy kicsit ugyan a kultúránkhoz tartozik az, hogy azt hisszük, hangoskodással meg jó odamondogatással ("oda kell csapni az asztalra") eredményesnek lehet lenni, de az még nem okvetlenül radikalizmus. Mikor az RMDSZ-ben még mindenki együtt volt, és volt egy olyan besoroláson, hogy ki "radikális", és ki "mérsékelt", én megírtam (azt ehhez is érdemes most elolvasni: http://adatbank.transindex.ro/html/alcim_pdf444.pdf), hogy ez ott inkább vérmérséklet kérdése, nem igazi opcióbeli különbség.

Az eredményes problémamegoldáshoz nem nagy hangra van szükség, hanem bátorságra és határozottságra. Határozottnak lenni pedig inkább olyasmit jelent, hogy van bennünk egy eltökéltség, hogy nem adjuk fel, és ehhez elkezdünk a probléma megoldásán és annak eredményes kivitelezésén gondolkodni. Ehhez sorrendben ilyenek tartoznak:

1. Helyzetelemzés, hogy lássuk részleteiben, miből is áll a probléma. Mikor az megvan, jön a
2. javaslatok összegyűjtése a megoldására.
3. A javaslatok megvitatása után jön a konszenzus kialakítása arról, hogy mit akarunk pontosan elérni. Ez az akarat konszenzusa, nem okvetlenül a véleményeké is.
4. Rátérhetünk a cselekvésre. Azzal kezdjük, hogy számba vesszük az erőforrásainkat: kik azok, akiknek a támogatására számítani lehet, kit lehet még megnyerni, hogy álljon mellé az ügyünknek, kikkel kell szembemennünk, és hogyan tudhatjuk az ő oldalukon levő lehetőségeket (például az ő érdekeiket) a célunk érdekében felhasználni, milyen eszközeink vannak a cselekvésre. (Általában több van, mint amennyi első ránézésre látszik.)
5. Elindítjuk az akciót a legcélravezetőbbnek látszó úton és eszközökkel. Menet közben odafigyelünk arra, hogy mi az, amivel az előkészítés közben nem számoltunk, és folyamatosan korrigáljuk az eszközeink használatát.

Ehhez egyik fázisban sem kell kiabálni, higgadt oda- és egymásra figyélssel sokkal többre lehet menni.

Bence Makkai Kedves Sándor,

Ezzel egyetértek, és valami hasonló megközelítéssel próbálkoztam én is, lehet, hogy nem ennyire nemes egyszerűséggel. Persze ehhez az is kellene, hogy valaki ezt az egészet összefogja. Ki veszi a bátorságot, hogy összefogja? És ki fogja ezt koordinálni?

A hangoskodás persze nem hóbörgés és indulatos kiabálás. De lássuk be, hogy moderált hangnemben ez sajnos nem fog menni a végtelenségig. És a jelen pillanatban a nyilvánosságot és a sajtót uraló sunnyogás iszonyatosan messze van még a kiabálástól.

Szilágyi N. Sándor Bence Makkai A "sunnyogás" megszüntetéséhez elég nagyon határozottan megszólalni, és azt civilizált, moderált hangnemben tenni sokkal eredményesebb, mint kiabálva. Szerintem.

Herédi Zsolt Bence értem én a türelmetlenséged, csak az a helyzet, hogy a sajtónak ennyi hatalom van a kezében. Egyéneként meg ez hatványozottan érvényes. Én személy szerint kritikus voltam, hangos amennyire csak lehetett, amennyire számonkértem, emellett építő jellegű javaslataim is voltak rendszerint nem csak kritizáltam. Számos sajtótermékben. Mit értem el vele? Kb. már másfél évtizeddel ezelőtt ellehetetlenítettem magam nem csak a sajtón belül, hanem azon kívül is nemkívánatos lettem (mindenhol jelenlevő kuratóriumi tag ígérte meg annak idején, hogy "Zsolt az sosem azon fog múlni, hogy Te kapsz-e pénzt egy pályázaton, hogy mit írsz, hanem azon, hogy én kinek, hol mit szólok." - tartotta is hozzá magát rendesen). Én bevállaltam az "önkéntes száműzetést", külföldi munkákat, szabadúszást, kutatásokat magánpénzen, stb. de ennek a szabadságnak, még ha a habitusomnak meg is felel, qrva nagy ára is van, továbbá nem várható el mindenkitől. Már csak azért sem, mert ha mindenki így tenne, akkor megszűnne a sajtó, mert ezek nélkül a kompromisszumok nélkül anyagi forrásai elapadnának. Önmagában meg nem tudja fenntartani magát. Önálló alapot kellett volna létrehozni a sajtó támogatására annak idején, -bár most sem késő- közpénzből, olyant, aminek támogatására minden sajtótermék pályázhat aminek kuratóriumi tagjai függetlenek, s nem egyik-másik politikai oldalt szolgálják ki, és ugyanakkor nem tagjai egyik szerkesztőségnek.

Január 17.

Magyar Nándor László Minden egyébre (is), van Foucault:

<https://www.insidehighered.com/.../anthropology-groups...> **Anthropology groups organize Foucault read-in for Inauguration Day**

Január 17.

Bence Makkai Rövidre zárom itt, és kérlek ne vedd személyeskedésnek: nem érdekelnek az elméletek.

Január 17.

Váradi Nagy Pál (az elméletek, de főleg: az ideológiák attól még érdeklődnek irántad 😊;))

Január 17.

Bence Makkai Az ideológia önmagában nem érdeklődik magától semmi iránt. Az ideológiát az emberek, értelmiségiek gyártják, hogy tudjanak dobozokat készíteni, és abban szépen felpakolják a dolgokat a polcra. (persze, van más értelme is, de nem ezen van most a hangsúly). Általában nem az ideológia önmagában a hibás valamiért, hanem azok az emberek, akik az ideológia mögé bújva (tetszés szerint kitölteni itt, hogy mit csinálnak).

Január 17.

Magyari Nándor László hozzászólása

Január 17. 11:16

Ajánlom figyelmetekbe a mai jegyzetem a csoportra gondoltam, és arra, hogy ezt meg kellene vitatnunk, miközben írtam:

Beszéljük meg

<http://systemcritic.blogspot.ro/2017/01/beszeljuk-meg.html>

Miközben egyre inkább a népszerűség, a könnyen fogyaszthatóság (a közbeszéd, sőt maga az, amit kultúrának nevezünk, egyféle junk food, fogyasztása pedig a fastfood-kultúra felületességéhez, az instant-kávé és coca-cola fogyasztásához hasonlatos. Ilyen körülmények közepette, a kommentáriátus bekiabálásainak mezőnyeiben, a tudatlanság, a szellemi restség, könnyen erénynek tűnhetnek föl.), az egyetlen szempont, a dolgok megítélésekor, úgy vélem – különösen sajátos, kisebbségi közéletünk esetében – a racionális érvelés kultúrájának megerősítése lenne a célszerű. Meggyőződésem, hogy miközben éppen az ellenkező irányba haladunk (kritikus szerkesztők-publicisták kirúgása, cenzúra, kulturális lap beszüntetése, a közbeszéd határainak, a nyilvánosságra tartozó dolgok körének hatalmi szóval való beszűkítése, stb.), vagyis eltávolodunk azoktól a konszenzusoktól (preszuppozíciók), melyek a kisebbségi politizálás eddigi keretét adták, valódi esélyt mégiscsak a racionális cselekvés, (a Max Weber által jellemzett négy cselekvéstípus közül, ma jószerével csak az affektív és a tradicionális dívik és egyre inkább háttérbe szorul a célracionális és értékracionális cselekvés, és diskurzusok, ami már általában a demokratikus rend válságával egyenlő), a társadalmi párbeszéd megújítása és a konszenzusteremtés új gyakorlatának a kialakítása (a konszenzusra orientált „kommunikatív cselekvés” szabályainak újragondolása és használata) jelenthet. Az a tény, hogy egy emberöltő alatt sem alakult(/hatott) ki, a kisebbségi társadalom belső demokráciájának intézményes kerete és gyakorlata, még fontosabbá teszi, hogy ne illúziókra és érzelmekre, hanem a racionális megegyezés gyakorlatára („deliberatív demokrácia” – Habermas) alapozzuk a kisebbségi politizálást. A rommagyar társadalom közös problémái, csak nagy leegyszerűsítésekkel, tabusítással, elhallgatással és erősen körülményesen értelmezhető és fejthető ki a jobb-bal, vagy akár liberális, illetve egyéb klasszikus politikai doktrínák keretében, azok bevett elveinek alapján. Mindenki meggyőződhet róla, hogy abszurdum mondjuk a jobboldali, konzervatív/populáris politikai doktrína erőltetése számos a kisebbség szempontjából lényegbevágó közpolitika, nevezetesen szociálpolitikák, esetében. Főlösképpen is ezt erőltetni, kontraproduktív és hitelteleníti a politizálást, minden szociológiai mérés azt mutatja t.i., hogy első helyen a hagyományosan a baloldalhoz kapcsolódó szociális és gazdasági/munkaerőpiaci politikák foglalkoztatják a rommagyar szavazókat. Miért kell(ene), a mi képviselőtünknek, a jobboldali, és, hogy az abszurd teljes legyen neoliberais, (miközben a liberális jelző, felvett és kritikátlanul elfogadott importként, szitokszó) egykulcsos adórendszert támogatni, a progresszív adózás helyett? A magam részéről, de gondolom nagyon sokakkal egyetértésben, öröndetesnek tartom a kisnyugdíjak adózásának eltörlését. Ezt lenne érdemes kiterjeszteni, vagy legalább részben bevezetni, mondjuk egy alsó 8%-os jövedelemadót alkalmazni, a minimálbérre is, úgy, hogy a legnagyobb jövedelmekre nagyobb adót kivetni, hogy pótolni lehessen az így kieső költségvetési bevételeket. Másik példa az intoleráns beszéd, a gyűlölködő politikai kommunikáció térhódítása (egyelőre kampányban, de egyre szélesebb körben), mely nem lehet a kisebbségi politizálás háttere, miközben toleranciáért, a másság elfogadására, sőt tiszteletére apellálunk. Egyáltalán a türelmetlenség, a másság tagadása, valóban keresztény/konzervatív és jobboldali „értékek”, melyeket védeni és promoválni kell? Különösen adott helyzetünkben, kontraproduktív ez, akárki meggyőződhet róla, hogy semmiféle pozitív eredményre nem vezet. Jó lenne legalább, tényekre alapozott, racionális vitát folytatni erről is, de hát mi mindenről kellene végre kifejtteni és nem csak hatalmi szóval kommunikálni, manipulációval elfedni, illetve elhallgatni, tabusítani a dolgokat? Sajátos helyzetünkben a **politizálás háttérének érvelő kifejtése**, a politikusok viselkedési motivációinak, és mintázatainak stb., nyilvános megjelenítése, azután a megvitatása és konszenzus

kialakítása, nemcsak egyszerűen követendő gyakorlat, a jólneveltség és jóízlés kifejezője, hanem a nyilvánosság értelme, és egyben a demokratikus intézményeket és eljárásokat, a hiányzó szabályozásokat pótló (a „diskurzus rendje” – Foucault – a közélet, a nyilvánosság és a politizálás rendje is, hiszen a kommunikációra való nyitottság az ember antropológiai sajátja) gyakorlat kell(ene), hogy legyen. (Kelemen Hunor, és cenzorának válasz-féléje egy sajtóetikai kérdéssel kapcsolatban, sokak számára, udvariassági gesztusnak tűnik, vajon miért? Vajon miért hagyjuk, hogy cenzorok és egyéb hatalmasok jelöljék ki még azt is, hogy hol vannak a nyilvánosság határai, és ezzel azt is, hogy mi a közérdek, mi tartozik a szavazókra és mi nem?). A racionálisan átbeszélte tényyszerű valóság, és a kialakított konszenzusok, nemcsak megalapozzák, legitimálják a kisebbségi politizálást és annak szóvivőit, hanem sokak (ideális esetben az egész választóközönség) bevonását teszik szükségessé, aktivizál és mobilizál. Ez az eljárás, a dolgok minél szélesebb körben való megvitatása, a problémák érvelő kifejtése, a közbeszédben való részvételt tennék nemcsak lehetővé, hanem szinte kötelezővé. A dialogikus diskurzus, az érvelőknek a döntésekbe való bevonása lehet(ne) az a demokratikus intézmény, és eljárás, amely nemcsak az illúzióját, a szimulákrumát, hanem a lényegét, a formáját és tartalmát ad(hat)ná a „belső” kisebbségi politizálásnak. Egyszóval, a valódi párt-pluralizmust, és a demokratikus szabályok hiányát, hitelesen és legitim módon épít(het)nénk át a racionális közvita, a nyilvános konszenzusépítés szabályaink rendszerére. Az átláthatóság, a részvétel nyilvános szcénáját épít(het)nénk ki. És a vélemények sokfélesége, nem pártpolitikai alapon és szinten, hanem az „életvilágok”, a hétköznapi tapasztalatok és a józan ész, deliberatív, mérlegelő sokféleségeként jelentkez(het)ne, működ(het)ne, ráadásul ezt egyben hitelesítené is a vita, és a vitakultúra, maga. Az így kialakított, közmegegyezésen alapuló, álláspontokat azután – még a nem így fölépített és működtetett – szélesebb politikai mezőnyben is sikeresen és hitelesen le(het)ne képviselni, annak a bizonyosságával, hogy mögötte egy a konszenzusalkotó mechanizmusok által strukturált és legitimált közösség áll.

Ehhez viszont, olyan médiatérre, olyan kommunikatív eszközökre lenne szükség, melyek a kényszermentes mérlegelést és megegyezést támogatnák. A sajtószabadság ezért, minden más politikai (és jórészt kulturális) intézménynél fontosabb kell(ene) legyen számunkra, rommagyar közösség számára. Bővíteni és nem szűkíteni, kell(ene) a médiák terét és sokszínűségét, elérhetőségét, a beleszólás lehetőségeit kell(ene) támogatni, igen, anyagi ráfordítással, civil összefogással, és politikai ráhatással egyaránt. Ha van esélyünk a megmaradásra, a fejlődésre, a közérzeti komfort megteremtésére, az a kultúra terén, a kultúra segítségével lehetséges csupán. A vitakultúra és a megegyezésre törekvés, a konszenzus-keresés/teremtés, ennek szerves része, és ugyanakkor a politikai ténykedés alapja kell(ene), hogy legyen. Különösen fontos, hogy a rommagyar mediatis teret, mely ezidő szerint rosszul strukturált, alulfinanszírozott és szétesőben, leépülőben van, stb., kontextusában értelmezzük és újragondoljuk, civil társadalmi működésmódozatra állítsuk, az állampolgári részvételre és beleszólásra, a civil kurázsira építsük. Még akkor is, ha nem piaci és nem civil társadalmi alapon (crowdfunding) működik a támogatási rendszer: a tabusítás, elhallgatás/elhallgattatás, a nyilvános vita tereinek és [a sajtószabadságnak szűkítése](#), ahogy mondani szokás, több, mint bűn politikai szarvashiba. Árát pedig nem is a felelősség elől folyton menekülő politikusok, hanem az egész rommagyar társadalom fogja megfizetni, garantáltan.

Kuti Márta

Január 18.

<https://www.facebook.com/marta.kuti.9/posts/1236913219721162>

Az utóbbi napokban a ER és a Maszólnál történtek heves vitát váltottak ki sajtóberkekben és nemcsak. CENZÚRA vagy nem? - ez a kérdés. Néhány évvel ezelőtt Kincsünk a szó c. könyvemben írtam a cenzúra igazi arcáról az elmúlt rendszerekben. A kérdés, hogy ma hogyan működik, mert működik, megírásra vár.

Kincsünk: a szó

A cenzúra. Harc a szavakért (II)

A Monarchia feldarabolása után is jól működött a cenzúra úgy az anyaországban, mint az elcsatolt részek államaiban. Ahogy Frank Tibor (2004) A magyar virtuális enciklopédiában írja erről az időszakról: „A 20. sz.-ban a diktatorikus és totalitárius hatalmak világszerte a cenzúrázás legkíméletlenebb formáit vezették be. A náci Németországban mindjárt 1933-ban nyilvánosan elégették a liberális, kommunista, vagy zsidó írók műveit. A Szovjetunióban és a befolyása alatt álló országokban központosították a könyv- és újságkiadást, súlyos börtönbüntetéssel vagy munkatáborral sújtották a rendszer bírálóit. A totális rendszerek egy kézbe fogták a tömegtájékoztatás technikai eszközeit, így a filmet, a rádiót, a televíziót. Csak a Szovjetunió bukása után valósult meg e térségben is a sajtószabadság.”

A romániai cenzúra kissé különbözött ettől, működéséről bőséges tapasztalataim vannak. A 70-es években az Igaz Szó korrektora lettem, az évtized végén tördelő- és olvasószerkesztőként minden egyes lapszám cenzúrázásánál jelen voltam. A főszerkesztő vagy a helyettes és én, hiszen nekem kellett rávezetnem és a nyomdába vinnem a lapszámot a megfelelő javításokkal, s ellenőriznem a szöveget, hogy a nyomdász kijavította-e? A tíz éves lap minden ívének nyomtatása előtt ellenőriznem kellett az ívet, és ráírnom, hogy „nyomható”, mindig csak magyarul, akkor is, amikor már rég törvény szabályozta az államnyelv kötelező használatát. Helységneveket például magyarul nem lehetett régóta leírni, pont úgy, mint a 20-as évektől. Örültem, én ostoba, amikor hét évesre szűkítették a lapot, mert akkor csak hétszer kellett lemennem a nyomdába az ív indításához. Később visszaadtak még egy ívet, nyolc lett belőle. (1 nyomdai ív 16 nyomtatott oldal, azaz 8 lap).

Az itteni cenzúra elsősorban abban különbözött a többitől, hogy itt a pártvezért és eszméit meg az RKP-t kellett dicsőíteni, és tilos volt ezzel kapcsolatban bármilyen bíráló szó, s minden lapszám élén kötelező vezércikk és hazafias vers ékeskedett. Főleg román fordításból. A szerkesztők rotációban, név nélkül írták a vezércikkeket, főleg a fiatalok Gálfalvi György, Markó Béla, Nemess László, s olykor Hajdu Győző saját nevéen. A Szovjetunó az 1968-as prágai tavasz leverése után, lévén, hogy akkorra Romániából már rég kivonult a szovjet hadsereg, Ceasescu dörgedelmes beszédet mondott 1968 augusztusában arról, hogy milyen disznóság a más belügyeibe való beavatkozás, a nagy Szovjetunió végképp mellőzött lett, annál is inkább, mert a Nyugatot teljesen meglepte, s ezért piedesztálra emelte a suszterlegényt. Még az angol királynő is vele mutatkozott a királyi hintóban. Ezért aztán, aki a Szovjetuniót mellőzte vagy esetleg bírálta, nem esett nagy bűnbe. A szocialista román nacionalizmus erősödésével egyre nehezebb lett viszont a sajtóban dolgozó magyar írók, újságírók közlési lehetősége, egyáltalán az élete, a mindennapi betevő

megszerzése. Ők aztán mindennapi hősök voltak, mert naponta kellett megküzdeniük azért, hogy szavuk, hitük, mondanivalójuk eljusson az olvasóhoz, úgy, hogy az megértse, az írás esztétikai mércéjét tartsák, és ne nyaljanak a hatalomnak. Ezt a mutatót senki sem tudta utánuk felmutatni. Kik voltak ők? Csak néhány név, akik emlékére is méltatlanok vagyunk: Kemény János, Kós Károly, Kacsó Sándor, Kiss Jenő, Páskándi Géza, Székely János, Szilágyi Domokos, Bajor Andor, Sütő András, Panek Zoltán, Deák Tamás, Szász János, Beke György, Nemess László, a nyelvész Szabó T. Attila, akik szívemhez igen közel álltak és állnak, részben a személyes, munkatársi ismeretség, másrészt műveik okán.

(III)

Csak az irodalmi lapok főszerkesztői, akik hetente (Utunk), vagy havonta (Igaz Szó) és technikai munkatársai meg a szerzők tudják igazán, mit jelentett szavakért, névelőkért, címekért harcolni vagy kompromisszumot kötni a megjelenésért. Sajnálom, hogy nem tettem el azokat a kefelevonatokat, amelyeken ezek a javítások ékeskednek, de hát ahhoz kicsi volt a lakásom meg a szerkesztőség is. Két történetre emlékszem.

Székely János a Profán Passiót még pályája kezdetén írta (1954), de természetesen nem jelent meg. Sok évtized múlva, amikor reméltük, hogy már lazult a kaloda, az Igaz Szóban ismét próbálkoztunk. János úr is tett apró engedményeket, de bibliai témáról lévén szó, így sem sikerült átverekedni a pártcenzúrán, mert a hetvenes évek végén ugyan megszűnt a Sajtóigazgatóságnak nevezett cenzúrát végző hivatal, de a pártcenzúra nem, és bár azzal ámítottak, hogy ezután már csak utócenzúra működik, azaz a megjelent írásokért kell vállalnia a felelősséget a főszerkesztőnek, csak szólam maradt. Továbbra is küldözgetni kellett a kefelevonatokat a megyei propaganda osztályra, ahol Hermanovszky Béla majd Gidófalvi Ildikó végezte ezt a munkát, és a bukaresti központba, ahol Hegedűs elvtárs éber felügyelete mellett Reinhardt Erzsébet irányított ideológiailag, legalábbis a 80-as években. Előtte más is volt, de hát minden cenzor nevét én sem jegyeztem meg, inkább a cenzurált szerzőkre figyeltem. Így a Passió sosem jelent meg 90-ig. A Protestánsok is azért lettek Hugennották, mert nálunk létezik a protestáns egyház, és maga a szó is valami elleni (kezdetben a katolikus egyház visszaélései elleni) tiltakozást jelent, és az elvtársak úgy vélték, ez a kommunista pártra is vonatkozhat. Így születtek meg a Hugennották, protestánsok lévén ugyan, a történelmet s őket kevésbé ismerte az itteni átlagolvasó, és egyértelmű volt, hogy nem itthon, hanem Franciaországban történhetett meg ez a gyalázat.

Beke Györgynek például egyszer csak eljött az ideje, és letiltották a közlését. Sütő András esszéi, drámái a 70-es években még viszonylag könnyen megjelenhettek, de miután végképp kiesett a felsőbbbség kegyeiből, művei közlése igencsak nehéz volt sőt, olykor lehetetlen.

A pártaktivisták mindig az adott pártkongresszus vagy főtitkári beszéd szellemében jártak el.

Számomra az antialkoholista kampány volt a legszórakoztatóbb. Semmilyen alkoholos italnak a nevét nem volt szabad leírni, Panek Zoltán pedig az egyik novellájában valami buliról írt, ahol a vodka folyt rendesen, csak hogy ez leírhatatlan volt. Végül furfangosan csak megoldottuk – hármásban, a szerző, jómagam és a főszerkesztő – metaforákkal, s az írás megjelenhetett.

Így harcoltunk művekért, szavakért, hivatalosan, nyíltan és gyakran sikerrel. Bizonyíték rá az Igaz Szóban megjelent értékes erdélyi irodalmi művek sora.

Ekkor bizonyosodott be végképp számomra, hogy : kincsünk a szó.

[Kata Köllő](#) és fiatal sajtósaink szíves figyelmébe

Nagy István A párt körül, a párt pénzéért rendnek és fegyelemnek kell lennie.

Nagy Adorján Dániel A pc, avagy a politikai korrektség semmi másról nem szól, mint a cenzúráról, amit alázatosan jelentem , éppen a liberálisok szorgalmaztak és vezettek be. Ettől váltak ők liberálisból fasisztákká!

Kuti Márta Akkor legyen világos a története: "Frank Tibor (2004) A magyar virtuális enciklopédiában írja: a cenzúra "... használata a katolikus egyházzal nyúlik vissza. Megkülönböztetjük előzetes (preventív) és utólagos (represszív) változatait. A könyvcenzúra a könyvnyomtatással (kb. 1450) egyidős. 1521-ben betiltották Luther Márton írásait, 1540-ben összeállították a tiltott könyvek császári jegyzékét, 1564-ben a pápai indexet. A 18. században megindul a küzdelem a sajtószabadságért, kivívása csak a 19. sz. végétől teljesedik be, sok helyütt átmenetileg. A cenzúra a Habsburg Birodalomban nyilvánosan működött, eszközei között volt a szerzők, nyomdászok, kiadók és könyvkereskedők állandó megfigyelése, pénz- és börtönbüntetése, újságadó, a papírellátás nehezítése, koncessziók és kiváltságok megvonása, az erkölcsi vagy politikai szempontból »átfésült« kiadások kényszere, kifogásolt be-kezdések kihagyatása vagy átfestése, vagy az öncenzúra kikényszerítése. Ellenőrizték a tankönyveket, a tananyagot, a katolikus egyház erkölcsi és az állam politikai parancsainak megfelelően." Tehát az írásbeliség terjedésével a katolikus egyházi cenzúra is igen tevékenyen működött. Legszélsőségesebb változata az inkvizíció volt, amikor nemcsak könyveket, hanem a másként gondolkodókat máglyán égették meg (pl. Giordano Bruno) vagy tanaik visszavonására kényszerítették (Galilei). A Habsburg Birodalom államvallása a katolikus volt, tehát a protestáns egyházak működését nagymértékben korlátozták.

Az Erdélyi Fejedelemség első uralkodója, János Zsigmond, maga is protestánssá lévén, tolerált mindenféle vallást, és ennek eredménye volt az a tordai országgyűlés épp 444 éve, amikor a világon először vallásszabadságot hirdettek. Ám a fejedelem halála után az őt követő katolikus Báthori István egyik első intézkedése a cenzúra bevezetése volt, hogy így korlátozza vagy tiltsa protestáns szerzők írásait és műveit. A fejedelemség megszűnésével a birodalom törvényei érvényesültek Erdélyben is, tehát a cenzúra is.

Sajnos a protestáns egyházi cenzúra is jól működött. Példa rá Misztótfalusi Kiss Miklós tragikus sorsa, akit a református egyház akkori potentátjai meghurcoltak, és korai halálát is ez okozta. Németh László Eklézsia megkövetés, Szabó Lajos Mentség című drámájában örökölte meg alakját, sorsát.

A cenzúra tulajdonképpen sosem szűnt meg, 1848-at leszámítva, csak átalakult, de erről legközelebb."(Kincsünk a szó)

Nagy Adorján Dániel Minden igaz, csak 500-600 évvel ezelőtt. Én a most-ról beszélek.

Varró István A liberálfasisztákat nem tekintem liberálisoknak. Hogy ők annak tekintik magukat, az legyen az ők problémájuk 😊)

Stanik Bence megosztása

Január 20.

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1242456415808338/>

Kedves [Albert Antal Orsolya](#)! Itt van ez a cikk, aminek legfontosabb mondanivalójával egyetértek, tényleg, most itt van az ideje, hogy őszintén beszéljünk. Az a sejtetésed, hogy be kell látni, elvesztettük a szimbólumháborút, ergo a közösségi erőforrásokat a "prózaibb" célok elérésére kellene fordítani, szerintem nem a helyes irányba tereli a kérdést. Az Igen, tessék! közösségi havilap főszerkesztője vagyok, emellett önkénteskedem a Musai-Muszáj-ban és a Jogvédő Csoport az Identitás Szabadságáért nevű szervezetben. Hihetetlenül fontos megerősítést jelentene, ha kint lenne a a fránya tábla, ráadásul valószínűleg láncreakciót váltana ki és lassacskán megváltozhatna a kolozsvári nyelvi tájképe olyanra, ami tükrözi a város nyelvi diverzitását. Tehát nagyonis szükségszerű és praktikus ilyesmivel foglalkozni, ha a célunk az, hogy lassítsuk a magyar nyelv kiszorulását és az asszimilációt. A politika bemutatta, mire elég a politikai eszköztár az anyanyelvhasználati kérdésekben. Jogorvoslatot kell keresni minden olyan esetben, ahol emberi jogaink sérülnek, megvannak a fórumok, amiket a jól képzett jogvédők majd kijárnak. Ezek az eszközeink, vicces, de a jogállamiság megerősödésében kell bízunk és valahogy mintha ezzel már tennénk is érte valamit. Szóval szerintem nem kell eldönteni, hogy táblákért harcolunk vagy nagyobb fizetésekért. Nem kell lemondani semmiről.

A nyilvánosságnak meg az a dolga, hogy teret biztosítson a rendelkezésre álló felületeken a civil jogvédelemnek.

[Galuska, Pál, fenyők](http://szabadsag.ro/-/galuska-pal-fenyok) <http://szabadsag.ro/-/galuska-pal-fenyok>

„Manuel Santos kolumbiai elnök kapta 2016-ban a béke Nobel-díjat, mert 52 évnyi polgárháború után, sikerült neki tető alá hozni egy békeszerződést. A statisztikák lehangolóak: több mint 220 ezer halott, hétmilliónál is több otthonát elhagyni...

Bence Makkai Ha nem ennyire radikálisan tesszük fel a kérdést, hogy vagy-vagy, akkor nem fog történni semmi.

Jelen pillanatban sajnos olyan erősen überelhetetlen ez a paradigma, hogy meg sem kérdőjelezzük, hogy lehet-e másképp...

Vagy hogy más sorrendben...

Vagy pld azt, amit Salat Levente mond ebben az interjúban, nagyon meg kéne fontoljuk...

Legfőképp azt, amit a román közvéleménnyel kapcsolatban mond.

Mi ezzel a bili-háborúval nagyon nevetségesek és unszimpatikusak vagyunk, mert folyamatosan csapkodjuk a lábasokat, de a romániai (értsd: román) közéletből köszönjük szépen mi magyarok vagyunk alapon szépen kivonulunk, és úgy viselkedünk, mintha mi szartuk volna Romániát. Vagy legalábbis Erdélyt...

Vitázni lehet ezen. De azon a szomorú tényen nem változtat jelen pillanatban semmit, hogy ha nem is teljesen felülírnia, de mindenképpen szükség van egy olyan világnézetre és mentalitásra, amit alternatívaként ajánlunk a muszáj-uszályra

[január 20., 8:52](#)

Stanik Bence Arról beszélünk, hogy a románok megharagusznak, amiért felmerül, hogy Romániában emberi jogok sérülnek? Szerintem ezt minden változást akaró román belátja.

[Január 20., 9:15](#)

Bence Makkai Sikerült végighallgatni a az interjút?

[Január 20., 9:24](#)

Bence Makkai Ja, bocs, nem linkeltem

[január 20., 9:25](#)

Bence Makkai <http://www.bukarestiradio.ro/.../interju-salat-levente.../> [Mivel magyarázható az erdélyi magyar nyilvánosságot uraló kollektív kudarcérzet?](#) ... egy ismerős hang ...

[január 20., 9:25](#)

Herédi Zsolt A musai-muszályra nem kell szerintem alternatíva, az nagyon is fontos ami tesz, csak azzal párhuzamosan kell még sok egyebet tenni.

[Január 20., 20:42](#)

Bence Makkai A muszáj-t pontosjével írják

[január 20., 20:44](#)

Stanik Bence Bence Makkai Meghallgattam. Azt hiszem azt nem értem, miért kellene alternatíva arra, amit a Musai-Muszáj mond. Mi a többnyelvűség támogatására mozgósítunk, mert az nem vesz el a románokról semmit, (legfeljebb az egynyelvű és egykultúrájú Románia képzetét) ellenben növeli a magyarok otthonosság-érzetét, egyébként is emberi jogaik sérülnek számos esetben. Salat is azt mondja, hogy nem igazán foglalkozott azzal senki, hogy a megszerzett jogokkal, hogyan is kellene élni, illetve hogyan lehetne elérni, hogy az intézmények, önkormányzatok betartsák a törvényt. Nos, nem hinném, hogy a valós és alkalmazott többnyelvűségnek van alternatívája Erdélyben. Ki kell harcolni, de főleg nem politikai eszközökkel. A világnézet az, hogy eltűrjük egymást és ebbe egymás nyelve is beletartozik. Miféle más világnézetet lehetne felajánlani szerinted?

[Január 21., 22:43](#)

Bence Makkai Stanik Bence: Végülis nem támadtam feltétlenül senkit.

Nem a többnyelvűséggel van a bajom.

Nem a megmaradással.

Nem az anyanyelven való tanulás jogával.

Csak hangosan és meglehetősen provokatívan nekimegyek egy olyan ideológiának, amik módszeresen olyan dolgokat fűznek fel egymás mellé, ami nem feltétlenül a mai világ működéséhez passzol.

Ideológia, ami mellé nagyon sokan odaállnak, mert ezt hiszik üdvözítőnek.

Ideológia, amiről azt hisszük, hogy megtart, de nem tart meg.

És ebben az ideológiában az a baj, hogy működtetői, ha éppenséggel nem is CSAK ezekkel a dolgokkal foglalkoznak, a média és a politika hallgatólagosan abban kiegyez(het)tek, hogy CSAK ezek a témák, a fontos topikok, és a többi, ami lételemet, és pozitív élményű szubsztrátumot adna ezeknek a dolgoknak és végső soron az életünknek, az megy a szüllyesztőbe.

Nézd ebből a perspektívából a dolgokat, és akkor lehet, hogy nem veszed támadásnak, azt amit az amúgy remek mozgalommal kapcsolatban mondtam.

[Január 21., 22:50](#)

Bence Makkai És igen: az ideológia mellett rettenetesen zavar az a metodológia és az a retorika, ami az egész romániai magyar nyilvánosságot szétkúrja.

Mert szétkúrja

[január 21., 22:51](#)

Stanik Bence Bence Makkai, a Musai-Muszáj rengeteg sikeres akcióról beszámolt, én nem vettem észre, hogy az ezeket leíró közleményeinket kevésbé lettek volna hajlandók átvenni, leköszölni a kolozsvári szerkesztőségek. Hogy a közösségünk általában elszomorodott volna és elvesztette a képességét arra, hogy frissüljön, megújuljon, az lehet, de lehet is tenni ellene.

[Január 21., 23:09](#)

Bence Makkai Ismétlem: nem a muszaj-musai mozgalom ellen szóltam. És főleg nem civil kezdeményezések ellen.

De nem akarom ezt most bizonygatni. Elég sok mindent írtam, nehéz is kihámozni belőle a lényegét. Ha támadásnak tűnt, akkor elnézést kérek, és visszakoznék azzal kapcsolatban, ami esetleg bántó lehetett a mozgalmatokkal kapcsolatban

[január 21., 23:22](#)

Stanik Bence Bence Makkai Szó sincs róla, nem vettem támadásnak vagy ha ezt érezted belőle, akkor biztosíthatlak, nem gondolom így.

[Január 21., 23:45](#)

Albert Antal Orsolya Stanik Bence szerintem egyetértünk abban amit leírtál. Az én szövegem elsősorban a politikum feladatával akart foglalkozni, illetve azokkal a dolgokkal, amelyeket mi, nyilvánosság számonkérünk rajta. Kitűnő észrevétel, hogy civil mozgalmak által, sokkal hatékonyabban lehet - mint írod - anyanyelvi kérdésekben előbbre jutni.

[Január 20., 9:18](#)

Stanik Bence A cikkben nem szerepelt a politika szó és utalást sem vettem észre, ezért úgy jön ki, mintha azt javasolnád, ideje elengedni a szimbólumháborút, mert a táblaügynek nincs praktikus haszna. Szerintem még csak most kezdődik a meccs, a civil jogérvényesítés még csak most nyitja meg a frontot. Hamarosan eredményeket fog elérni és rá fogunk döbbsenni, hogy eddig rossz volt a metodológia. Letudtuk azzal, hogy ez az RMDSZ dolga, pedig a

magánemberek implikációja nélkül nincs társadalmi változás. Erre céloz **Zoltán**, amikor arról beszél, hogy közösségi finanszírozású sajtót és intézményeket kell alapítani vagy afelé kell változnia a meglévőknek. Közben meg egyáltalán nem mindegy, hogy mi, véleményformálók merre is formáljuk a véleményt. Ebből a szövegből én azt értem, hogy nem érdemes törődni a szimbolikussá dagadt ügyekkel. Van, aminek használ, ha elhanyagoljuk, a gyűlöletbeszédet tartalmazó emléktáblák lehet, hogy elfelejtődnek, eltűnnek, lekopnak lassan. Helységnévtábla viszont nem lesz, ha nem foglalkozik vele senki. Nagyon rossz precedenst teremtene, ha lemondanánk róla. Abból az lenne, hogy elfogadható állásponttá válna az, hogy a magyar nyelvű feliratok általában nem fontosak.

[Január 21., 20:20](#)

Albert Antal Orsolya Nézd, én értem, hogy te, helyzetednél, státusodnál fogva (civil fronton harcoló ember) így értelmezed. És nagyon jó, hogy ezt most szóvá teszed, megvilágítod. Ma sajnos nincs időm írni, de jövök hamarosan egy bővebb válasszal is. Csak jelezni akartam, hogy örülök a hozzászólásodnak és nem gondolom, hogy az egyedüli igazság, az enyém lenne -sőt.

[Január 22., 11:45](#)

Kovács Andrea 😊:) Kettőezertizenötös a fenti "beszélgetés". Azóta csinálom, ahol csak lehet - minimális eredménnyel. Horváth Anna esetében kellemes volt a meglepetésem, de pl. ennek a csoportnak is tagja Csoma Botond díszpáholyos nacionalistának nevezett 😊:)

[január 20., 11:15](#)

Váradi Nagy Pál Ezt az érvet, hogy minimum furcsa a törvénykezést szidni, miközben hosszú időn át alakító tagja vagy, mondtam én is többször, pl. a transindexes bottoni-interjú (szerintem kampány-interjú, szerzőék szerint nem, nem értünk egyet, ennyi) alatt.

E Ferencz Judit hozzászólása

Január 20., 19:03

Néhány (szomorú) gondolat a mai KAB-kerekasztal kacsán:

1. Ez a csoport, mint olyan, felesleges. Egy sajtóbotrány nyomán jött létre, ma összeültek a sajtósok, és széles ívben megkerültek minden problémát, sőt elismerték, hogy a kiadványok (portálok) megszüntetése és (bizonyos fokig) a cenzúra teljesen jogos. Szó volt ott mindenféléről, de nem a témáról (A sajtó és az újságíró szabadsága, vagy valami ilyesmi). Még ez is szóba került érintőlegesen, bár annak kapcsán, hogy a romániai magyar sajtó (vagy bár egy része) bizonyos témák fölött, azaz az RMDSZ-re rossz fényt vető témák fölött csak úgy elsiklik. Mire a moderátor: úgy látom, hogy az újságírás világától a politika irányába csúsztunk el (ez nem pontos idézet, de ez volt a lényege). Biztos nem tudja, hogy a sajtó szabadsága, illetve annak korlátozása azért összefügg a politikával. A politikummal.

2. A sajtó, illetve az újságíró szabadságának korlátozásáról Demény Péteren kívül senki érdemben szót nem ejtett (s az egyébként igen velős megállapításait kedves röhgicselés kísérte). Vagyis néhányan mégis, de csak úgy általában. Hogy kit, mikor, ki és miben korlátozott – hát arról ugye nem ildomos beszélni, ezeket a csúnya dolgokat beleröhögjük a zsebkendőbe. Az viszont, mint kiderült, az újságírók szerint (no, egyesek szerint) teljesen rendben van, hogy aki a pénzt adja, az diktál.

3. Elhangzott -ha nem csalódom a moderátor részéről –egy zseniális ötlet: mérjék fel (a MÚRE mérje fel?), hogy miből élnek, és mennyire képzettek az újságírók. Ennek szerintem egy „hozadéka” lehet: hogy még kiszolgáltatottabbá tegyék őket (tegyenek minket, mondhatnám, de ilyen hülyeségben nem veszek részt). Ugye inkább azt kellene felmérni, hogy milyen alapon, mennyire jogosan és törvényesen foglalkoztatnak kiadók újságírókat (pl. papíron részmunkaidőben, hogy még a minimálbért se kelljen megadniuk).

4. Megtudtam továbbá, hogy alkalmazásnál követelmény, hogy az újságíró tudjon helyesen (!) írni, de valójában még ez sem fontos. Aki meg politikával akar foglalkozni, annak ismernie kell a miniszterelnök nevét. (Szánalmas).

5. És ami a legfontosabb és egyben a legelkeserítőbb: a KAB-beszélgetésen az újságírók közül senki, de senki nem említette (vagy nem is gondolt arra), hogy milyen fontos (lenne) mindenáron megőrizni a pluralizmust. Akkor is, ha nem értünk egyet a másikkal. Mintha nem értenék, hogy mi ennek a lényege: tök mindegy, hogy ki hogyan vélekedik valamiről, a másik elhallgattatása (vagy az elhallgattatása fölött érzett öröm) a szabad sajtó eszméjének, eszményének a megtagadása.

Nos, további fáradságos munkát és sok sikert.

Magyarai Nándor László Kedves E Ferencz Judit, semmilyen más forrásból nem értesültem (de, tájékozódni fogok, amennyiben módom lesz rá) a workshop-on elhangzotokról, és készséggel elhiszem a jóhiszemű beszámolójába foglaltakat. Nem is vártam, nem is várhatunk semmi másra (egyelőre, és az adott keretben). Csak a következtetésem homlokegyenest más, mint, amivel a beszámolóját kezdte, mindez a csoport és annak kiterjesztésének a szükségszerűségéről és

hasznosságáról győző meg. Remélem a rezignáltság, amit kiolvasok bejegyzéséből csak pillanatnyi, és Ön is segít változtatni. A workshop megmutatta, hogy mennyire problémás a nyilvánosság helyzete, egyféle diagnózist mutatott és azt is, hogy a MÚRE-re semmiben sem számíthatunk (ja, ellenségeskedésre igen), és innen kell elindulni, megreformálni az egész mezőnyt.

[január 20., 19:20](#)

E Ferencz Judit Igen, elismerem, most épp keserűséget érzek. Biztos elmúlik holnapra.

[január 20., 19:20](#)

Váli Erika szomorú, de valahogy mindig van remény. Vannak az újságírók között bátor hangok, kevesen, de mindig jó olvasni, hallani. Ne adjátok fel szépen kérlek.

[január 20., 19:21](#)

Herédi Zsolt Köszönöm a részletes beszámolót. s egyúttal megnyugodtam, hogy mégiscsak jól döntöttem, hogy nem utaztam haza Pestről erre az eseményre.

[január 20., 19:18](#)

Váradai Nagy Pál Ha jól látom - mással foglalkoztam, nem tudtam követni a kerekasztalt - szóval ha jól látom, mégiscsak mérföldkő lett a beszélgetés. Szomorú mérföldkő

[január 20., 19:22](#)

Bence Makkai Nem volt mérföldkő. Egy-két ember csalódottan állt fel. Volt már olyan, hogy sokkal többen távoztak csalódottan egy-egy eseményről, és az sem volt mérföldkő.

[január 20., 20:45](#)

Váradai Nagy Pál Mérföldkő, mert na, fene tudja.

[január 21., 0:36](#)

Herédi Zsolt Valahol tartottam tőle, hogy ilyesmi lesz, elvégre számos eseményen voltam az elmúlt két évtizedben ami nagy, forradalmi szavakkal volt beharangozva, mint demokrácia, autonómia, stb. újtárra való visszatérés, de végül a sablonformát hozták. Bár igaz, egy ideje egyre kevesebben veszek részt, de a távolból követve nem sokat vesztettem. 😞:(

[január 20., 19:24](#)

Nagy István Itt megnézhető:

<https://www.facebook.com/Magyar-%C3%9Ajs%C3%A1g%C3.../...>

Magyar Újságírók

Romániai Egyesülete

Sipos Zoltán Igen, a beszélgetés számomra is egy nagy csalódás volt. Ha a nagybecsű főszerkesztők képesek kiülni a kerekasztalhoz és fél órán át bizonygatni hogy hát az rendben van hogy a kiadó mondja meg mit írjanak és áperté kijelentik, hogy "aki erre a pályára lép bizonyos illúziókkal le kell számolnia" (Rostás), akkor én nem is akarom tudni, hogy ezek az emberek

hogyan képesek egy csapatot összetartani és motiválni, neadjisten egy fiatalabb generációnak példát mutatni.

[január 20., 20:09](#)

Bence Makkai Én is valami hasonlót éreztem, de akkor mondjuk el a pozitívumokat is.

Ivan Karamazov képes heves indulatokra, és tud indulat-alapon is megnyilvánulni, igaz, csak rövid ideig. Ez jó

Rostás Szabolcs egy olyan tabut engedett ki főszerkesztői minőségében a száján, ami szerintem nagyon fontos lesz ebben a közbeszédben: hogy egyáltalán nem olyan nagy baj, ha az RMDSZ a következő alkalommal nem jut be a parlamentbe.

Szilágyi N. Sándor Feldobott két ötletet, hogy az RMDSz végre fogadja el és alakuljon párttá, és ne közhasznú szervezetként kapja majd pártként költse el a magyar közösségnek juttatott pénzeket és ennek követtében létre kellene hozni egy Magyar Kulturális Alapot, ami ezeket a kisebbségeknek járó pénzeket kezelni.

Albert Antal Orsolya nagyon határozottan és következetesen, többször is próbálta felrázni a letargiába esett szakmát és akadémiai közeget.

Sipos Zoltán pedig gyakorlati tanácsokat is adott a független újságírással kapcsolatban.

Fall Sándor meglehetősen józanul és relatív önkritikával tudott kinn lenni az asztalnál

Én úgy érzem, hogy azok az emberek, akik ma kinn ültek az asztalnál (tisztelet a kivételnei) nem méltók azokra a tisztségekre, amiket viselnek, de ezt csak akkor fogjuk tudni mi felülírni, ha leszünk elegenden, hogy egy alternatívát ajánljuk a jelenlegi mellé, mert per pillanat még azt is félünk leírni, hogy ez az egész délután egy tök béna teadélután volt, amikor az asztal megpróbálta elmaszatolni mindazt, ami fontos (kéne legyen), és amiért egy páran ott ültünk.

[január 20., 20:28](#)

Fall Sándor Megint csak azt tudom mondani (bár a beszélgetésen a szemekben itt-ott bizonytalanságot láttam, azt, hogy nem mindenki fogja fel): amíg az RMDSZ pénzosztó, ellenőrző, sorsdöntő stb. hatalma nem szűnik meg az erdmagy média javarésze, a civil szféra és az egész társadalom fölött, addig változásra ne számítsunk. Nincs szoft átmenet: az egypártrendszer, állampárt, rezsim, nevezzük, ahogy akarjuk, soha nem lesz partner önmaga lebontásában és önmaga hatalmának korlátozásában. Egyelőre nem tudom, hogyan lehetne kritikus szintre emelni a változtatás iránti igényt. Az mindenképpen biztató, hogy egyre többen gondolják úgy, hogy változásra van szükség 27 év után.

[január 20., 20:55](#)

Nagy István Igen, Fall Sándor!

[január 20., 21:08](#)

Bence Makkai Lebontható az RMDSZ

És le kell bontani, mert etnikai alapon politizálni öngyilkosság. Lassú, fájdalmas öngyilkosság

[január 20., 21:08](#)

Szilágyi N. Sándor Szerintem nem lenne muszáj rögtön mindent lebontani, de a rendszert meg kellene változtatni úgy, hogy az ne vezethessen a mostani anomáliákhoz.

[január 20., 21:12](#)

Bence Makkai Vannak olyan paradigmák, amiket belülről nem lehet megváltoztatni. Ez épp egy olyan. Nem is olyan. AZ.

Azok, akik ezeket a pénzeket kezelik, iszonyatosan nagy pénzek felett rendelkeznek, és ezért cserébe iszonyatosan kevés felelősséget hajlandók vállalni. A nagyon sok pénzről nagyon nehéz lemondani, ez az egyik a hét közül...

Nemrégiben megkérdezték a kolozsvári televízió leköszönő román főszerkesztőjét, hogy miért nem akkor tálalt ki, amikor ott volt. Azért nem tálalhatott ki, mert része volt a rendszernek és belülről próbált meg változtatni. Ha mi most nem lépünk ki a dobozból, akkor mi a dobozban lévő tolerált zörej leszünk, és az egy eléggé szar státusz...

[január 20., 21:18](#)

Nagy István Bence Makkai A lebontás igen egyszerűen megoldható. Íme.

Nem kell rájuk szavazni.

Le kell szokni a magyarul írásról, és beszélésről.

Utóbbiaknak gyorsul a gyarapodása.

[január 20., 21:21](#)

Szilágyi N. Sándor Bence Makkai Addig értem, hogy kilépünk, azt is, hogy honnan: a dobozból. Azt nem látom, hogy hova.

[január 20., 21:21](#)

Bence Makkai Nem ide

[január 20., 21:21](#)

Szilágyi N. Sándor Bence Makkai Hanem?

[január 20., 21:22](#)

Bence Makkai Nagy István Azért, amiért nem szavazunk az udemerájra, nem jelenti azt, hogy nem beszélünk magyarul

[január 20., 21:22](#)

Bence Makkai Ahogy elmondta a tanár úr a találkozón: az RMDSZ jót tenne azzal, ha felvállalná a párt-mivoltát és párttá alakulna.

[január 20., 21:23](#)

Nagy István Akkor miért tagadja az etnikai politizálást?

[január 20., 21:23](#)

Bence Makkai De pártot szervezni etnikai alapon? Nem elég nyilvánvaló, hogy ez egy gecinagy blöff? Elnézést az obszcenitásért

[január 20., 21:24](#)

Nagy István Hogy nincs rendben az RMDSZ párt is civil is állapot már évtizede vallom.

[január 20., 21:24](#)

Fall Sándor Szilágyi N. Sándor Hová lépünk? **Szűcs László** elmondta a beszélgetésen: most érzi igazán szabadnak magát. Erről van szó: a válsághelyzet új perspektívákat nyit. Én szorítok nekik.

[január 20., 21:26](#)

Bence Makkai Azért mert etnikai alapon vagyok és ideológiák mentén politizálok. Ilyen egyszerű. És ezt a két különböző fogalmat mossza össze huszoniksz éve az eremdéesz

[január 20., 21:25](#)

Nagy István Az RMDSZ-nek egyetlen egy ideológiája van: a pénzes hatalom.

[január 20., 21:26](#)

Bence Makkai Ezt a bizniszt etnikai alapon tolja

[január 20., 21:26](#)

Herédi Zsolt Javaslat? Sajnos Romániában nincs olyan román párt amelyik a magyarok jogaiért tenne. Korábban kifejtetted, hogy magyarul tanulni nem is fontos, engeddd meg, hogy ezzel ne értsek egyet. És sokkal kevesebb diplomás magyar lenne, ha nem lennének magyar iskolák, szakok, stb. és ez mind nem lenne a mai helyzetben a magyar politikusok nélkül. Mint ahogy a civil szféra és sajtó sem kapna szinte semmi pénzt ha nem lennének ott az embereink a döntéshozók közt. Lehet arról vitázni, hogy több is lehetett volna, az meg biztos, hogy igazságosabban is el lehetett volna osztani, de szórványban nélkülük semmit nem lehetne mozdulni, mert annyira rossz sok helyen sok esetben a légkör. Ami egy jó ellenpélda, az a vásárhelyi POL, ami etnikailag vegyes. De pl Kolozsváron kevés a román partner erre. Van ahol ez a magyar pártot mint konkurencia többre sarkallja (eddig ez volt gyakorlatilag az MPP, EMNP-nek is a fő társadalmi haszna), illetve visz is szavazatot, de be is gyűjt olyanokat akik az etnikai szavazásra már nem vevők.

[január 21., 13:54](#)

Szilágyi N. Sándor Nagy István Én ezt a problémát már 1990 végén megírtam, 91-ben meg is jelent, sőt abban még az etnikai alapon szerveződő párt problémáit is érintettem, itt lehet elolvasni (azzal a kiegészítéssel, amit akkor írtam hozzá, mikor beszerkesztettem a Miegymás c. könyvembe): http://adatbank.transindex.ro/html/alcim_pdf426.pdf

[január 20., 21:29](#)

Bence Makkai Nem-nem-nem, ne értelmezd félre a szavaimat, **Herédi Zsolt**. Nem azt mondtam, hogy magyarul tanulni nem fontos. Vannak iskoláink, de az emberek elmennek

innen. És nem magyar diplomásra van szükség, hanem emberekre. Nem diplomás, nem magyar, hanem ember. Hiába a diploma, ha egy tök [...] az illető.

És ne ámítsuk magunkat. Pénzt egy jó projektre lehet szerezni. Az államtól kuncsorogni az nagyjából úgy van, hogy feldobjuk a puncit, ahogy az rmdsz is teszi. Oszrt valami jut oda is...

[január 20., 21:31](#)

Bence Makkai És ha elmennek innen az emberek, akkor sikeres a politika? helyes a közpolitika?

[január 20., 21:32](#)

László F. Török Nem kell az RMDSZ-t lebontani. Van annak előnye, hogy az RMDSZ de facto párt, mégpedig az, hogy a szavazóitól függ. Annyit kell elérni, hogy megérezze, esetleg szavazatokat veszthet, esetleg kieshet a pixisből. Akkor rögtön sokkal demokratikusabb lesz. A RMDSZ-nek, már elnézést, de a sajtóra költött pénz cseresznyemag, nem az érdekli őket, hanem az a "másik" a nagyon sok, és sokkal több, amit nem a sajtóra költenek (ők tudják, mire, vagy kire, vagy kinek). Ha azt veszélyben érzik, a sajtópénzekkel sem fognak törődni. Sőt, megkockáztatom, hogy ez még jelenleg is púp a hátukon, hogy ezzel foglalkozni kell, és amint látható, igazán nem is foglalkoznak vele, és egyetlen szempontból érdekes. Abból, hogy sajtó kell, és jó sajtó kell. Ha lesz rossz sajtójuk, ha támadják őket, más lesz a helyzet. Szóval, azt kell elérni, hogy támadva érezzék magukat, és ezért állásfoglalásra kell készíteni őket, folyamatosan nyomás alatt tartani, nem hagyni a témát meghalni. Ehhez pedig sztem jó úton halad a dolog, most végre, annyi év után, csak megállni, elkényelmesedni nem kell. Ha nem is várható gyors változás, a lassú víz is partot mos.

[január 20., 21:34](#)

Bence Makkai És az etnikai alapon szerveződő párt, ahogyan a legutóbbi RMDSZ kampány is fényesen bizonyította, csakis egy etnikai alapon felépített ellenségképre leszünk képesek reagálni, ami, ha mindenki körbenéz saját ismeretségi körében, egy groszolás (románból: vaskos) faszág.

[január 20., 21:34](#)

Bence Makkai Jajj, juhász létünkre nehogy már a farkast védjük, [László F. Török...](#)

[január 20., 21:36](#)

László F. Török **Bence Makkai** Ezt nem értem, melyik juhászt védtem én? Épp azt magyarázom, hogy nem szabad abbahagyni.

[január 20., 21:37](#)

Bence Makkai Az RMDSZ a szavazatvesztésből nem fog messzemenő következtetéseket levonni

[január 20., 21:38](#)

Bence Makkai Kábé 6 éve az RMDSZ legfőbb elfoglaltsága az, hogy bejusson a parlamentbe, illetve székeket szerezzen. Miután széket szerzett, utána pedig basznak bele. Tisztelet a kivételnek.

És amikor a legtöbb energia arra megy el, hogy széket szerezzünk, akkor sok energia nem jut arra, hogy a köz dolgaival foglalkozzanak...

Sarkítok, de nem egy esetben van ez.

Ld. a kovásznai szenátor úrral készült, ide is belinkelt interjúja

[január 20., 21:40](#)

László F. Török **Bence Makkai** Igen, a módszeren lehet vitatkozni, hogy mi a célravezetőbb, kell is, én pl. úgy vélem, hogy lehet a falnak fejjel menni, de módszeresen 😊:) de azért ne állítsunk már itt olyan dolgokat, amiket az ember nem mond, védi a franc a juhászt, rossz báránkyént tőle menekültem el 20 éve 😊:)

[január 20., 21:43](#)

Bence Makkai Nem a juhászt, a farkast 😊:)

[január 20., 21:41](#)

László F. Török játéleg 😊:D

[január 20., 21:41](#)

Bence Makkai Gyere vissza, ad majd apuci díszvacsorád :))))

[január 20., 21:41](#)

László F. Török madár, madár 😊:D

[január 20., 21:41](#)

Herédi Zsolt A szavazatvesztést tartom én is az egyetlen nyomásgyakorló eszköznek. Az idén beálltam én is magamtól a kampányba és tiszta lelkiismerettel írtam egy cikket a kolozsvári képviselői lista mellett, mert új emberek voltak rajta, akik szerintem megérdemelték a bizalmat, főleg a második a listán. Persze sok kritikát is megfogalmaztam a cikkben és mint írtam a cikkben ez csak erre a képviselői listára vonatkozik. A szenátorin magam is másra, az USR-ra szavaztam, mert ott egy olyan valaki volt, akinek nem emlékszem semmi pozitív tetteire, eredményére az elmúlt négy évből (de még alpolgármestersége idejéből sem). Márpedig nekem már nincsenek nagy igényeim, de ahogy leírtam azért egy annyi van, hogy olyanra nem szavazok, aki ott volt négy évig és semmiről nem tudok amit megvalósított volna. Az említett kovásznai képviselőre valóban nem tudom miért szavazott az, aki rászavazott.

[január 21., 13:56](#)

Réka Imola Makkai Azt kéne elérni, hogy ne pártlistára szavazzunk, hanem jelöltre. Így az rmdsz is rövid időn belül megújulna.

[január 20., 23:07](#)

Nagy István Szilágyi N. Sándor Tudom, hogy megírtad. Korábban el is olvastam. És még mindig ott tartunk, ahol 1990-ben. NEM elég megírni, elmondani, TETTEKKEL kell megváltoztatni.

[január 21., 8:11](#)

Nagy István Bence Makkai NINCSENEK iskoláink!

A román államnak vannak iskolái, amelyekben magyarok tanítanak magyarul magyar gyerekeket, fiatalokat. Románok tanterveialapján írott, és magyarra hanyattfordított tankönyvekből.

Ha nem így lenne, akkor nem volna magyar művészeti oktatási probléma Kolozsváron, katolikus iskolai probléma Marosvásárhelyen, és református iskolai Mikó-probléma Sepsiszentgyörgyön. És a sor folytatható!

[január 21., 8:13](#)

Bence Makkai Gyerekeink nincsenek. Pont ezért a retorika miatt is

[január 21., 8:18](#)

Bence Makkai Javasolom, hogy folytassa küzdelmét a Bolyai egyetemért, én meg nézek a saját dolgom után

[január 21., 8:24](#)

Nagy István László F. Török Az RMDSZ független a szavazóktól!

A tulipán megkapja a szavazatokat, és az RMDSZ él belőlük, mint Marci hevesen. Amikor 2012-ben szavazatokat veszített, akkor is dölyfösen hajtogatta: 86%-os a támogatása.

Az RMDSZ, amint az MSZMP képtelen demokratikus lenni. A demokratikusabbságával feszít 1996. óta. Eddig jutott.

Igen, az RMDSZ-nek a sajtóra költött pénz cseresznyemag, de az a cseresznyéből van. 22 201 078 lejből csak a Maszol.ro-ra 607.219 lejt - 2,73% - költött. Igen, az a 14 855 398 lej - 66,02% - a sok, amit magára költ az RMDSZ.

Ezt a pénzt mindaddig meg fogja kapni az RMDSZ, amíg bejut a bukaresti parlamentbe a román pártoknak nyújtott jószolgálatiért, és ez még vagy 20 évig biztos így lesz. Ez a ki "ide belépsz hagyj fel minden reménnyel" helyzete.

Ez nem púpa hátukon, mert a 7 345 680 pályáztatásért magukra költhettek 14 855 398 lejt.

Nem lesz rossz sajtójuk, mert van pénzük rá, hogy kielégítsék a sajtómunkásaik igényeit.

Az RMDSZ folyamatosan támadva van, de a 14%-ot lepöccintik magukról, mint a legyet.

Állásfoglalásra akkor kényszerültek, amikor veszélyeztetve érezték az EP-be való bejutást, 2009-ben, de az már nagyon régen volt.

Mire ez a víz partot mos, akkorra a most 50-esek már a temetőkhöz lesznek.

[január 21., 8:34](#)

Nagy István Bence Makkai Az RMDSZ-nek az 1990 májusi választások óta a legfőbb elfoglaltsága az, hogy bejusson a parlamentbe, illetve székeket szerezzen.

[január 21., 8:37](#)

Nagy István Herédi Zsolt NEM a kovásznai képviselőre szavaztak, hanem a tulipánra, Az pedig a párt műve volt, hogy az illető befutó helyen volt a jelötlajstromon,

[január 21., 8:39](#)

Nagy István Réka Imola Makkai Két választáson, 2008-ban és 2012-ben nem pártlajstromokra, hanem jelöltekre lehetett szavazni, és nem lett belőle SEMMI megújulás!

[január 21., 8:40](#)

Nagy István Bence Makkai Ez maga az élet, és nem csupán retorika!

[január 21., 9:07](#)

Réka Imola Makkai Ami a magyar egyetemet illeti, végtelenül fontos, hogy legyen. Tőlem taníthatnak akár angolul is, de legyen magyar intézmény. Miért? Mert a felsőoktatás egy közösség szellemi műhelye. És, mindig a pénzhez lyukadunk ki, az egyetem doktori iskoláinak büdzsáját az egyetem szenátusa dönti el, s ha az nem magyar, akkor valahol utolsóként kapunk filléreket. Én Belgiumban tanultam és a flamand egyetemen. Ott is azt kérdezték a vallonok, miért nektek külön flamand egyetem? Nős, éppen azért, hogy a közösségedet megerősítsd, biztosítsd az elit kitermelését, fennmaradását.

[január 21., 12:49](#)

Herédi Zsolt Nagy István Azt kéne elérni és ebben lehet szerepe a sajtónak, hogy mindig is jelöltekre lehessen szavazni és annak legyen tetje. Legyen informalva a választó, hogy ki kicsoda. És legyen fontosabb a személy, mint a lista. Mert értem én, hogy a listára szavaznak, de ha az a fontosabb, akkor abból sosem lesz változás, nyomasgyakorlás. (Amúgy az említett években sem lehetett a listán belül szavazni, nem a választó szavazatai állították össze a végso sorrendet, hanem a párt által odatolt egyetlen személyről lehetett szavazni. Vannak országok ahol a listán belüli egyénekre lehet szavazni.)

[január 21., 14:07](#)

Nagy István Réka Imola Makkai Így van!

[január 21., 19:37](#)

Nagy István Herédi Zsolt A belgiumi rendszerről van fogalmam. 1995-ben volt egy PHARE-CBC program Pécskán, ahol ez volt az egyik téma. Sajnos a romániai választási rendszer nem olyan, mint a belga, hogy a listán lévő egyénekre egyenként is lehessen szavazni, és így a szavazók döntsék el, hogy ki(k) legyen(ek) a befutó(k), és nem a párt.

[január 21., 19:41](#)

Herédi Zsolt Voltak ilyen javaslatok, pl Eckstein Kovacs Peter is javasolta. Ezzel az elovalasztás is megsporlodna.

[január 21., 22:37](#)

Nagy István Vannak, lennének lehetőségek, de ahhoz, hogy ezek törvénnyé, majd gyakorlattá váljanak feltétlenül kellene a parlamentben ülő politikai hangadók / mainstream egyetértése. Romániában, ahol a pártok, és előljáróik is a saját pecsenyéjükkel vannak elsősorban elfoglalva, azért is nehéz, mert a szavazók meg se próbálnak - vagy csak alig -, beleszólni a folyamatokba, és nem egy szerves fejlődés mentén jutottunk oda, ahol vagyunk.

[január 22., 7:53](#)

Herédi Zsolt Valaha az egész erdélyi magyar társadalom helyzetének a javulását illetően nagyon bíztam az ellenzéki magyar pártok, a többpártrendszer megjelenésében, a sajtó, a civil szféra megerősödésében (Sajnos az akkori megállapításaim főbb pontjai ugyanúgy érvényesek: http://www.jakabffy.ro/magyarkisebbseg/pdf/2004_3_24.pdf) . A klasszikus sajtó azóta teljesen kifulladásra, elvesztette korábbi nyomásgyakorló hatalmát (amivel nálunk tulajdonképpen sosem élt a hatalommal szemben), az ellenzéki márpártokhoz egyáltalán nem fűzök már reményeket, maradna a civil szféra és a net által biztosított nyilvános szféra nyomásgyakorló hatása és a generáció váltás nyújtotta halovány javulások.

[január 20., 21:17](#)

Bence Makkai Olyan, hogy erdélyi magyar pluralizmus nincs.

[január 20., 21:19](#)

Bence Makkai illetve lehet, hogy van, lehetne, de a lényeg az: ha nem veszünk részt a romániai politikai életben ideológiák mentén, és a kultúra mentén nem fogunk össze, akkor nagyjából mindig is úgy fognak ránk nézni, mint borjú az újkapura

[január 20., 21:21](#)

Herédi Zsolt 1. A román politikai élet távolról sem ideológiák mentén szerveződik. Erről írtunk elég sokszor sok helyen, nem fogom itt kifejteni, de ha nem is lenne ennek irodalma, elég szétnézni, hogy hogyan sodródnak a román politikai pártok az ideológiák közt, illetve tagjaik hogyan sodródnak azon belül a teljesen ellentétes ideológiát hirdető (csak azt éppen komolyan nem vevő) pártok közt. Jobb helyeken ez elképzelhetetlen. 2. Erdélyi magyarság megpróbálta a pluralizmust érvényesíteni az érdekvédelmi szervezetben belül, kiderült, hogy nem működik, az egyik elnyomta a másikat. Az új kísérletek egyelőre nem váltak be. 3. Mindettől függetlenül érdekes a javaslatod, de egyelőre nem igazán látom a kivitelezhetőségét, vagyis pontosabban a hatékonyságát: ha jól értem azt javasolod, hogy a magyar politikai elit oldódjon fel a román pártokban de mint etnikum tartson össze? Volt pár kísérlet, vannak, voltak magyarok itt-ott akár magas funkciókban más román pártokban, nem sikerült semmi gesztenyét a magyarság számára kikaparniuk (helyi szinten pl Boc mellett van egy magyar, de volt már PNL színeiben EUs képviselő). De bocs, ha én értettem rosszul és nem erre gondoltál. Azt a hiányt viszont érzem én is, hogy nem kommunikálunk eleget a román társadalom fele. A corbii albi- portál is tiszta szégyen, hogy magánpénzeiből van finanszírozva és szinte egyszemélyes portál.

[január 20., 21:55](#)

Bence Makkai Ahogy Szilágyi N. Sándor is mondta a gyűlésen: sok pénzről nehéz lemondani, ergo az RMDSZ nem fogja felosztatni magát azért, hogy az erdélyi közösségnek jobb legyen. De - tételezzük - ha megszűnik az RMDSZ, és nem fogja játszani a "mérleg nyelvét" a román politikában, akkor megszűnik a magyar közösség pénzt kapni a román államtól? Nem hiszem. Elmegyünk, és szavazunk tisztességes politikusokra (jelen pillanatban ez egy eléggé furcsa szókapcsolat). Nem magyarra. Nem románra. Nem tatárra.

[január 20., 22:02](#)

Herédi Zsolt **Bence Makkai** HA nem lesz a mérleg nyelve, akkor nem is fog annyi pénzt kapni, de akkor sok egyéb helyen sem fog tudni kiegyezni, nyomást gyakorolni a román hatalomra. Lásd helyi szint, civileknek pénz: amíg Funar volt hatalmon, tíz évig egy vasat sem kapott egyetlen magyar civil szervezet Kolozsváron a polgármesteri hivataltól. Az utolsó két évében átállt a PSD (vagy amilyen név alatt futott éppen) kiegyezett az RMDSZ-el, és akkor kezdtek a magyar civilek is kapni (az más kérdés, hogy akkor még csak a tanácsosok szervezetei, majd bővült a kör a "pilásokra" a következő években), illetve az egyházaknak is csorgott némi pénz. Restitúció, magyar oktatás, stb. stb. mind ugyanez a szitu. Egyszer hallottam egy Maros megyei esetet eddig, amikor román tanácsos kezdeményezett és állt ki magyarok jogaiért (történetesen magyar nyelvhasználatért). Akárhogy is csűrjük-csavarjuk vannak spéci, nemzetiségünkhöz köthető jogaink, igényeink, amik nincsenek még megoldva, s ezeket a román politikusok egyelőre leszárják, ezek felvállalásában nem látnak potenciált. A magyar politikusnak elvileg nem csak az általános közjó érdekében kell bizonyítania, tennie, hanem a sajátos etnikai ügyeket illetően is. Ha meg egyik érdekében sem tesz semmit, s mégis ottmarad az meg a mi sarunk is.

[január 20., 22:18](#)

Herédi Zsolt Azt a pénzt amiről beszélsz, jószántából találta ki és adja jókedvében a mindenkori román kormány. Az ki volt alkudva. S akinek kicsi a politikai hatalma, annak kevés is jár mifelénk.

[január 20., 22:20](#)

Herédi Zsolt Lásd a cigányokat: kicsi a politikai hatalmuk, nem is igazán kapnak, illetve amiket kapnak is, inkább az EU integrációs kritikáinak a nyomására.

[január 20., 22:21](#)

Bence Makkai Szerintem ha egy kicsit is másképp csinálnánk a dolgokat, akkor a hiányt lehetne pótolni máshonnan. De a te, és nemcsak a te alapfeltevésedből kiindulva soha a bűdös életben nem fogunk az egyről a kettőre jutni

[január 20., 22:32](#)

Herédi Zsolt **Bence Makkai** 89 óta követve a politikai élet és közélet alakulását és tényeit, sokszor belső információit, számomra ez a realitás. Felsoroltam azt a kevés ellentétes előjelű pozitív példát is, amiről tudok (POL, maros megyei román politikus, na, kimaradt de mintha már haldokolna a Pro Europa Liga, s Sabin Gherman, Tudor Duica, a maroknyi román transzilvanista, de hiába figyelem, egyelőre nem látom a fecskék tömegét amelyik elhozná a

tavaszt). Ha tudsz többről tedd közzé. Én rendszeresen posztolok itt is olyan anyagokat amelyek román szerzőktől van, s "szájunk íze szerinti", konstruktív, vagy magyar szerzőktől román anyagokat. De ugyanakkor nézem a román tévét mikor otthon vagyok, külföldön is olvasom a román sajtót, s a magyar témákat látom, hogyan kezelik, látom a kommenteket ezek alatt a cikkek alatt, s még mindig ledöbbszent az a tájékozatlanság és gyűlölet ami minket ami körbevesz a többség részéről.

[január 20., 22:46](#)

Bence Makkai Ez a poszt (meg én is) kifulladt. Kezdjünk újat

[január 20., 22:57](#)

Nagy István A román politikai élet nem politikai ideológiák mentén szerveződik. A szerveződés a haszonért van, és alakul. Tessék csak végignézni: PCR - FSN - FSDN - PD - PDL - MC - PNL.

[január 20., 21:32](#)

Réka Imola Makkai Erről beszélek. Hollandiában élek, ahol így vannak megszervezve a választások. Így akár a listaán az utolsó is bejuthat a parlamentbe, ha elég szavazatot kap. Ez így demokratikusabb, főleg ha figyelembe vesszük, hogyan zajlik a jelöltállítás az rmdsben. Hollandiában az is lehetséges, hogy ha személyre adott szavazatok alapján jutottál be a parlamentbe, hogy kilépj és egyszemélyes frakciót alakíts.

[január 21., 17:58](#)

Nagy István A belgiumi választási rendszerben is benne van az egyén választási lehetősége, hiszen nem egyetlen pecséttel szavaz a választó, a teljes listára, hanem a lista minden egyes tagját beikszelheti, vagy akár csak egyet közülük. Ezzel a választók alakítják ki a bejutók sorrendjét, nem a párt, mint itt.

[január 22., 8:43](#)

Ivan Karamazov Elnézést, de megesküdtem magamnak, hogy hétvégén nem netezek. Ezt persze folyton meg kell szegnem, de próbálom betartani. 😊:)Szóval: a beszélgetés, mint **E Ferencz Judit**nak (hol ültél?), **Sipos Zoltán**nak és másoknak, nekem is csalódás volt: úgy éreztem, a cél a beszélgetés volt, nem a megoldás. Nem hittem volna, hogy **Bence** ennyire igazat szól. De azért nem lehet pragmatikus dolgokba vágni? Például megkérni **Sipos Zoltánt**, küldjön egy pár linket a foundrise-elésről? Elindulni befektetők felé? Mert az erport nekem is nagyon tetszik, de **Szűcs Laci** is elmondta, hogy a megélhetésük is fontos lenne. Különben megint azt beszéljük, hogy mit nem tudunk megoldani... És ha lesz pénz, akkor nem fogunk a politikumtól függeni. Milyen szép is lesz akkor 😊:)

[január 23., 12:08](#)

Sipos Zoltán fundraisingben szívesen segítek, ha van valami konkrét projekt, amire pénzt lehet gyűjteni. Mindenképpen szükség lesz egy jogi személyiségre (pl. egyesület). Azonban előre figyelmeztetek mindenkit, hogy a pénzgyűjtés az nem egy ilyen mágikus ízé, hogy csettintesz kettőt s lesz pénz, eléggé sok munka van vele, és hát van ami bejön, van ami nem.

[január 23., 12:16](#)

Ivan Karamazov Gondoltam, hogy nem csettintés, sajnós. De lássuk, ki mit szól

[január 23., 12:19](#)

Sipos Zoltán hát én arra vagyok kíváncsi, hogy mit akartok? Mi itt a cél? a Riport továbbélése? Valami más projekt?

[január 23., 12:22](#)

Váradi Nagy Pál (Szerintem a Riport, a körülötte lévő emberekkel együtt egy tünete a szélesebb társadalmi jelenségnek. Zárójelben 😊:))

[január 23., 12:24](#)

Sipos Zoltán Ha engem kérdeztek, akkor én egy olyan pénzalap létrehozását tartanám jó ötletnek, ami az erdélyi magyar nyilvánosságot segíti, úgy, hogy konkrét projektekkel lehet oda pályázni

[január 23., 12:29](#)

Sipos Zoltán Na de ehhez az első lépés egy egyesület v. alapítvány bejegyzése, illetve hát még azelőtt jó lenne egy informális, alapos beszélgetés valahol félrevonulva, arról, hogy hogyan is működne ez az egész.

[január 23., 12:30](#)

Ivan Karamazov Éppen erre gondoltam, mármint erre a beszélgetésre. Ki jönne el, mikor, hol?

[január 23., 12:35](#)

Sipos Zoltán én jövök, nagyjából mindegy hol s mikor

[január 23., 12:36](#)

Sipos Zoltán jó lenne létrehozni a csoportban egy szavazógépet sztem (külön threadben lehet)

Válasz · [január 23., 12:38](#)

Szilágyi N. Sándor Sipos Zoltán Lehet, de én nem vagyok híve semmiféle szavazásnak, a jó döntésforma szerintem a konszenzusos.

[január 23., 12:52](#)

Sipos Zoltán ez nem egy ilyen kötelező érvényű, formális dolog: egyszerűen csak meg kéne nézni, mikor, melyik nap vagy melyik hétvégén érnek rá többen egy ilyen találkozóra.

[január 23., 12:53](#)

Szilágyi N. Sándor Sipos Zoltán Ja, értem.

[január 23., 12:54](#)

Sipos Zoltán ugyanígy a résztvenni szándékozók szmát is meg lehet becsülni. És jó lenne a potenciális helyszíneket is szavazásra bocsátani, mivel Bukaresttől Partiumig eléggé szét vagyunk szórva

[január 23., 12:55](#)

Ivan Karamazov Még mindig várom, hogy legyünk többen. De egyeztetés után én is elmegyek, gondolom, Kolozsvár a legegységesebb hely

[január 23., 12:55](#)

Székesi Ferenc Erdélyi Magyar Média Egyesület.

[január 23., 13:32](#)

Bence Makkai I'm in

[január 23., 13:52](#)

Ivan Karamazov Szilágyi N. Sándor, Albert Antal Orsolya, Váradi Nagy Pál, Szűcs László, Éva Rácz stb.?

[január 23., 15:38](#)

Váradi Nagy Pál A beszélgetést meghallgatnám, azonban érdemi hosszútávú munkálkodást nem tudok vállalni, mivel mostmár teljesen mással foglalkozom, és tkp. nincs rá időm/energiám.

[január 23., 15:42](#)

Bence Makkai Avagy ha politizál az ember, akkor abból meg is kéne élni, vagy ha nem politizálásból él az ember, akkor ne politizáljon, mert éhenhal.

[január 23., 15:44](#)

Bence Makkai 😊:D

[január 23., 15:44](#)

Váradi Nagy Pál Bence Makkai Habár halad a technológia, a szoftver azért még nem írja meg magát. A szabadidőmet pedig vonakodom olyan emberek megsegítésére szálni, akik magukon sem akarnak segíteni 😊:D

[január 23., 15:52](#)

Bence Makkai Szerintem Péternek nem az a célja, hogy olyan embereken segítsünk, akik nem akarnak magukon segíteni...

Vagy legalábbis nagyon merem remélni 😊:D

[január 23., 16:10](#)

Bence Makkai Nekem nem az. Hanem az, hogy egy olyan alternatívát mutassunk fel és kezdjünk el működtetni, ami pótolhatja azt, ami hiányzik, és ami ennyi galibát okoz

[január 23., 16:12](#)

Ivan Karamazov Az enyém is ez, persze

[január 23., 16:37](#)

Ivan Karamazov Jövő héten valamikor?

[január 23., 18:54](#)

Bence Makkai Igen. De előzőleg kérem szépen egy pár nappal pontosítsuk a napot, órát és helyszínt.

Hányan lennének összesen?

[január 23., 18:57](#)

Sipos Zoltán nekem is szóljatok mikor és hol

[január 23., 19:09](#)

Bence Makkai Ezt ki kéne posztolni főtopiknak

[január 23., 19:12](#)

Szilágyi N. Sándor **Bence Makkai** Erre gondoltam én is, itt nem biztos, hogy észreveszik.

[január 23., 19:13](#)

Váradi Nagy Pál Pinned post lesz a forma, csak szülessen meg a fond 😊:)

[január 23., 19:14](#)

Bence Makkai Rugóra jár az agyunk 😊:D

[január 23., 19:14](#)

Bence Makkai Milyen fondra gondolsz, Pali?

[január 23., 19:15](#)

Váradi Nagy Pál **Bence Makkai**, van nálunkfelé egyfajta hagyománya a forme fãrã fond-nak

[január 23., 19:15](#)

Magyari Nándor László Én is szívesen részt veszek, remélem Kolozsváron lesz és ott tudok lenni.

[január 23., 19:25](#)

László F. Török Ha nem találtok Kolozsváron jó helyet, gyertek Brindisi-be, itt +15 van, nem mínusz, és lényegesen jobb a kávé 😊:)

[január 23., 20:46](#)

Bence Makkai OK.

Nem lehetne akkor inkább Tahiti?

[január 23., 20:47](#)

László F. Török Tahitin nem szabad a sajtó 😊:D

[január 23., 20:48](#)

Bence Makkai De biztos melegebb van, mind Brindisiben

[január 23., 20:51](#)

László F. Török Najó, meggyőztél, mennyünk tahitibe 😊:)

[január 23., 20:51](#)

Bence Makkai Jó: akkor veszem én a bátorságot, és kiírom a poszt elejére, hogy fogunk találkozni? Időpont: Február 2, a vakond napja, csütörtök, délután 17 óra, és a helyszín felől egyeztetünk.

5 lájk és megy fel a poszt

[január 23., 20:59](#)

Ivan Karamazov Nem lehet korábban? Hazajönnék estére. 2?

[január 23., 21:54](#)

Bence Makkai Itt alszol Kolozsvárott (sic! 😊:D)

[január 23., 21:57](#)

Bence Makkai 😊:D

[január 23., 21:57](#)

Ivan Karamazov Inkább nem 😊?

[január 23., 21:59](#)

Bence Makkai Erről az öt lájkról jut ezembe:

Cei patru apoștoli erau următorii trei:

Luca și Matei

[január 23., 22:14](#)

Borbély András hozzászólása

Január 22., 13:04

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1244405958946717/>

Kedves Mindannyian!

Őrlődöm, hogy van-e értelme ennek a beszélgetésnek (tudom, hogy nincs, btw). De hát vannak gondolataim, miért ne osztanám meg.

Az egyik, hogy úgy látom, a nyilvánosságuk egy erősen depolitizált fogalmával dolgoznak (beleértve Habermast is, akit én a jelen helyzetben csak részlegesen tekintenek referenciapontnak, mozdulnék minimum Foucault felé, a hatalom mikrofizikája, stb., ha már klasszikusok). A depolitizációval szemben úgy látom, hogy itt döntően politikai kérdésekről van szó. Persze a politikát tágra értem, messze túl a pártpolitikán. Olyan társadalmi gyakorlatként, amely ha tetszik, ha nem, át- meg átszövi nemcsak a média, hanem az emberek hétköznapijait is. Emiatt úgy látom, hogy eredményre csak úgy juthatunk, ha politikai elköteleződést is vállalni tudunk.

Az nem megoldás, hogy miközben a hatalom nap mint nap politikai és ideológiai üzenetekkel bombázza a társadalmat a kezében lévő minden eszközzel, a nyilvánosság abban az illúzióban működik, hogy kivonhatja magát a politikai értéktételezések alól. Ezzel csak azt éri el, szerintem, hogy tudva, vagy öntudatlanul a hatalom szekértolójává, cinkosává válik. Érdeemes megnézni ilyen szempontból a még meglévő magyarországi, úgynevezett balliberális média esetét: még abban az esetben is, amikor a hatalommal szemben határozzák meg magukat politikailag, sokszor benne maradnak a hatalom által megszabott keretekben, az általa meghatározott tematikus fókuszban (persze vannak kivételek), politikai nyelvben, szimbolikus struktúrában stb. Tehát ha még egy tudatos politikai szembenállás sem képes maradéktalanul függetlenné válni a szembenálló hatalom ideológiáitól, akkor hogyan tudna egy olyan nyilvánosság-felfogás, amely nem is hajlandó témává tenni annak a politikai mezőnek a szerkezetét, amelyben mozog (vagy amely benne mozog), amelynek a kiszolgáltatottja szakmailag és emberileg is.

Ne értsenek félre, nem azt akarom mondani, hogy egyetlen meghatározott politikai irányvonal mellett kellene elköteleződni. Noha én magam az utóbbi időben sok Marxot meg Lukácsot (is) olvastam, nem gondolom azt, hogy vannak kész politikai mintáink, amiket követni lehetne. Inkább azt, hogy magát a politikát kell visszafoglalni, mely elsősorban a közös ügyeink területét jelenti. Azért mert ezt kiüresítették, kiherélték a politikai képzeletünket. Marxnál is fontosabbnak érzem ezt az **Orsolya Késztől** minap hallott megfogalmazást: „a politika az, hogy másokhoz is olyan közünk van, mint önmagunkhoz”.

Még akkor is, ha bizonyos opciók utópikusnak tűnnek, az értelmiség feladata az is, hogy foglalkozzon az eszmék világával. Nem csak a képviselési, hanem részvételi demokráciával, és még számtalan más lehetőséggel, amelyek vannak a világban, de éppen a neoliberális/neokonzervatív média hegemoniája miatt nem hallunk rólunk. Ne csak az országos, hanem a kisebb közösségek politikai aktivitásával is. Ne csak a politikusok, hanem a dolgozók, munkanélküliek, etnikai, szociális, szexuális, vallási kisebbségek életével. Konkrét ügyekkel. Nem csak véleménymédiát kellene működtetni, hanem meg kellene szólítani, beszédre kellene ösztönözni azokat, akik soha nem jutnak el a szavakig, és erősíteni kellene a tényfeltáró vonalat.

Rengeteg olyan téma van, ami kiszorul az erdélyi nyilvánosságból, és itt nem csak az rmdsz-t érintő ügyekre gondolok, hanem olyan „apróságokra”, hogy mondjuk pár hete Gyergyóban a fűtésszolgáltató a legnagyobb hidegben kapcsolja le a fűtést, mert perben áll az önkormányzattal, és az embereknek nincs lehetőségük megvédeni magukat, mivel egy-két elkötelezett önkéntesen kívül az emberek nem jutnak túl a „panasz kultúrán”. Így veszítjük el a lehetőséget, hogy a saját életünknek ne csak a nézői legyünk, hanem be is tudjunk abba avatkozni.

De nem beszélünk a székelyföldi alkoholizmusról és a fiatalok körében terjedő droghasználatról (az autonómia mellett márpedig kellene), nem beszélünk az évtizedek óta működő vendégmunkások kolóniák és hálózatok társadalmi hatásairól (például milyen hatással van ez a nők helyzetére, akik egyedül nevelik a gyerekeket, és a férfiakra, akik hónapokig nem látják a családjukat, és hogy úgy mondjam másfajta szexuális szokásaik alakulnak ki), a prostitúcióról, az iskolák helyzetéről, az egyetemisták és diplomások munkalehetőségeiről, a tanári visszaélésekről, a kivándorlásról, a szegénységről, az egészségügy állapotáról, a romák helyzetéről, a szórványbeli magyarság állapotáról és jövőjéről, az egyház és az iskolák, az egyház és a politika kapcsolatáról, a természeti erőforrások kirablásáról (például hogy sok székelyföldi faluban egyre inkább nem jutnak az emberek tüzfához, mert sokkal jobb áron lehet eladni a fát osztrák cégeknek, és az ebből következő „deszkurkörec” fatolvajlásról azok részéről, akiknek ez biznisz, és azok részéről, akiknek ez a túlélés egyetlen lehetősége).

Ezek a problémák sokszor nem specifikusan magyar ügyek, ezért azon is el lehetne gondolkodni, hogy melyek azok a románsággal közös ügyeink, amelyekben össze kelle fognunk velük az akár milyen hatalmi és gazdasági rezsimekkel szemben. De mi ezek helyett engedjük, hogy a duna tv és hasonló kedélyes ködképei határozzák meg, hogy mit gondolunk saját magunkról.

Úgy gondolom, hogy például ezek a mi közös, azaz politikai ügyeink, amelyekben nem lehetséges függetlennek maradni, bár nem csak egyfajta választ lehet adni ezekre a kérdésekre. Politikai kérdések ezek, mert ezeket az állapotokat nem valami titokzatos kelet-európai fátum okozta, hanem konkrét politikai és gazdasági döntések sorozata, amelyekkel tisztába kellene jönnünk, és politikai azért is, mert mélyen meghatározzák személyes viszonyainkat, látókörünket, társadalmi közérzetünket, életlehetőségeinket. A nyilvánosságnak az is a dolga – szerintem –, hogy a társadalmat tájékoztassa saját állapotáról és hogy megoldásokat, mintákat mutasson fel, beavatkozzon, védjen, támadjon, agitáljon, vitatkozzon, alkosson, tanítson. Nem pusztán az, hogy megfigyeljen, kontempláljon valamilyen képzelt független pozícióból. Pláne olyankor, amikor egy többszintű társadalmi átalakulásnak vagyunk az elszenvedői, a töketlenkedés nem csak irtó béna dolog, hanem káros is.

Megértettem azt az eddigi beszélgetésekből, hogy a civil szervezetként való szerveződés nem jó. Megértettem, hogy a szakszervezet különféle okok miatt nem adekvát válasz. Gondolkodom azon, hogy az imént fölvetett javaslat (egy új társadalmi platform, portál, akármi létrehozása) lehetne-e továbblépés (szerintem ez jó ötlet, akkor, ha túllépünk végre azon, hogy a nyilvánosság narcisztikusan csak önmagát képes tematizálni, és elindul affelé, hogy kidolgozzon egy újfajta társadalmi és politikai küldetést, és síkra száll konkrét ügyek mellett/ellen). S gondolkodom azon is, hogy talán a „mozgalom” lehetne olyan formáció, amely megengedné, hogy különféle területeken dolgozó, gondolkodó emberek, fiatalok és idősek, ballerek, jobberek és libsik, és nem csak értelmiségiek nézeteiket ütköztetve elinduljanak a közös cselekvés irányába, új politikai eszmék

fölfedezése felé, s legalább egy-egy konkrét ügy kapcsán megpróbáljanak a társadalmunk érdekében hatékonyan fellépni. Ehhez szerintem politikai vízióra, vagy akár több politikai vízióra is szükség van (s hangsúlyozom: világéletemben rühelltem mindenféle pártot, szóval nem pártpolitikáról beszélek).

A „száraz nemzet” nagyon buzogó verzióját preferálnám József Attila verse nyomán:

„Kis, száraz nemzet izgágán szuszog,
zúzódik, zizzen, izzad és buzog”

Nagy István Az önsajnálát helyett a cselekvésnek vagyunk híján. A cselekvés ugyanis munkásabb, fárasztóbb, és konkrét felelősséggel is jár.

Egyébiránt a tanári visszaélések mellé odatettem volna a pedagógus-, oktatás- és tudásellenesség és gyűlölet létét és növekvő voltát is.

Január 22., 13:19

Borbély András Amihez hozzá lehet tenni a pedagógiai módszerek avultságát is. Megváltozóban a tudás szerkezete. Új típusú tudások és készségek is megjelentek, amelyek a régebbi tudás szerkezet felől nem ismerhetők fel.

Január 22., 13:33

Nagy István Gyakorló fizikatanárként az a véleményem, hogy a tanuló által elvégzett munka, a tanulás nélkül semmit sem ér nem a XXI. századi hókuszpókuszok. Az érzékelő képernyők kezelési készségeitől a négy alaplételem készség szintű ismeretéig, a szótagolást is magában foglaló helyesírásig, a mindennapi beszédben használt szavak-fogalmak ismeretéig nagy a távolság, és csak fenekeléssel tehető meg.

Január 22., 15:09

Magyarai Nándor László Ismétcsak üdvözlöm a szöveget, jó és csak azt tenném hozzá, hogy alapvetően egyetértek e fölvetéssel, amivel én kiegészíteném, nem bírálat, de ha annak látszik, hát legyen. Én is azt gondolom, bárhogyan képzelnénk el, és kezdenénk el fölépíteni egy mondjuk úgy "alternatív mediátikus teret" az természetesen politikai ügy és üzenet, cselekvés, stb. Legfennebb a hatalomnélküliek politikai önszerveződése, a szavukat nem hallatók szóhoz juttatása okán, mindenképpen. Viszont, nem gondolom, h. valamely "oldal" mellett kellene elköteleződni, hanem egy olyan diskurzust (én természetesen a szociológiai típusú diskurzust tudnám ajánlani, mint ahogyan azt Kuczi-Becskeházi pl. a hetvenes évekbeli magyar médiákban kimutatták, szerepét vázolták). Azt hiszem egyszerűen egy új-típusú portált kellene szerkeszteni és elindulni azoknak a témáknak a "szociológiai képzeletet" (na jó, társadalomtudományos imagination-t) használva (sztem **Biro A. Zoltan**, ezt nevezte kompetencia alapú kommunikációnak), ami az itt fölvetett és számos más témát, egy általánosabb a kisebbségi komplexáltságtól, tágabb, cél- és értékracionális megközelítésben vetné föl. Nem hiszem, h. nagyon sok újságíró, közéleti személyiséget rá lehetne venni, sem egy nyílt konfrontációra a "hatalommal" (bármit is jelentsen ez, ezidőtájt), és azt sem, hogy csupa eredeti szövegeket lehetne kérni/elvárni ingyért, s bérmentve, de. Vannak már (egyébként amorálisan, az újságírás szabályait megkerülve működtetve) más sajtóból átvevő,

újramegjelentető portálok, de nem ilyesmit, hanem egy konszenzusos megegyezésen alapuló, sok linkkel működő, a háttéranyagokat és elemzéseket, stb. és persze eredeti elemzéseket is tartalmazóra. Aminek a háttérét, mondjuk, egy új újságírószervezet adhatná. Vannak jó riportok, publik, még interjúk is (főként nem közvetlenül politikai témákban) amit akár ki is egészíthetnének, vagy árnyalhatnának az új felületen az elkövetők, stb. Ilyesmire gondolok, jó lenne, ha hozzászólnátok, ehhez is.

Január 22., 15:35

Borbély András Mondom, én ezt támogatom, így Facebook-szinten nem tudok ehhez hozzátenni semmit. Valakinek el kell kezdenie, megszervezni ezzel kapcsolatban szűkebb, operatívabb munkacsoportot, akik nekifognak kidolgozni, felépíteni a dolgot, konkrét tervezés közben még sokminden megvitatódhat, kiderülhet, megosztódhat. Itt legfőljebb újabb és újabb fogalmi és elvi tisztázatokig jutunk, ami parttalanná válhat.

Január 22., 17:00

Nagy István Így van!

Január 22., 18:44

Borbély András Egyébként más területeken, például az irodalom és a politika viszonyában is látszik, hogy rendszerszintű problémákról van szó: <http://aszem.info/2017/01/2256/> Költők, vámpírok és a nép Nyilvánvaló, hogy az író megbízza maga a népet. A Bodrog-part a vámpírokkal, tanítónőkkel, romákkal,...

január 22., 19:14

Bence Makkai hozzászólása

Január 23., 22:27

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1245859642134682/>

Valamikor a jövő héten összegyűlnénk, hogy beszéljük meg a továbbiakat.

Ez egy olyan beszélgetés lenne, ahol eszméket vitatnánk meg, de legfőképp azt keresnénk, hogy az elmúlt időszakban beazonosított, vélt vagy valós hibákból kiindulva próbáljunk meg célokat megfogalmazni.

Kezdeti topiknak azt vetettük fel, hogy próbáljunk meg egy olyan alternatívát beazonosítani, akár többet is, és ezt/ezeket kezdjük el működtetni. Az alternatívák célja az lenne, hogy pótolhatja azt, aminek jelen pillanatban még írmagja sincs a romániai magyar nyilvánosságban, és mindazokat a visszasságokat okozza, amik az utóbbi időben láthattunk tapasztalhattunk a közéletben és nyilvánosságban.

A beszélgetés célratörő lesz, az eszemisége mellett legfőképp operatív funkciót kíván ellátni. Ilyen értelemben az áskálódásoknak, ellenségeskedéseknek, sérelmek felhánytorgatásának, személyeskedéseknek helye nincs.

A dátum február 2., időpont 14 óra, helyszínről szerintem egyeztessünk még.

Olyan kommentet kérnék a topik alá, hogy "jövök", "nem jövök" és esetleges időpontmódosítási javaslat. Egyéb komment az operativitás céljából kérem mellőzendő.

Az időpont-egyeztetést kérem civilizáltan folytassuk le.

Albert Antal Orsolya Jövök.

Január 23., 22:39

Magyari Nándor László Részemről rendben, helyszín javaslatot is elfogadom, amit ajánlotok.

Január 23., 23:23

Váradai Nagy Pál Jövök ha tudok

január 24., 7:22

Sipos Zoltán jövök

január 24., 8:16

Stanik Bence nem jövök, pont foglalt leszek. jegyzőkönyvet írjatok, arra mindenképp reagálnék.

Január 24., 15:23

Borbély András Jövök, ha minden jól megy.

Január 24., 22:42

Herédi Zsolt Én valószínűleg nem leszek még Kolozsváron.

Január 25., 18:54

László F. Török Ha esetlegesen mégis eltolódik egy héttel, azon a héten meglepetésszerűen épp lehet, hogy Kolozsváron leszek, és szívesen elmegyek, legalább kibicként belehallgatni, ha meg nem, akkor szurkolok innen messziről. Vagy onnan messziről, Európa bármely pontján is lennék, mert azt nálam sosem tudni 😊:)

Január 27.

Magyar Nándor László ha erre jársz, találkozhatunk újra a remélhetőleg összeverődő társasággal, vagy más felállásban, csak jelezd ... 😊:)

Január 27.

László F. Török Háát, nem mondom, hogy nem nagyon szívesen lennék ott, már csak azért is, mert húsz éve nem volt ilyenre alkalmam... Én - ha minden jól megy - jövő csütörtökön érkezem Pestre, onnan meg kedden Erdélybe valahova. Kolozsvárra, vagy Bánffyhunyadra valszeg. A hét további részében körbeautózzom a fél Erdélyt, de ha tudom időben, hogy mikor értek rá, ahhoz igazítom.

Január 27.

Stanik István megosztása

Január 24., 10:18

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1246549695399010/>

Mintha elfelejtették volna, hogy már nem az RMDSZ fizet [Hidak a kultúra és a politika között](http://erport.blog.hu/2017/01/23/hidak_a_kultura_es_a_politika_kozott) http://erport.blog.hu/2017/01/23/hidak_a_kultura_es_a_politika_kozott A román és magyar kultúra egymást egy héttel követő napjai alkalmából tettünk fel kérdéseket erdélyi magyar politikusoknak a témával kapcsolatban. BIRÓ ROZÁLIA képviselő válaszait SZILÁGYI ALADÁR összegezte. Bíró Rozália, az SZKT...

Nagy István A vér nem válik vízzé.

Január 24., 12:35

E Ferencz Judit Fogalmam sincs, de komolyan nincs, hogy mi ezzel a baj. Számomra ez a cikk érdekes volt, egy csomó minden lejtött belőle. Például az (bár sejtettem eddig is), hogy azok, akik a kultúrpolitikát kitervelik, hogy is modjam, nem igazán a fogyasztói. Hogy mi mennyivel vagyunk jobbak, azt most talán hagyjuk. Lejött továbbra az, hogy hát ez nem épp prioritás, és nem is nagyon akarnak belemenni abba, hogy az elkötelezettekkel azért konzultáljanak. Vagy legalább elbeszélgessenek. No, de ettől függetlenül, nem hiszem, hogy a mai (tegnapi) erdmagyar sajtótermésből épp ezt kellene pellengérré állítani. Reflexből vagy miből. Ez egy igen emberi és tanulságos interjú.

Január 24., 18:55

Stanik István **E Ferencz Judit** Ha már megkérdezted, mondom. Az a baj, hogy Bíró Rozáliával, KULTÚRA témában nem lenne szabad úgy interjút készíteni, hogy ne kérdezzen rá a riporter, mi lett a nagyváradi KULTURÁLIS központra kapott, de időközben nyoma veszett, közel egymillió euróval, amely annak az alapítványnak a számlájára érkezett, amelynek kuratóriumi tagja volt. Azt sem lehet nem megkérdezni, miért áll üresen a Léda-ház, amit szintén kulturális célra vett birtokba ugyanaz az alapítvány. Meg azt sem lehetne kihagyni, hogy miután tíz évig ült a város alpolgármesteri székében, miért nincs Váradon, legalább egy falusi kultúrháznyi művelődési háza a magyaroknak? Szerintem ezekre a kérdésekre sokkal többen várják a választ, mint arra, hogy miként fogyasztja vagy nem a kultúrát. Mivel azt is tudni véljük, "csak az a hír, amit el akarnak titkolni, a többi hirdetés", ez az interjú hirdetés! Az emberarcú politikust próbálja hitelesíteni. Látom, úgy akarjátok megváltoztatni a nyilvánosságot, hogy közben ne változzon semmi. Persze, annak is örülök, hogy megpróbáltátok!

Január 24., 19:48

E Ferencz Judit De ezeket mind meg lehetne kérdezni, ha erről adatok is állnak az újságíró rendelkezésére. Adatok - nem sérelmek meg vélelmek. Egy nemlétező portál önkéntes blogerré változtatott újságírója nincs épp könnyű helyzetben. Persze, én pl. megkérdeztem volna, hogy olvasta-e az ER-t, és mi a véleménye arról, hogy épp takaréklángon ég, Hogy újságírónak tekint-e ezek után engem, vagy csak mikrofonnak. Ezt mind megkérdeztem volna. A többit: ha

valaki ad két hónapot, hogy kicsit (!) utánajárjak a dolgoknak. Az mese, és ne is kövessük, hogy mi tudjuk, hogy ők. Azt is megkérdezhetném, hogy annak idején ti miért nem tettétek. Nem teszem, Csak mondom: nem az ER hibás azért, mert itt nincs ilyen kérdezés. Nekem is problémám lenne ezzel: nem értek egyet azokkal, akik egyoldaló infók és féligazságok alapján valakit felelősségre akarnak vonni. Arról nem is szólva, hogy - nnak alapján, ami az interjúból nekem lejött- nem is biztos, hogy ötlet lenne egy műhváz. Megemlékezni és politizálni - biztos jól jönne. Egyébként - hát, nem es tudom.

Január 24., 20:22

Stanik István E Ferencz Judit Az adatok már elhangzottak a Bukaresti Rádióban, 2015. június 5-én sugárzott műsoromban. <http://www.bukarestiradio.ro/2015/06/05/jelensegek-junius-5/>

január 25., 12:30

Váradi Nagy Pál (Nehéz úgy beszélgetni, ha valaki azt gondolja, mindenki ugyanazt gondolja, ezért kimondani is kár.

A beszélgetéshez fontos, ki nem mondott dolgokról van a vicc a nyuszikával, mikor elindul a negyedikről a földszintre, hogy elkérje a medve porszívóját. S közben tépelődik, hogy megkapja-e vagy nem, hisz egy medvéről beszélünk, aki azért mégiscsak jószomszéd, de mégiscsak medve, s mikor a medve ajtót nyit a kopogtatásra, a nyuszika közli, hogy medve, b_szd meg a porszívódat)

január 24., 20:07

Stanik István Valóban nehéz úgy beszélgetni, ha csak nem újságíró iskolában tesszük, hogy a szakmai és médiaetikai evidenciákat is megvitatjuk.

Január 25., 8:53

Váradi Nagy Pál Úgy látom, nem megy semleges hozzáállással és a másik tudását és jóindulatát feltételezve, mindig kell egy kanyar a személyes felé. Ebben nem vagyok partner.

Január 25., 8:55

Stanik István Egyetértünk! Valóban nem vagyunk partnerek!

Január 25., 9:20

Nagy István Beszélgetés során, legyen az akár intejú is, az embertől nem lehet függetlenedni. A közszereplőnél nem is szabad.

január 25., 11:21

Papp Attila Zsolt megosztása

[Január 24., 22:39](#)

<https://www.facebook.com/groups/1234688963251750/permalink/1247037498683563/>

Én sajna - mivel nem tartózkodtam Kolozsváron - nem tudtam résztvenni az ominózus kerekasztal-beszélgetésen, de így látta a kolléga, aki ott volt (nem az asztalnál, hanem a közönségben, tudósítóként). [Szabad-e szóljon a sajtó Erdélyben? És lesz akihez?](#)
http://foter.ro/cikk/20170124_szabad_e_szoljon_a_sajto_erdelyben_es_lesz_akihez Van-e, lehet-e életképes és hiteles, magyar sajtótermék Erdélyben? Fél napon át magába mélyedt a szakma.

Váli Erika végre. 😊:) elindult valami. köszönöm mindenkinek.

Január 24., 22:58

Váradai Nagy Pál Szép.

Január 25., 7:00

Nagy István Érdekes lenne tudni, hogy az erdélyi magyar sajtó mely lapjainak voltak ott újságírói, melyeket képviselte valaki. Akkor megnyugtatóbb lenne a megállapítás: legalább magának kevésbé hazudik az erdélyi magyar média.

Január 25., 7:45

Papp Attila Zsolt Hát ez nagyjából tudható, ha csak nem inkognitóban voltak ott.

Január 25., 10:10

Szántai János mind superhős mezben-maszkban, ja 😊:D

január 25., 10:54